

၆၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅

၆၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅

၆၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅

၆၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅၅

საქართველოს სტრატეგია

შოკი

და

კრიტიკა...

საქველმოქმედო შემოქმედთა საზოგადოება
„მიმინო“-ს დამფუძნებელი ვალიკო კაკაურიძე

რედაქტორი:

მანანა გორგიშვილი

დამკაბადონებელი:

თამარ ტყაბლაძე

ყდის მხატვარ-დიზაინერი:

ანუკი გოდერძიშვილი (12 წლის)

გამომცემლობა: პარნასი

წიგნის დამფინანსებლები:

ა(ა)იპ გაერთიანებული საფოსტო კავშირი

გიორგი რჩეულიშვილი

დავით ცაავა

ISBN 978-9941-8-5926-7

წინასიტყვაობა

ვალიკო კაკაურიძე

ეს წიგნი გამოიცა სტიქიით გამონვეული შოვის და ვერეს ტრაგედიის დროს გარდაცვლილთა ხსოვნის უკვდავსაყოფად. (შოვი-03.08.2023 - ვერე-13.06.2015)

ჯერ ვერე, ახლა შოვი, ამ უდიდესმა ტრაგედიამ შეძრა სრულიად საქართველო, სოციალური ქსელი გაივსო, სამძიმრის ნერილებით და ლექსებით.

აქედან გამომდინარე, გადავწყვიტე წიგნის გამოცემა, მოვიძიე კრებულისთვის დამფინანსებელი და განვახორციელე ჩანაფიქრი.

კრებულში შესული ლექსებიდან, შეიძლება, ყველა ლექსი ვერ იყოს შესრულებული მაღალი დონის მხატვრული სიტყვაკაზმულობით, მაგრამ თითოეული ლექსი დაწერილია დიდი გულის ტკივილით და სამძმარის გამოხატვით ტრაგედიის მიმართ. ამიტომ შევეცადეთ გული არ დაგვენწყვიტა ავტორებისთვის და თითქმის ყველა შემოსული ლექსი დაიბეჭდა კრებულში.

პატივისცემით მიმინო

ნინო როსტიასვილი

როდესაც ვალიკო კაკაურიძემ შემომთავაზა შოვის და ვერეს ტრაგედიის კრებულის გამოცემაზე ერთობლივი მუშაობა, დაუფიქრებლად დავთანხმდი, რადგან ვთვლი, რომ ნამდვილად საჭირობოროტო საქმეს აკეთებს და ნამდვილად საჭიროა, ვერეს და შოვის ტრაგედიისადმი მიძღვნილი, ხსოვნის კრებულის გამოცემა, ნებისმიერი სახით, რათა თაობებს შემოვუნახოთ ეს ტრაგიკული ისტორია.

საქველმოქმედო შემოქმედთა გაერთიანება „მიმინო“-ს სახელით სოციალურ ქსელში შევქმენით გვერდი - „საქართველოს სტიკია შოვი და ვერე“. გვერდს სამ დღეში ჰყავდა 224-გამომწერი და ერთ კვირაში შეივსო კრებულისთვის მასალები. სიმართლე გითხრათ, არც გამკვირვებია ასეთი აქტიურობა, რადგან ამ სტიქიით მოვლენილმა ტრაგედიებმა შეძრა სრულიად საქართველო.

უნდა გვახსოვდეს ვერე და შოვი, რათა მომავალმა თაობებმა მეტი სიფრთხილე გამოიჩინონ ხილების, გზების, სახლების, კოტეჯების მშენებლობის მიმართ და გაუფრთხილდნენ ბუნებას.

ნერუ

თვალით ნანახი

მზია ელიაძე

გლოვის დღე

მთელი საქართველო გლოვობს შოვს, შოვში დაღუპულ, დაკარგულ ადამიანებს... ვიზიარებ, ჩემო საქართველო, მოზიარე ვარ ამ დიდი ტრაგედიის, ტკივილის...

უფალო, შეგვინყალენ.

შეგვინდე ერს ყოველივე ცოდვა!

მოგვეცი სიმშვიდე და სიკეთე

შოვი, გლოლა

07.08.2023წ.

ორი აგვისტო, დილა მზიანი და ნათელი. ორი აგვისტო წმინდა ელია წინასწარმეტყველის, ელია თეზბიტელის ხსენების დღე... „ელიაობა“, ამ დღეს მთელი აღმოსავლეთი საქართველო, სრულიად კახეთი ზეიმობს...

დედოფლისწყაროში, წმინდა ელია თეზბიტელის ტაძარში იკრიბებიან ადამიანები, ანთებენ სანთლებს, კლავენ საკლავს, სალოცავში უშვებენ შეწირულ მამლებს, თუ ცხვრებს... განადიდებენ უფალს, სამყაროს შემოქმედს და მამა ღმერთს...

მთის წვერს შეფენილი, შეკიდული მე-6 საუკუნის ულამაზესი ტაძარი... ამ მთას მწოლიარე ქალის ფორმა აქვს: სახე, ყელი, მკერდი, რაც შორიდან უფრო კარგად ჩანს და იკვეთება...

ამ დღეს რაჭაში, გლოლაში შევხვდი. დილით ოჯახის მასპინძელს - დალის და ჩემთან ერთად მყოფ სტუმარს - ქალბატონ ლილის მივულოცე ეს ბრწყინვალე დღე, ავანთე სანთელი და ვესაუბრე წმინდა ელიას ცხოვრებასა და სასწაულებს. ჩვენი გვარიც მისი სახელიდან მომდინარეობს და გვარის მფარველი ანგელოზია. სამების საკათედრო ტაძარშიც რამდენიმე წლის წინ უწმინდესმა ჩვენი გვარი დალოცა, აკურთხა და ელია წინასწარმეტყველის ხატიც დაანერა...

დღემ მშვიდად ჩაიარა. ღამით სინათლე გამოირთო, ბავშვს სიბნელის შეეშინდა, მთელი ღამე ხელს არ მიშვებდა და არ მიძინია. ვხედავდი ცის ელვას და ვისმენდი წვიმის დაუსრულებულ თქემს...

მეჩვენებოდა, სეტყვასაც ურევდა. შუალამისას გამოიდარა. ცოტა ხანში მთვარე შემოჯდა ცაზე და არემარე გაანათა, მეტიც, ვარსკვლავებით მოიჭედა ცა, თითქოს არაფერი მომხდარიყოს...

სამი აგვისტო. დღე მზიანი და ნათელი გათენდა.

ბავშვები დავაპურეთ და გადავწყვიტეთ, ტყეში ჩაფლული ულამაზესი მდინარე ჭიბი და ჭიბის ხეობა მოგვენახულებინა, რაც მართლაც არაჩვეულებრივი და არაამქვეყნიური სილამაზის იყო...

დღის სამი საათია. აი, უნდა გავიდეთ სახლიდან და მდინარე ჭანჭახის ხეობიდან საშინელი ხმა გავიგონე (არ ჰგავდა ჭანჭახის იმ ჩვეულ ხმას, რასაც დღისით, თუ ღამით ვისმენდით და ნანასავით ჩაგვესმოდა ყურს, მონოტონურად და ერთნაირად). ეს იყო ხეების მტვრევის, მსხვრევის, შეჯახების, გრუხუნის გამაყრუებელი ხმა... შეშინებულმა მასპინძელს ვკითხე, რა ხმა იყო ეს.

- ალბათ მდინარის პირას ტრაქტორები მუშაობენო! - მიპასუხა მშვიდად. მივაყურადე და არ ჰგავდა ტრაქტორის ხმას. ასეთი ხმები არსად და არასოდეს მომესმინა... გამოვედით გარეთ და ვხედავთ ორ მეზობელ ქალბატონს, რომლებიც სახეშეშლილი გარბოდნენ მდინარე ჭანჭახის მხარეს. ვიკითხეთ და ერთმა გვითხრა, რომ ჩვენი მეზობლის სტუმრები (ახლობლები) შოვში წავიდნენ სასეირნოდ, შოვში კი საშინელი ტრაგედია დატრიალებულა და შეძრულია მთელი რაჭა... მდინარეც თავისი კალაპოტიდან იყო გადმოსული და ადიდებული. ჩვენ მაშინვე მივაშურეთ საბრალო ხალხს... საცოდავი დედა ადგილს ვერ პოულობდა... შეძლები-სდაგვარად ვამშვიდებდით, ვანუგეშებდით, მაგრამ ამაოდ... მთელი დღე გარეთ გავატარეთ გაშეშებულმა და დაზაფრულებმა... ადგილიდან ვერ ვიძვროდით. ამას სინათლის გამორთვაც დაერთო და სრულ საინფორმაციო ვაკუუმში ვიყავით.

უცებ, ძალიან მოკლე დროში, პოლიციელებით და მამველებით გაივსო სოფელი გლოლა. მოდიოდნენ დაუსრულებლად საპატრულო პოლიციის მანქანები, ურიცხვ მამველთა რაზმები, სასწრაფო დახმარების მანქანები ექიმებით. ვხედავდი პოლიციის და სასწრაფო დახმარების მანქანებში პერსონალი ბევრი იჯდა, მჭიდროდ. ამას ყველა ხედავდა. გაივსო მთლიანი ქუჩა დიდი,

უზარმაზარი სამუშაო ტექნიკით. ამ ყოველივეს ერთვოდა ვერტმფრენთა ხმაური, რომლებიც შეუჩერებლად ფრენდნენ შოვი-გლოლას თავზე. თურმე ხიდის ქვემოთ, სწორ, ტრიალ მინდორზე გადმოჰყავდათ დაზარალებული ადამიანები და დახმარებას უწევდნენ...

მე და დალი (მასპინძელი) ჩავედით მდინარეზე, გვინდოდა ჩვენი თვალით გვენახა მისი დაუნდობელი სიშმაგე. ხიდის აქეთ და იქით უამრავ ხალხს მოეყარა თავი, დავინახეთ ტრიალ მინდორზე მყოფი ხალხი, ვერტმფრენები და სამედიცინო პერსონალი. რა თქმა უნდა, მათთვის ხელი არ უნდა შეგვეშალა...

ჭანჭახი კალაპოტში ვერ ეტეოდა. უზარმაზარ ლოდებს და უთვალავ მორებს ჰაერში ათამაშებდა, რასაც თან საშინელი ღრიალი ერთვოდა...

ხიდთან მანქანა გაჩერდა და ორი შეშინებული ახალგაზრდა გადმოვიდა. მოვიდნენ ჩვენთან და უყურებდნენ ამ უბედურებას.

- ნეტავი მოვასწრებთ, შევძლებთ ხიდზე გასვლას? - თითქოს ჩვენ გვეკითხებოდნენ.

ვხედავ წამიერად მორებმა ჩახერგეს შლეგიანი მდინარე, წყლის ნაკადი შეაჩერეს და ვუყვირით მე და დალი:

- კი, შვილო, კი, მოასწრებთ, მოასწრებთ ჩქარა, - ვეუბნები და პირჯვარს ვსახავ მტირალი... სწრაფად ჩასხდნენ მანქანაში, თან ვეფერები, - ფრთხილად გადადით ხიდზე, არ ინერვიულოთ-მეთქი!

ისინი გადავიდნენ მშვიდობით, კიდეც გადავიდა ორი საპატრულო მანქანა, ორი-სამიც გადმოვიდა. ჩვენ შეშინებულებმა დავტოვეთ ეს საშინელი ადგილი, შემოვბრუნდით და წამოვედით. ათიოდე ნაბიჯიც არ გვქონდა გადადგმული, რომ იმ საშინელ ღრიალს რკინის ხმაური დაემატა. ერთი ტალღის დარტყმა, მეორის და ხიდი აღარ იყო...

...ამუშავეს ძველი (კომუნისტების მიერ აშენებული, დაკეტილ-გაუქმებული ხიდი), შეძლებისდაგვარად გაამაგრეს (ამის მნახველი ბევრია) და დაიწყო ამ ძველ ხიდზე: პოლიციის, ჯარის, მამველების, სამედიცინო პერსონალის, დიდი და ურიცხვი ტექნიკის

დაუსრულებელი გადასვლა-გადმოსვლა. სამაშველო და პატრული ხალხს და მოსახლეობას უყურადღებოდ წამით არ გვტოვებდა...

ჩვენი სახლის წინ, სკოლაში, შეასახლეს ჯარი, სამაშველო და დაკარგულ ადამიანთა საბრალო ახლობლები საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან ჩამოსულები. ოჰ, ამ ყოველივეს თვალით ხილვა მეტად გაუსაძლისი იყო... უთანაგრძნობ და ვერაფრით ეხმარები... მთელი სოფელი შეძლებისდაგვარად ერთმანეთს მხარში დაუდგა. ყველა ერთმანეთზე ზრუნავდა; სოფელი - მომსვლელზე, მამველზე, ისინი - სოფელზე... აღსანიშნავია, მეორე დღეს მაღაზიაში პური აღარ გაყიდულა. მთლიანად სკოლაში მყოფ ადამიანებს ურიგებდნენ. ამას მთელი სოფელი აკეთებდა, ვის რაც ჰქონდა, იმით უმასპინძლებოდა იქ მყოფთ...

დაკარგულ ადამიანთა ახლობლები ვერტმფრენთან ახლოს იყვნენ დღეც და ღამეც, სადაც გადმოჰყავდათ დაშავებული ადამიანები. იდგნენ საბრალონი და ელოდნენ სასწაულს...

უთენია ჯერ კარგად გათენებულიც არ იყო, განაახლეს ისევ მუშაობა. ისეთ საშინელ და მიუვალ ადგილებზე, მთის ციცაბო ფერდობებზე ჩადიოდნენ მაშველები და სიცოცხლეს საფრთხეში იგდებდნენ. ამის შემხედვარეს ძარღვებში სისხლი მეყინებოდა... ვიდექი და უფაღს ვავედრებდი ამ გმირ და მამაც ვაჟაკებს. ადგილობრივი მცხოვრებლები გვერდით ედგნენ სამაშველო სამსახურს და ჯარს ეხმარებოდნენ, უჩვენებდნენ უფრო იოლად მისასვლელ გზებს...

ვხედავდით მანქანებს, ქალღღივით დაჭმუჭნულს, გამორიყულს, მილამულს და ზედ უზარმაზარ მორებდაყრილს. ხევ-ხევ ჩადიოდნენ და ათვალეებდნენ მანქანებს, თუ ცარიელი იყო ტოვებდნენ. ვის ეცალა ცარიელი მანქანებისთვის...

უღებდნენ სურათებს, აფიქსირებდნენ იმ მორებს, რასაც ძვრასაც ვერ უზამდნენ...

ხევის გაღმა მცხოვრებმა ახლობელმა, გვანცამ შეშინებულმა დაგვირეკა და გვითხრა, ამ ყოველივეს როგორ უყურა სახლიდან, როგორ მოაგორებდა უზარმაზარ ლოდებს, თან მოაყოლებდა მანქანებს. 5-6 დავითვალე, ქალღღივით ათამაშებდაო.

ასევე გვითხრა ხიდის ამბავიც, თუ როგორ შთანთქა მდინარემ და უცებ გააქრო...

ვიდეკით და ველოდით სასწაულს, იქნებ რომელიმე ოჯახის წევრის გადარჩენა გაგვეგო და მცირედი სიხარულით ეხარა სოფელს, თუნდ წამიერად, მაგრამ ამაოდ...

ოთხი აგვისტო, დღე იყო მძიმე, რთული... ხან წვიმდა, ხან გადაიღებდა. ასევე ხუთი აგვისტო იყო რთული და გაუსაძლისი... აქეთ ჩემი ოჯახი იყო შეშინებული, მთხოვდნენ გამომგზავრებას, მაგრამ ამ დროს ვერ იკადრებ შენ კეთილდღეობაზე და კომფორტზე იფიქრო. ვის ეტყვი, მეშინია და აქედან გამიყვანო? (მინდა ვთქვა, ამ გაჭირვების დროსაც ნებისმიერ დახმარებას გაგინევდა თითოეული იქ მყოფი დამხმარე ადამიანი).

მე დავინახე ამ პატარა სოფლის და ერის ერთ მუშტად შეკვრა... დიდი, ძალიან დიდი იმედი ჩამესახა გულში, რომ არ გადავშენდებით, სანამ ერთი ქართველი მაინც იქნება ამ მიწის პირზე... თურმე ტკივილის დროს ერთნი ვყოფილვართ, რაც ძალიან მაიმედებს და მახარებს...

ღმერთო, გვაკმარე ამდენი ტკივილი, ცრემლი, გოდება. მოგვმადლე მადლი და სიმშვიდე... „სად გვყავს შვილები დასაკარგავი“ და გასაწირი, ისედაც მცირე ერს!...

უფალო, შეგვინყალენ.

მზია ელიაძე

როგორ დავწერო

როგორ დავწერო ლალი სიტყვები,
როცა სიკვდილი კივის ძარღვებში,
ველარ განვიცდი სამყაროს სუნთქვას,
გოდება მესმის „შოვის“ ბავშვების.

ყურებში მესმის „ვაიმე დედა“,
შეძრწუნებული მათი თვალები,
ვერც მოასწრებდნენ ლოცვას უფალთან,
გადაუხდელი დარჩათ ვალები...

ვალი სიცოცხლის, ბედნიერების,
ვალი ქვეყნის და მშობლის წინაშე,
რა იქნებოდა, მათაც ეცოცხლათ,
პეშვებით ესვათ ტკობის ზედაშე.

რად კენესი, ქარო, რად ხრი წამწამებს,
რად, ზეცავ ჩემო, ქვითინებ უხმოდ,
ამ ჩამოშლილი მთების შემყურე,
თქვენც ველარ გიტანთ, გიცქერით უნდოდ.

როგორ დავწერო ლალი სიტყვები,
როცა სიკვდილი კივის ძარღვებში,
ველარ განვიცდი სამყაროს სუნთქვას,
გოდება მესმის „შოვის ბავშვების“...

მ ნ შ ხ ა რ ე ბ ა

ბინდი ჩამონვა საქართველოში,
გლოვის ზარია ჩვენს ქვეყანაში,
სტიქიამ ხელი დაგვრია,
შოვში და ზემო რაჭაში.

დაუნდობელმა მენყერმა,
ალარ დაზოგა დიდი - პატარა,
საშინელებამ შეძრა სამყარო,
ბედკრული ხალხი ბნელში ჩაყარა.

სტიქიას ებრძვის საღი ძალები,
დროზე გაირკვეს - რა ხდება,
ცუდის მოსურნეც მრავლად გამოჩნდა,
ჩანს... ბოროტებას არ ეშველება.

მზის მხარეს ვღაზვარ

წვიმს...

მუშტისხელა წვეთი დარდივით

მეცემა, მინგრევს გულის სარქველებს...

მოლოდინი კი ისე უტყვია

და ისე თალხი ჩემი განწყობა,

როგორც ამბავი იმათი, ვისაც ცოდვის და მადლის

ანაბეჭდები აცხია სულზე.

ის კაბა, შენ რომ ვერ მოგაწონე,

აღარ გამიცვდა, ისევ მაცვია

და ზურგშექცევით ვუზივარ ამბავს,

სადაც ეშმაკი აწყობს ჯოჯოხეთს -

ცხელ კუპრში ურევს ყველა ფერს ერთად,

სადაც ხმამალლა ისმის ყველა ხმა -

აგვისტოს მზეზე მყინვარის ღლობის,

მეწყრის გრიალის,

მთების ნგრევის,

ცოლშვილდაკარგულ კაცის გოდების,

ლაფში დაფლული ბავშვის ტირილის,

შლეგი ღვარცოფის გატაცებულთა „ღმერთო, გვიშველე“-ს,

ხეებისა და ლოდების ლენვის,

მოგლეჯილ ხის ქვეშ მოყოლილი კაცის ბოლო ამობღავლების,

შვილმკვდარი დედის, ზეცის გამხევი, მოთქმა-კვილის,

უკიდევანო, უნაპირო ტალახის ბორგვის

და უსასრულო ჯოჯოხეთის უწყვეტი გრგვინვის...

ჰო, ზურგშექცევით ვუზივარ ამბავს,

რომელშიც უკვე წაღებულია

სიკვდილ-სიცოცხლის უშრეტი ხიდი,

ხიდზე, რომელზედ დგება სიკვდილი,
მხოლოდ სიკვდილი გარდაუვალი!..
ზურგით ვუზივარ და ვცდილობ სადმე,
რომ დავინახო ის ბენვის ხიდი - სიცოცხლის ხიდი,
სამყაროსთან რაც გვაკავშირებს
ყველა მსხვერპლსა თუ მსხვერპლად განწირულს.
მეზობლის ბავშვი ბედისწერის მრუმე სავალზე
მეჩვენება თუ საშველად მიცდის?!
მძულს ამ წუთებში ჩემი თავიც,
რომ ვარ ცოცხალი...
მგონია, მათი სიცოცხლის მმართველს...
და ვბორგავ, ველარ ვეტევი კანში,
ცეცხლნაკიდებულ ტყესავით ვინვი.
იქნება ვინმე მთებს შეეხიზნა
და დღის თენებას შეესწრო იქნებ?!
დავეძებ იმედს - მზისკენ მაქვს მზერა!..
ასე თქვეს, ხიდი აღდგენილია,
ზედ წლები მშვიდად გადაივლიან...
და ამ ამბავში დავეძებ ჩემს თავს.
ერთნი ვართ ახლა -
ვინც ხიდზე უკვე გადაიარა,
ვინც ჯერ გზაში ვართ
და კიდევ სხვები - მომავლიდან დაგვეწვიან...
მაცვია კაბა, რომელიც ვიცი,
რომ ასე გიყვარს და დღემდე ვიხდენ...
მზის მხარეს ვდგავარ!..
მეზობლის ბავშვი გამორბის ჩემკენ...
შენ დედაჩემის თვალებით გვიმზერ...
შენ დედამინის თვალებით გვიმზერ,
მთელი სამყაროს თვალებით გვიმზერ!..
და მჯერა, მჯერა,
მჯერა შენი ყოველი სიტყვის,
რომ ყველა ცოდვა, ერთხელ უკვე -
სამარადისოდ, გამოისყიდა შენმა იესომ!

ჭ რ ი ლ ო ბ ა - შ ო ვ ი

დარდი და სევდა ვერ მოვიშორეთ,-
თითქოს შემოგვწყრა ღმერთიც, ბუნებაც...
და გულში ჩნდება ჭრილობა - შ ო ვ ი,
რომელიც აღარ გ ა ნ ი კ უ რ ნ ე ბ ა!..

თქვენთვის დაინთქა მზეცა და მთვარეც,
(ყველა გარდაცვლილს ჰქონდეს ცხოვნება!..)
ბავშვებო, ჩქარა გ ა მ ო დ ი თ გარეთ,
მაგ კოტეჯებში არ გ ე ც ხ ო ვ რ ე ბ ა თ...

უფალო, ნეტავ რა დ ა ვ ა შ ა ვ ე თ?!
რა ც ო დ ვ ა გვტანჯავს, ან რა ც დ უ ნ ე ბ ა?!
გულში დარჩება ჭრილობა - შ ო ვ ი,
რომელიც აღარ გ ა ნ ი კ უ რ ნ ე ბ ა!..

მტკივა შოვი

ცრემლი გაშრა, გული გასკდა
ამ ვაების მნახველი,
ამ საზარელ ტრაგედიას
არ ერქმევა სახელი.
ტირის მთელი საქართველო,
ვერ მორჩება იარა,
ღიმილიან სახეებზე
ღვარმა გადაიარა.
მთიდან შოვში დაექანა
სასიკვდილოდ ღვარები,
მოკისკისე გოგო-ბიჭებს დაუბნელა თვალები.
ტირის მამა, მოსთქვამს დედა,
გული უკვნესს ახლობელს,
ცრემლის ღვარი ტალახს ალტობს,
იქნებ ერთიც გამოჩნდეს.
ზოგი უკვე ღმერთთან არის,
იქ, სამოთხის ედემსა,
ოჰ, სიკვდილო, სხვები მაინც
შეარჩინე დედებსა.
ღმერთო, ყველა შეიბრაღე
და სიკვდილი გვაკმარე,
ნუ ჩააქრობ სხვა სიცოცხლეს
კალთა გადააფარე.
საქართველოს გული კვნესის,
ღმერთო, მუდამ, როდემდე,
გევედრები, დაიფარე
და წყალობით მოხედე.

მამეპო...

დასჩერებიან ამღვრეულ ზვირთებს
სისხლით ავსილი სველი თვალებით...
უხმოდ, უჩუმრად გულში ბლავიან
„ტალახის ზღვასთან“ პაპა... მამები...

ზოგს სამი შვილი, ზოგს - ერთადერთი! —
აქ ჩაეკარგა, მიწის უბეში...
როგორ მოვძებნო, მამებო, სიტყვა...
სად ვპოვო ძალა, რომ გცეთ ნუგეში?

ვიცი, რომ ახლა თქვენც მყინვარივით
ჩამოგდით გულზე ცივი მდინარე...
ეგ სიჩუმეა ახლა ღვარცოფი
სისხლად და ცრემლად გადმომდინარე...

რით გინუგეშოთ, მამებო, გული,
რითი გიშველოთ, ბებოვ და პაპავ...
ვტირი თქვენსავით... ცოდვილ მიწაში
იმედს უბადრუკ ლექსებით ვხაპავ...

გულს მიკლავს თქვენი მხრების ცახცახი,
თვალ - ვულკანების მრისხანე მზერა...
ვაგლახ, მამებო, სიკვდილ - სიცოცხლის
მიჯნას ტალახის ზვირთებში ზვერავეთ...

მე, ასე ცოდვილს, წილად რატომ მხვდა
ამ ანგელოზთა ბედზე გოდება...
უფალო, შეგთხოვ, ეს ცოდვის კითხვა
ნულარასოდეს განმეორდება!

შავლეგო...

კედელზე ეხატა ორი გული,
მზე ირნეოდა, გაღიმებული,
მაგ შენი ჩოხით და ახალუხით,
„შოვ“-ს რომ იცეკვე, შავლეგო.

ედგა „ბუმბურა“-ს ნიაღვრის გული,
ჩამოჰყვა გზა-კვალს თვალამღვრეული,
რა ხელი იყო აქ გარეული?
ზარებად მონყდა, სამრეკლო!

როგორ უმნეოდ ჩამოგნყდა ხელი?!
ვერ დაიჯერე სიკვდილის ჯერი,
დღეს, ალბათ, უნდა ცა გატყდეს ელვით,
ქარმა ძეძვები წალეკოს...

წაირიყრაჟა სიცოცხლემ სევდით,
ყველგან თვალეები გეძებენ დედის,
ღვთისმშობლის კალთას მიგანდეს ბედით,
თავს ვერ პატიობ, შავლეგო!

გადაიზარდე სხვა სინანულში,
მზე ჩაინავლა, როგორ უძღური,
ქვეები დაცვივდა, ჩატყდა ურდული
და შორს გაგშორდნენ, შავლეგო!

კამარად შლიდა ხეობა დუმილს,
წყალი იკლავდა მრისხანე წყურვილს,
გადაეფარა ყოველგვარ სურვილს...
თვალეებს ბნელეთი დაედო.

კამარად კინძა ხეობამ ხმები,
გულეზად შერჩა კედლებზე ქვები,
მოდის, გაშალე მზისფერი მხრები...
ისევ იცეკვე შ ა ვ ლ ე გ ო ო!

ადამიანო!..

ტყეო, ქვესკნელად ჩამოჭრილო, დროთა კვალს სდევნი,
მირონი მოდის სვეტიცხოველს, ტირის სანთელი,
დღეს ამ ჯოჯოხეთს, ბნელს და წყვილად, მიწად განფენილს
ქარი წაიღებს, ქარი მასაც ზეცად განდევნის.

შემოგვიწყერი, გაავდარდი ასე ამაყი,
დაგვისამარდა სიხარული, შენს გზად სავალი,
თითქოსდა ჯავრი მოიოხე, თითქოს დანაყრდი,
ჩამოეშალა მთათა კალთებს შენი ვარაყი.

რანი ვიყავით, მაგრამ უფრო რანი დავრჩებით?!..
ტყეო, ბუბუნებ, შენ არ ნანობ ცოდვას, გამხელილს,
გულს თუ მოგიღობს, მოგიშუშებს, ძველი ნამღერი?
„ტყე შეუნახე შვილებსაო“-ს, ნანინად ელი.

მწარე ტკივილი ისე გვიჭერს ახლა არტახებს,
იქნებ, შენ გვიტხრა, ერთმანეთი რატომ დავკარგეთ,
კლდენო, იქნება აგუგუნდეთ, იქნებ, ხმა გაგვცეთ,
მიწავ, იქნება ამოგვძახო, სანამ წაგვაქცევ.

დიდებულ ხმაზე ვერ შრიალებს ტყე, გაზიდული,
გულამოცლილი დაღვრემილა აქვე, ტყიბული,
„ძამას ხეობას“ დაუმაღლავს მთები, მიდგმული,
სენაკს დაშლილა გაბრიელის ქოხი, ფიცრული.

კურაპალატის სული ბორგავს ახლა არტანუჯს,
დღესაც გლოვა აქვს, „გამყიდველ“-თა მიერ დატანჯულს,
სტირის თამარი, საუფლოდან და მას კვლავ ძალუძს!..
და განიკითხავს აქ კადნიერ ყველა „ბრმა“-ს და „მუნჯ“-ს.

ნეტავი, სულის ვნებამ სულაც გადაიაროს,
ტყეთა წიაღში მგალობლებმა სულ იფრთხილონ,
იქნებ, რამ გვითხრან, ძველ ფესვებმა რამე გვიამბონ,
იქნებ, შეჩერდე, შ ე ჩ ე რ დ ე, ადამიანო?!..

ღამეს დუქანში...

ღამეს დუქანში გავათევდი, სევდის ლანდებთან,
მათ გავუმხელიდი სადარდებელს: „დღემდე რა ხდება?“
ბინდს გარინდებულს, მოფარებულს გარეთ, სარკმელთან,
შემოვიჩვევდი, დავახვევდი ჭრაქის ალზედა.

მძიმე კაემანს დავიტოვდი, როგორც საბურველს,
ჩემი ქვეყანა, ღმერთო, როგორ ურცხვად გაქურდეს,
„შოვი“, ტკივილად ჩამიყენეს გულის საყუდელს,
მოთქმა-ტირილი ჩამიკირეს გლოვის საყურედ.

ერთ დროს მღეროდა ნიკლაური ამგვარ სიტყვებით:
„იყიდებო საქართველო“ და ჩვენ ვითმენდით,
ჰო, გავიხსენოთ!.. დღესაც გვძინავს, დღესაც ვის ველით?!
ახლა მდუმარედ გადაშლილა მწარე ფიქრები.

უკვე არ ვიცით, ხვალ და ზევით, კვლავ, რა მოხდება?
ახლა, სულ თავზე დაგვტრიალებს „შოვი“, გოდებად,
ველარ ვგებულობთ, საით მიდის დრო და ცხოვრება,
ვაი, თუ ისევ, მიგვატოვონ „ანგელოზებ“-მა.

მინას, სადაც რომ წყალმა მათი ძვლები ჩამარხა,
ვემთხვიოთ, უფლის ნებით, მაინც, სხვას ნუ გავატანთ,
ჩვენ ხომ დავტოვეთ მთაც, სოფელიც, მოველთ ქალაქად,
მას დავემკვიდრეთ, ახლა, მასაც ვურღვევთ გალავანს.

...ლამეს დუქანში გავათევდი სევდის ლანდებთან,
კედელზე კვამლი დაირწევა, ისე თავნება,
ფიქრებს, წამოშლილთ, ჩვენი მრუმე ბედის თავზედა,
მათ აქ ჩავაქრობ, სიგარების ბოლო ნამწვებად.

მერე მეც დავლევ, გადავიხსნი გულზე, ნატყვიარს,
ჭიქას ცვარი აქვს, ღვინოს ძველი ხიბლი ატყვია,
სადღეგრძელოსაც, მადლობა ღმერთს, მისი მადლი აქვს,
საქართველოში გამირთა აკვანს ვიცი, კვლავ თლიან!..

კოკისპირულ წვიმაში

(ვერეს ტრაგედია)

ლამე, კოკისპირულ წვიმაში...
ლამე, გადახერგილ ბილიკთან...
ხეთა წამოშლილი ხელებით
მინა „ვერე“-ს წყალთან მივიდა.

მონყდა ბეთანიას მენყერი,
მონყდა... „ჯოხანის ხევ“-ს ჩამოსცდა,
მერე დაეტაკა გვირაბებს,
სადაც ჯოჯოხეთი წამოსცდა!..

ცოდვა დატრიალდა მიწის პირს!..
წყალმა ატივტივა სახლები!..
როგორ გაიმეტა თბილისი?!
„ვერემ“ ასე გვითხრა სათქმელი?

ახლა აქ ცამეტი „ვერე“-ა...
მწუხრის, მზის სხივების შელევვა,
თითქოს, მოჩურჩულე ტალღებს ჰგავს
მისი მტკვრის ტალღებთან შერევა.

ახლა აქ ცამეტი „ვერე“-ა...
თქვენი ვაჟკაცობის სანინდრად,
ვინაც, კვლავ, ქართული გენი ხართ,
უკან დახევა რომ არ გიყვართ!

ახლა აქ ცამეტი „ვერე“-ა...
თითქოს, ამ სიცოცხლის ნაწილი,
თაღხად მათათა ფიქრი ჩამოაქვს,
მინა, ხეებისგან დაცლილი.

...ახლა აქ ცამეტი „ვერე“-ა...

ისევ...

ისევ აგვისტო, ისევ ტკივილი...
ისევ და ისევ დედის კვილი!
დღეს გლოვის საბანს იხურავს რაჭა,
ღმერთო, გვაკმარე ეს, იყო რაცა...

გული ტკივილმა დაკოდა, დაჭრა...
დედის გოდებამ მუხლებზე დამცა!..
რამდენჯერ უნდა დაგვეჯაბნოს დარდმა,
იყო ეს ალბათ შოვისთვის ჯვარცმა..

წმინდა სანთელი იწვის და დნება,
ღმერთო, რამდენი სიცოცხლე ქრება..
იქ, ზეციერში ალბათ ხარობენ
და წმინდა დასთან ერთად გალობენ!

პოეზი

მოარღვევ სულის დამშრალ კალაპოტს,
ჯოჯოხეთიდან ისმის ღრიალი,
ნუთუ იუდა ისევ გლალატობს,
რით აღარ გყოფნის ადამიანი...

ფესვებდათხრილი მუხის ნერგები,
შენი ჯვარივით სად არ ვატარე
და კიდევ რამდენ მახეს დამიგებ,
რამდენ გოლგოთას გამომატარებ...

ღმერთი იყო სიტყვა, მაგრამ...

სიტყვა უძღურ არს, ანუგეშო ქირით წარღვნილი,
როცა სამყარო უნებურად თავზე გემხოა...
ნეტარ არიან - ვინც იხილა როგორ ატირდი
და ლოცულობდი მათი სულის შენთან სახმობად...

პანანა მხრები ვერ უძღებენ ამხელა ტვირთს და
ჯერ არ იციან - რაა მაღლი და რაა ჯვარცმა...
როცა თოჯინის ზიდვა უჭირთ, ამიტომ უკვირთ -
რას ნიშნავს ზიდონ (თუნდაც შენი შეწევნით) ჯვარცმა.

ხან დადუმდები და ხან ლავად ამოინთხევი,
დამშრალ სულიდან გადალენავ სულის მირაჟებს
და არ გამიშვა არასოდეს პატარა ხელი,
ხელი, რომელიც ზეცის კიდეს ჯაჭვით მიაბეს...

არ გამიშვა-თქო, არ ნაგილოს დროის მენყერმა,
უნდა წამგლიჯოს შენი თავი ისე ღრიალებს,
ისე, ვით ფარას გამოარჩევს - კეთილ მწყემსებმა,
რომ არ გტკენოდა ხორციელად, უფალს მიგგვარეს.

რა არის - ჟრჟოლვით რომ დაივლის,
პირფვარზე ღმერთივით ამიყვანს...
ოღონდაც შენამდე მოვიდე,
დანარჩენს ყველაფერს ავიტან...

როგორ მოგიმრავლდა სამძიმრები...

რაჭის ტრაგედიის გამო...

როგორ მოგიმრავლდა სამძიმრები,
გულო, გასახარად არ მინდები!
წვიმა გადიდგულდა ბარძიმებში,
სულში ჩაიხუთა ამინდები...

მინა ირწეოდა აკვანივით,
ძრწოდა უჩვეულო მორჩილებით,
სხვისი შვილებივით, აყვანილნი,
პატრონს დაექებდნენ თოჯინები...

წყალწაღებულს, თითქოს ღმერთიც გტოვებს,
ველარ ეჭიდები იმედის ხავსს,
უსასრულო სევდის ნამყენ რტოებს
სული ხეხილივით გამოისხამს...

ვიდრე ცოდვილიან ხორცს ვიბანდი,
მკანრა გულგრილობის მლამიობმა,
ზეცა - დედამინის ყიფლიბანდი
ქვეცნობიერივით დამიობდა!..

სული ამინდივით დაიხუთა,
ფრთები მოეკვეთა ანგელოზებს...
და დევს საქართველოს დარდის ფუთა
ლაფში, გახამებულ შავ მდელოზე!..

შოვი

მთა-გორებს შემოაღენა,
ლავამ ნაჭუჭით ნებალი,
ჩაყლაპა თეთრი კაბა და
მოვის ნითელი პერანგი...

ღმუოდა შოვის კალთებზე,
თვალშავა თვალის ვნებანი,
ნინ ვინც დაუხვდა, იწირა,
აივსო ცხედრებ ვენანი...

ღვარცოფებს გაუჩინარდა,
ქაფ-დუჟებს მკვირცხლი მერანი,
ვაი, რომ ვერსად ვერ ნახეს,
ფრთებდაჩეხილი ქედანი...

ბავშვი, დიდი თუ პატარა,
სიკვდილს გადურჩა ვერავინ,
მინამ იხუტა ცივ გულში,
გლოვით ძირს დასცა დედანი...

მამებს?.. მამების გულ-ღვიძლში
მწარედ დულს ბალღამ-ნექტარი,
მათი შემყურე სიმწრისგან
ქვა ქვას დულდება, ღმერთმანი...

რა გვჭირს ასეთი, უფალო,
რა ცოდვა გვიძევს ნეტავი,
რომ არ გვეღირსა სოფელი,
უცრემლო, ბედით ნეტარი...

მთა-გორებს შემოაღენა,
ლავამ ნაჭუჭით ნებალი,
ჩაყლაპა თეთრი კაბა და
მოვის წითელი პერანგი...

მთავის გმინვა...

რეკს სამშობლო დედო ზარებს,
ზარებს ცხარე ცრემლი სტკივათ.
საქართველო კუთხე-კუნჭულ
თქეშით წვიმამ ააკივლა...
ღვარცოფებმა მეწყერ-ღავის
ხმებით იწყო მსხვერპლთ შეწირვა,
ჩამოშალეს შოვის მთები,
მთებს აღმოხდათ მკერდით გმინვა...
ვაი, ჩემო სისხლო, ხორცო,
ჭრილობებით როგორ ქშინავ...
რად არა აქვს მინას შოვის
გამჭვირვალე ფარდით მინა...
ტალახიდან ამოყვანილ
შვილს ნაიყვან სახლში შინა,
სხეულიდან ჩამოვბანო
დახლეჩილი თავგანწირვა...
მამა, მინას რომ ჩაჰბღავის
მწუხარებით გულს იგმირავს,
შენი ხილვით გავახართ,
არ დაღალოს მოლოდინმა...
დედა ახლა სიზმრებშია,
გაიღვიძოს ხვალე მშვიდმა,
დაცხრილული, ნაისრალი,
შეუხორცოს ნახვით შვილმა...
კმარა!.. კმარა!.. ამდენ ტკივილს,
ნუ ექნება ჩვენთან ბინა...
საქართველოს სიყვარული,
მე უცრემლო გულით მინდა...

შოვის გოლგოთა

მონმენდილ ცაზე გავარდა მეხი -
ტრაგედიას ნუხს მთლად საქართველო:
სატანამ რაჭას დაადგა ფეხი -
დაუბნელა ბევრს დღე სანათელო...

რაჭას, დატანჯულს ჯერ მიწისძვრებით,
მოუხდა წარღვნის იმ დღეს ატანა,
იფიქრებდა კი ვინმე წინსწრებით,
თავს დასტეხოდა მეწყერ-სატანა?!

საქართველოში ამერ-იმერი
დარჩა წელს ავდრით ნათეს-ნასეტყვი.
ხვალ გადავრჩებით? გვექონდეს იმედი?
ღმერთო, ნუგეშად ქართველს რას ეტყვი?!

წელს მოსრა გვალვამ ზვრები, ხეხილი...
შოვში ციფრებით სიცოცხლის ნუსხა,
დადო მეწყერმა მათათა გრეხილი,
მოაშანდაკა სიკვდილის სუსხმა!

...დედა-წულიან ოჯახი განყდა-
თითქოს დაატყდა ურდო მონლოლთა -
ინფარქტად ექცა ბევრს თანაგანცდა.
რა სასტიკია შოვის გოლგოთა!

ბევრჯერ მავანთა გვინახავს წასვლა,
დროით, მიზეზით დღემდე სხვადასხვა,
მაგრამ რა ძალა მონახოს კაცმა,
სიკვდილი როცა მისდევს გზადაგზა?!

შოვს ბედისწერამ არ ქნა საშველი...
გადასარჩენად უცნობ-ნაცნობის
სიცოცხლეს როცა სწირავს მაშველი,
შარავანდები ამკობს კაცობის!...

იყოს ეს მსხვერპლი უკანასკნელი -
მეხთატეხაში იმ დღეს გამქრალთა!
ცად, სასუფეველად იყოს ამსვლელი,
სიცოცხლე ვისიც იმ დღეს განქარდა!

სხვა განსაცდელნიც გვაკმარ-გვაშორე,
ღმერთო, ქართველებს გვაქვს თხოვნა დიდი -
სტიქიით ქართველთ ნუ დაგვაშორებ!
მიეც დღე გრძელი, სიცოცხლე მშვიდი!

...სამ აგვისტოს, წელს, შოვში დაზამთრდა.
ახალ გოლგოთად სხვა ნულა მოვა!
ღვთისმშობელო, გთხოვ, ქართულ ტაძართა
სანთლებს, ერს, შოვი „სხვა“ ნუ აგლოვა!

მე მტკივნა შოში

გაუჩერებლად რეკენ ზარები,
ზეცა გუგუნებს, ცრემლად იღვრება.
ემშამ გაულო ღვარცოფს კარები,
ავად ხარხარებს, აღარ იღლება.

წამი გაჩერდა და გაიყურსა,
ზეცას შეასკდა ვაება, გმინვა.
შენირულ კრავთა განწირულ კივილს,
გადაუარა ღვარცოფის გრგვინვამ.

და ეს წალკოტი, შოვის მშვენება,
წამების რისხვამ გაანადგურა.
ამ გამეფებულ გარინდებაში,
იმედი სადღაც გადაკარგულა.

ტალახიდან კი ოცდაცამეტი,
მალლა აიჭრა სული ნატანჯი.
ტკივილი დიდხანს არ განელდება,
დაგვრჩა შედეგი, მნგრევი სატანის.

შოში

სიზმრად მიმავალს ცა ჩამომექცა,
ვარსკვლავთ მოესხათ მანტია შავი.
მთვარეს ცრემლები ღვარად სდიოდა,
ავი სიჩუმის გამეფდა წამი.

ვერ გადავადგი ნაბიჯი ვერსად,
ზაფრა დამეცა და გამაქვავა.
წუხელ სიკვდილმა ბევრი სიცოცხლე,
ურცხვად წამტაცა, არ განასხვავა.

ქვეყნის ტკივილი

ისევ ჩაიცვა ძაძა ქვეყანამ,
ისევ ცრემლები მოედინება.
ისევ დასეტყვა ავმა სატანამ
და ისევ ღვარძლი გადმოდინდება.

არავის ინდობს დიდს თუ პატარას,
ახარებს ქვეყნის ტკივილი, დარდი.
ხარხარებს, გულზე აბიჯებს მტკივანს,
რომ არ მოურჩეს იარა სალბით.

არად შეისმენს არც დედის ტირილს,
შვილის ძებნაში დალლილ-დავარდნილს.
არც შვილის სტკივა მშობლის მაძებრის,
არც მამის - შვილზე დარდით გადალლილს.

ამდენ სიცოცხლეს როგორ ითვისებს,
თავის სავალზე არაფერს ინდობს.
სისასტიკეში ბადალი არ ჰყავს,
გაანადგუროს - თავს ამით ირთობს.

ამ ლამაზ მხარეს - ღვთისმშობლის წილხვედრს,
თაობებს ართმევს, არას დაეძებს.
ისინი მხოლოდ გარდაიცვალნენ,
ზეცას ამაღლდნენ, სანთლად დაენთნენ.

ტკივილი

ვერეს და შოვს

დედის და შვილის გოდება,
რად დაგვებედა მარად.
ამდენ ანგელოზს რომ გვართმევს,
რად გვყავს უფალი მწყრალად.
ძაძები ვერ მოვიშორეთ,
ველარ ვიცინით ლალად.
ღმერთო, შენ იცი სიმართლე,
ვიცი, შეისმენ ლალადს.

პირა

ვდგავარ ახლა ახლად აღდგენილ გზაზე, წყნეთის ზემოთ და დაზაფრული ვუყურებ ჩამორეცხილ და ჩამოშლილ მთას, საიდანაც დაიწყო ვერეს ტრაგედია. ქვემოთ გადახედვისაც კი მეშინია. ბუნებისგან მოვლენილ სტიქიას როგორი საშინელების დატრიალება შეუძლია, ადამიანები კი უძლურნი ვართ ბუნების რისხვის წინაშე. სიცივეს ვგრძნობ, სულის გამყინავ სიცივეს და მონუსხული შევყურებ ჩამოქცეულ და ჩამოშლილ მთას. გაუმ-აგრებიანთ, ბეტონის კედლებიც გაუკეთებიათ და რკინის ბადეც. დაბლა ვიყურები და ვფიქრობ: ეს ამდენი მიწა და მოვარდნილი ღვარცოფი იქ, ქვევით თბილისს დაესხა თავს და ბევრის სიცოცხლე შეიწირა, ყველასთვის საყვარელი ზოოპარკი დაარბია და დახოცა ცხოველები, რომელთა ნახვით ბავშვები ერთობოდნენ და ეცნობოდნენ ცხოველთა სამყაროს. რამდენი ადამიანი დატოვა სახლის გარეშე.

გლოვობდა საქართველო დაღუპულებს. ქირში ერთად დგომა კიდევ შეგვძლება. ერთსულოვნად იშრომა ყველამ, დიდმა თუ

პატარამ და ერთად დგომით გაასუფთავეს ქალაქი. გული სიამაყით და სიხარულით მევესებოდა, ასე ერთმანეთის მხარდამხარ შრომაში ჩაბმულ დიდს და პატარას რომ ვუყურებდი და მეამაყებოდა, რომ ასეთი კარგები ვართ ქართველები, ქირში ერთად მდგომნი.

ახლა კი ვდგავარ იმ ტრაგედიის სათავესთან და ვფიქრობ: ვინ იცის კიდეც სად და როდის გვიმზადებს ბუნება ამბოხებას, კიდეც როგორი ტკივილის მომსწრე გავხდებით.

2018 წელი, ივლისი

36563არ

მენყერის ელდა თავზარდამცემი
თავს დასტყდომია რაჭის მშვენებას,
ოჰ! ეს სტიქია დამანგრეველი...
ნუთუ უპირებს გადაშენებას.

იყო ქარი და ძლიერი დელგმა,
გლოვის ზარებმა შემოჰკრეს მძაფრად,
სტიქიამ შეძრა დღეს საქართველო!
ჭექა-ქუხილის და მეხის მსგავსად.

სქელმა ღრუბელმა, შავმა და ბნელმა
ჩამოილექა მთების რაფაზე,
ზღვად იქცა ცრემლი, წვიმად წამოსკდა,
გადაიარა შოვის კალთაზე.

დღეს ამ მშვენიერ რაჭის მთის კალთებს
რად დაჰკარგვიათ ხასხასა ფერი,
შავი ძაძები ჩაუცვამს ყველას,
დამწუხრებულა ნაძვების ტევრი.

კავკასიონის მწვერვალებიდან
ცრემლი ჩანჩქერად მოედინება,
ალარ ილიმის მზე ცის ტატნობზე,
ალარც ნათელი მოეფინება.

ჩემი საუფლო და ჩემი ღმერთი!
ნეტავ რას მეტყვის, რასა მპირდება,
უფალო! შეგთხოვ, აალორძინე!
რაჭის მშვენება, შოვის დიდება!

ზეცის ტირილი

ისევ შოვი სტკივა ზეცას,
წვიმს, ცრემლებად იღვრება ცა,
ტირის ცა, ასველებს მიწას,
მაინც ვერ ინელებს ბუბას.
სიცოცხლე წაართვა ბავშვებს,
დედას არ დაუნდო მკერდზე,
ქვეყანას ჩააცვა შავი,
სურათი დატოვა კედელს,
გმინავს, დედამინა ტირის,
ტალახმა ჩაძირა ცოცხლად,
ქებნაში, მაშველებს ჯარის,
გული გაუჩერდა გმირებს,
ერმა ჩაიცვა ძაძები,
ჩამონვა მწუხარება ხევს,
ღმერთო, გვაკმარე მწუხრი და
ღიმილი დაუტოვე ერს.

გლოვის ღღე

დამწუხრებულა, ტირის ღვთისმშობელი,
რამდენ ურვას და ვაებას მოვესწარით
და რამდენ სიცოცხლეს ჩაუქრა ვარსკვლავი,
დაუშვით დროშები, დღეს გლოვობს ქართველი,
ჩვენ და სანუგემოდ რას ვერ მივაგენით,
შენი მცნებებით ვცხოვრობთ ქართველნი, ღმერთო?
დაირღვა ერთობა, დაგშორდით, უფალო,
მუხლმოდრეკილი ვითხოვთ შენდობას, ღმერთო!

მგლოვიარე ხარ...

მგლოვიარე ხარ დღეს, საქართველოვ!
რვა აგვისტომდე შოვი აგტკივდა,
ლოცვების დროა, ჩვენთვის, ქართველნო, -
დადუმებული დგას ნიკორწმინდა!

ახლა განკითხვის დრო აღარ არის,
ახლა გლოვის ზარს სამრეკლო გვამცნობს,
თურმე რამდენი პატარა ქალის
წაუღეკია სიცოცხლე ღვარცოფს!

ახლა სიტყვების თქმაც არის რთული,
ახლა ნიავიც არ უნდა კრთოდეს...
და უნდა ყველა ქართველის გული
ტკივილისა და ტანჯვისგან თრთოდეს.

ახლა შავია გულ-მკერდი შოვის,
რაჭის ლურჯი ცაც ახლა შავია...
და რომ ჟამი დგას ქართველთა გლოვის,
ყველა ჩვენგანი დამწაშავია!

ტრაგედია

დავისვენეთ, ახლა მართლაც დავისვენეთ,
შოვის მინა დაგვენია ნიაღვარად,
ტრაგედია დატრიალდა სამშობლოში,
გლოვა გვრჩება მუდამ გულის იარად.

დავისვენეთ, სამუდამოდ დავისვენეთ,
ცრემლი მოდის, წვიმაც ციდან წამოვიდა ნიაღვრად.
დასვენება დაგვრჩა მხოლოდ იარად,
ტრაგედიამ ერთად გადაგვიარა.

შეიმოსნენ შავ სამოსში ქართველები,
თან დაგვეყვება ტკივილები მარადჟამს,
არ გვაკმარა გლოვა, ტანჯვა საუკუნის,
შეგვახსენა თავი გლოვის მწუხრის ჟამს.

რამეთუ გზოვა

ამ დღეს აილანდა მყინვარწვერზე თურმე აჩრდილი...
...და მოხუცმა ვერ ილოცა იმ დილით...
ღვთისმშობელს ამ დღეს მიესვენა იესო მკერდზე...
შოვი მოიცვა ავმა ღუმელმა,
როცა დაისი წვებოდა ქედზე...
თურმე მყინვარს რახანია უტირნია,
გულისპირზე მალვით ცრემლი ეღვრებოდა;
ვაი, მყინვარს კლდეზე ფეხი დასცდენია,
შლეგად მღვრიე ნიაღვარი წამოსულა...
და აჩრდილი ისევ იდგა უბრად...
მერე ხელი ლოცვად აღუპყრია,
თუმცა ჯანღმა გადაფარა ურცხვად!
ო, ეს ბედისწერა დაუნდობელი,
კაცისგან მუდამ უეჭვო მზერა -
შოვში გოდება მოღელვებული.
ლაბირინთიდან მოთქმა ისმის სანყალობელი..
„ვაი, ძუძუთა ჩემთა, რამეთუ გზარდე“...
ლაზი ოსტატის დედა ტირის მოჩქარე გზაზე.
გლოვა შოვისა სულ სხვანაირია,
გოდება გულის მომკვლელი.
ეძებენ... ეძებენ... უხმობენ უქმად...
„ვაი, ბაგეთა ჩემთა“, „გიძახოდი და არ გამეც ხმაი“!
შოვის გლოვა ზღვა ცრემლებად ყველამ ვიტყვით,
„ვაი, თვალთა ჩემთა, რამეთუ გიტირე“(თ)...

მერამდინედ?

ჯერ გულ გამაგიღეს, მთაო,
მემრე მაგითხარეს ძირი,
კალაპოტ გიცვალეს, წყალო,
შენაც მაგედავეს წილი.

სხოგან გადაგადეს ურჩად,
მკერდზე დაგაყარეს მინა,
ქოხნი დაგაშენეს ურცხვად,
დუმილით ითმინე დიდხანს.

ფესვი მოგითხარეს, ტყეო,
გჩეხეს, უმონწყალოდ გყიდეს,
საუკუნოვანო ხეო,
შენაც უნამუსოდ გზიდეს.

თმენა ბევრი იცი, მთაო,
მაგრამ გაჯავრება მეტი,
ისეთას იქამ კე ბრაზით,
რომ კაცთ დაგვახვიო რეტი.

ჯერ გულ გამაგიღეს, მთაო,
მემრე მაგითხარეს ძირი,
ახლა შენი ბრაზის შედეგს,
მთელი საქართველო ტირის.

უდანაშაულო მაგყვა,
ხელში მერამდენე შვილი,
ვინაც გაგაჯავრა მას კი,
თურმე მშვიდი ჰქონდა ძილი.

მერამდენედ ვიმკით ნათესს,
ვისაც ნამუსი აქვ მწირი?
და ერთეულების ჯიბე
მერამდენედ დაჯდეს ძვირი?

გული გამოგიღეს, მთებო,
ურცხვად მაგითხარეს მკერდი,
შენაც შამაგვწყერი ერთობ,
ადრე ჩვენთან ერთად მღერდი.

მსხვერპლად მერამდენე შვილი,
უნდა შეენიროს მავანთ?
მემრე დავჯდებით და ვტირით,
ლამის გარდაცვლილებს ძალად.

ან რა გული გვიძლებს, მთებო,
ანდა მზის ქვეშ როგორ დავალთ,
როცა გარდაცვლილთაც ვერ ვცნობთ,
გლოვისაც დავკარგეთ ძალა.

შავად შაფერილი შოვის,
გლოვად დაცემულა მთები,
კრავად შანირულო შვილნო,
გულში ჩაგისუტებთ ღმერთი.

მე მტკივნა უოვი

ცრემლის ტევრებად
ჩამოცურდა ნისლები
ცაზე.....
მოვარდნილ ღვარცოფს
ველარ იკავებს
მინის სიავე.
ისმის გოდება.....
შოვის მთის ძირში შეწყდა სიცოცხლე.
რატომ, უფალო!?
მე ხომ სიცოცხლე,
სიცოცხლისთვის ღმერთად ვინამე.
ო, საქართველოვ!
რად ამატირე,
რად ვერ მინამლე,
ცოდვილთ ტალახში
ჩაიფერფლა,
რაც ვერ ვინამე.
მთებს შევეხიზნე,
სიკვდილ-სიცოცხლის
გზაგასაყართან,
ვერ შეგაშველე,
ვერ დაგიფარე,
მსხვერპლად
გინამე და
ცრემლის ღვარცოფად
ჩამოვეშვი ცოდვილთ
მინაზე.

შოვის ტრაგედია

შავი ნისლებია ფარდად დაფენილი,
შავია, - სიმწვანის მძოვი,
შავ ღრუბელს დაუფარავს, შავად დაფერილი,
ეს მთები ამაყი შოვის.

რაჭას ტკივილი აქვს, თალხი დაუხურავს,
კენესის საქართველო, კენესის!
კვლავაც დაკარგული შვილების ძებნაში,
კვლავაც ლტოლვილები გზებში.

ცრემლი მოსდებია რაჭის მთებს მქუხარეს,
იხრჩობა საქართველო ცრემლში,
კვლავაც გვემატება დედები მწუხარე,
კვლავაც გლოვა არის ჩვენში.

უფალო, დაგვამშვიდე, სიმშვიდე გვალირსე,
ჩვენც ამოგვასუნთქე შვებით!
ამდენი ტკივილით გული გაილია,
გვალირსე შეშრობა ცრემლის!

შოვში...

შოვში ჩამონვა შავი ღრუბელი,
ისევ აბნელებს ნათელ მზის სხივებს,
ისევ ატირა სული ქართველის,
ისევ ეძებენ დაკარგულ შვილებს.

ეს რა ცრემლები გვადინე, ღმერთო,
ღვარცოფმა შთანთქა შოვის ყოველი,
არც უფიქრია სიმწარე ხალხის,
ასე უგულოდ მოხნა სოფელი.

ნეტავ, სანამდე ეს სისასტიკე
არვინ არ არის აქ გამკითხველი,
ბოროტებამაც ფრთები გაშალა,
ვერ დავიცავით ჩვენი შვილები.

და ამ ღვარცოფში ერთი ეული,
შიშველ ხელებით ტალახში ჩადგა,
გულდადურული დაეძებს ირგვლივ,
თავის საკუთარ, ერთადერთ ძმასა.

ღმერთო, გვაკმარე ეს სისასტიკე,
გადაგვაფარე შენდობის კალთა,
ვიცი, რაც ვთესეთ, იგივეს ვიმკით,
უღმერთოების ვიგემეთ ძალა.

პოეზია

მთებმა დაიწყეს ჩამოშლა,
ველზე ბალახი ხმება,
ელვა-ქუხილი მიძინვარებს,
თვალზე ცრემლები შრება,
დილა იწყება დარდით და
მზე ცის კამარას წვება,
ლამით ბურუსი მთვარეც კი
საშიშროებას ხედავს.
ველარ გავიგეთ ყოფა და
ველარ ვიგემეთ სითბო,
ყველა ყველასა მოძღვრავს და
მანც მზაკვარზე ვფიქრობთ.
ფიქრი მიფრინავს სადღაც და
ველარ ვუჩვენეთ კვალი,
ველარ გავიგეთ რა ვქნათ და
სად ვპოვოთ სამართალი.
მთები იწყებენ ნგრევას და
ქვა დაიწყებსო ლაღადს,
უფალო, ერთი შენა ხარ,
ვინც ამ ყველაფერს ნახავს...
დიდება შენ, ჩემო ღმერთო,
შენი გვიფარავს ძალა,
ღმერთო, გვიშველე ჩვენ რამე,
ღმერთო, შეგვაშველე კალთა...

მხრებჩამოყრილნი დგანან მთები!

მხრებჩამოყრილნი დგანან მთები, მთები აღმასის,
ტირიან სიტყვით ძველქართულით, სულხან-საბასი,
კიდევ რამდენი ჩაიმარხოს უნდა ქართველი,
ნუთუ არ გყოფნის, ჩემო მინავ, მსხვერპლი ამდენი?!.
მთები დამარხულ ჩვენს საგანძურს, ქართველთ, ტირიან,
საჯიშე ბიჭებს, დალის ლამაზს, კობტას, პირმზიანს,
ტირიან მთები, მოუხდიათ თეთრი ქუდები,
რატომ ვერ ძლება ნეტავ შვილი ჩვენი უძღები?!
მგლოვიარენი მუხლზე ხელეზდანყობილები,
თავს მწუხარებით დაბლა ხრიან შავი ნისლეები.

ეჰ, დედამინავ!

შენ იმოსები, დედამინავ,
ისევე თალხით,
ტკივილს ტკივილი ემატება,
ძველსა ვცვლით ახლით?!
ეს მერამდენედ უნდა დავცხოთ
გაბზარულ ზარებს,
ეს მერამდენედ ვწამლობთ უკვე
ჩვენს გულზე ბზარებს!
ანგელოზებო, ნეტავ საით მიეშურებით,
არ დანურულა ჯერაც მწვანე
ბუდეშურები,

შესანდობარი ვინ უნდა თქვას,
ნეტავ რა ღვინით,
ღვინო არის თუ ჩანურული ჭიქაში სისხლი?!
კვლავ შეუკერე, დედამინავ,
შენს შვილებს ჩოხა,
მოგვართვი ქვების, კენჭების და
ღვარცოფის ხონჩა
და გაგვიშალე მოზელილი
ტალახის სუფრა,
შემოვსხდომივართ ახლა სუფრას
ძელკაცნი უბრად.
ეჰ, დედამინავ, კი არ ბრუნავ,
თითქოს გრიალებ,
გვივსებ სევდით და დედის ცრემლით
ვერცხლის ფიალებს,
ჯერ არა მნიფან ზვრებში მწვანე
ბუდეშურები,
სანამ დავნურავთ, საფლავთ გათხრას
რად ეშურები?!
შემოსცხეთ ზარებს, დაირწევა
მცხეთაც, ტანძიაც,
დგას გლოვის ზარი, დარდებია,
რაც გაგვაჩნია...
და გავაყოლოთ უფლის შვილებს
მდულარე ცრემლი,
დედა მარიამ, მათ თავისთან
ზეცაში ელით.

აღარ მენახოს!

წყალი შემასვი რა ჭიდან?
წყალი იყო თუ მაჭარი,
დადულდა, სისხლი გამივსო,
ნითელი შინდის დგას ჯარი.
დოქის ტუჩს ტუჩი მივადე,
მუჯერეთული, ხვანჭკარა,
შევსვი და ღმერთი ვადიდე,
მზე ლამაზი და თაკარა.
რამ მოგიყვანა, ვენახო,
თვალში სიცოცხლედ მევსები,
აღარ მენახოს, რაჭაო,
მე შენი დანაკვნესები.

სამქიზარი

გისამძიმრებ, საქართველო!
ბედკრულო და ცრემლის მფრქვევო!
რად გაგვინყერ, მყინვარო, და
მენყერი მოგვივლინეო...
იქნებ ცუდად შეგეხნენ და
იქნებ ვერც შენ გაუძელო!
არ გაგვნირო ქართველები!
ღმერთო, ღმერთო, დაგვინდეო!
შენირული წმინდა სულნი!
ზვარაკებად მიილეო?!
უკანასკნელი მსხვერპლი ხომ
შენ ხარ სრული სინმინდეო!
აგვარიდე განსაცდელი,
ლოცვისაკენ გვიბიძგეო!
სწორი ცხოვრება მოგვმადლე
და გონების სინმინდეო!
ბოროტი გავეშებულა,
უფსკრულისკენ მიმართეო!
ლოცვამ და წმინდა ცხოვრებამ!
გადანონოს სიბილწეო!
თვალი სწორად ახელილი,
აზრიანი სიმშვიდეო!
ჩვენივე ნებით მოწეული
თავს დაგვატყდა სიმძიმეო!
ღვთისმშობელო, ისევ უფალს
შეავედრე საქართველო!
თუ არა, შენით გადარჩენა,
როგორ შევძლოთ, გვასწავლეო!

ს უ ლ ი უ კ ვ დ ა ვ ი ა

მოვარდა ღვარცოფი,
ხალხიც გაიტაცა...
ოჰ, რა საძაგელი
წყევლაა დამდგარი;
...და როგორ გინდა ეს,
რომ გაიაზრო?
როდესაც საშველი
არსაით არ არი!
ველური სტიქია,
თითქოს და შეგბოჭავს,
საით მიგაქანებს,
ფიქრსაც კი არ გაცლის,
ვაიმე, დედაო;
ნეტავ რა ხდებო!
ფეხქვეშ მინასაც კი
უცებ გამოგაცლის.

თავზარი დაეცა,
ჩემს შვილსო რა ეცვა,
ნეტავ სად მოუსწრო?
გაიქცა? გაჩერდა?
დედა დგას ...გაჰყურებს
მაშველთა იმედად
ოღონდაც გამოჩნდეს...
თავსაც იმხნეებდა...
დღეები ლოდინის...
გული დაიფერფლა!
როგორ შეეგუოს
იმედი მომკვდარა;
სიტყვები ნუგეშის
ფუჭი რომ გამხდარა!

სჯობია დადუმდე,
და თქვაო არცა რა!
ს უ ლ ი უკვდავია,
ღმერთის მოიმედე,
უკვალოდ არავინ
არ არის გამქრალი!
დედა შეიცოდეთ...
შვილისთვის მლოცველი!
მას, ცოცხლად დარჩენილს,
ტვირთი აქვს ამგვარი...
თავის შვილის სული
უფალს გამოსთხოვოს;
ცოდვები შეუნდოს,
ევედროს, სანყალი...
ღმერთს ყველა უყვარს,
ვის რით შეაგონებს;
უფლისკენ მიმავალს
აჩვენოს გზა-კვალი!
ამბობენ, ზოგჯერო,
შვილმკვდარი დედისაც,
სული გადარჩება...
ღმერთისგან გამდგარი!
ისე... უმიზეზოდ
არაფერი ხდება,
თმის ღერიც, თავისით...
არ ძვრება თავიდან!
ცხოვრება გრძელდება...
მაგრამ ვისთვის, როგორ?
და ჯვარს გოლგოთაზე,
თავადვე აიტანს!

ტალახის ცრემლები

ვინმეს თუ გინახავთ ტალახის ცრემლები...
ცრემლებში იფლობა გული და გონი.
ბიჭებო, ეგება მიასნროთ, უშველოთ,
იქნებ ცოცხალია, ტყეშია მგონი...
დაკარგულ ძმას ეძებს, დაკარგულ შვილს ეძებს,
იქნებ გადაურჩა ღვარცოფს და მენყერს.
და რა ეშველებათ...
და რა ეშველებათ,
ლამით თვალდავსებულ ბავშვებს და ვეძებთ...
ვინ იცის, იქნება მენყერმა იშვილა;
ცას ჩამოაფლითა პერანგი მოვის...
ტალახის ცრემლებით, უსასო ცრემლებით...
ტალახის ცრემლებით ქვითინებს შოვი...

მტკივნა ვერა და შოვის ტრაგედია

ცას მოაქვს ნაღვლით ღრუბელი...
დარდობს... ცა ძლიერ შავია...
როცა არ ველით და ვხარობთ,
ბუნება მაშინ შმაგია...

კაცმა რა იცის, თუ ვერ გრძნობს,
ბუნების ხმას და ძახილსა...
მალლა ღმერთს თუკი ვივიწყებთ,
ვერას გავიგებთ ცოდვისას...

მოგონებაა სოფელი,
დღეს ხარ და ხვალ კი წაგიყვანს...
წაგლეკავს, დარდით აღგავსებს,
ჩაგმარხავს - სადღაც ჩაგიტანს...

და მერე ისევ ამოვა,
ცას გაეკვრება ნათელი...
მოგონებებში დარჩება,
სევდა, წუხილი, ნაღველი...

მტკივნა შოში

მერამდენედ აგვატირე, ზეცავ...
მერამდენედ ჩამოგვწმინდე ცრემლი...
ეს გული რომ მაინც კიდევ ფეთქავს,
შოვის დარდმა ჩამომტეხა ფრთები...
რა ცოდვა გვჭირს, რა ცოდვა გვჭირს ასე...
ობლდებოდეს, ღმერთო, ქვეყნის ფერი,
ბნელდებოდეს დღის სინათლე ისე,
რომ პატრონი არსად ჩანდეს - არვინ...
რა ცოდვა გვჭირს, ფიქრებს ვებრძვი, ღმერთო...
დაბნელებულ გულს მიწყალებს სევდა,
ერთხელ კიდევ შეგვიწყალებ, ღმერთო,
გვაკმარე ეს წუხილი და სევდა...

ვღუმვარ...

ვღუმვარ...ფოთლები შრიალს აპირებს...
ხის ტოტზე ჩიტი ზის გაუნძრევლად...
ღმერთო, ამდენი მსხვერპლი და შიში,
რისთვის გვარგუნე?! - ჩვენს საფიქრებლად?!.
გამოიდარა - მას შემდეგ, როცა
და ცისარტყელამ გამოანათა...
ნუთუ ნიშანი მოგვეც, უფალო,
ჩვენ მიწიერებს დასაფიქრებლად...
მთამ ჩამორეცხა ცრემლები შოვის
და იქცა მიწა, ვით შმაგი მხეცი
და ჩვენს მიწაზე სიცოცხლე თურმე,
წამია მხოლოდ - სხვა არაფერი...
ვღუმვარ... ფოთლები შრიალს აპირებს...
ხის ტოტზე ჩიტი ზის გაუნძრევლად...
ღმერთო, ამდენი მსხვერპლი და შიში,
რისთვის გვარგუნე?! - ჩვენს საფიქრებლად?!.

მტკივნა შოჭი!

ტალახი გლოვის
ლაღადი ქვათა,
მოვარდა, როგორც
სიბრაზე მთათა,
სიცოცხლის ბოლი
ავარდა ცათა,
ტალახში ცრემლი
ალარა ჩანდა,
და გაქრა მოლი...
სუნთქვაც კი ჩაქრა,
სიცოცხლის ნიშა
ტალახმა შთანთქა,
აქ არემარე,
ნაომარს ჰგავდა
მიწით და წყალით
ომი გაჩაღდა,
სიბრაზის ძალამ
არია მდელი,
სიცოცხლაც იყო
პანია ღერო,
გაქრა, წავიდა
ზეცისკენ სული,
სიკვდილო, მითხარ: -
არა გაქვს გული?!

**(აქ - მამას, იქ - დედასთან
სამ ტკბილ ანგელოზს)**

ექებს და ვაი, ვერ უპოვია...
რამდენ დღე-ღამეს შეიძლებს ნეტავ?!
იპოვა, მაგრამ ვაი, ამ პოვნას,
დატოვეს მამა და გაჰყვნენ დედას!..

**გარდაცვლილნიც სომ
გვირთა გვირნი ხართ!..**

საუკუნენი ტანჯვა-ვაებით
მოდის სამშობლო განანამები.
მოდის და მოაქვს რწმენა, იმედი -
ღვთიური მადლი ურიცხვ-ულევი...
ვინ იცის, იტყვის, რამდენი კაცის
წმინდა სისხლია მიწად ჩაღვრილი?
ჰოდა, ქართველნო, ამაზე მეტი განძი,
სიმდიდრე გინახავთ, მეტყვიით?
რამდენი ცრემლი, გლოვა-გოდება გიგრძენია
ურიცხვ, დიდრონ ლოდებად?
მტერ-ურდოთ რისხვა არა გკმარია,
სტიქიაც გვიძღვნის უგვან არიას!..
მიწად ცხოვრება ერთი წამია,
მზის პირნაბანი ცვარი, წამია...
„მწყემსი კეთილის“ რჩეულ შვილია,

სიცოცხლეშივე გმირთა გმირია!..
უფლით ხელქმნილი მამული ჩვენი,
გამორჩეული, ღვთისმშობლის ხვედრი,
ქართველთ განძია, ერის სიმდიდრე
მიმორახტული ამ მიწის პირზე!
მდინარე-ჩანჩქერთ მღერა-რაკრაკი,
ფრიალო კლდეზე ჩქერთა ხარხარი,
თეთრწვერა მათაა ურიცხვი ჯარი,
დარაჯად მდგარნი ქართველი კაცის!..
გაჭედდელ ტყეთა ბუბუნ-ბურბური
და რუ-წყაროთა ტკბილი ბუყბუყი,
ფრინველთ გალობა, ცხოველთ ფუსფუსი
ზეცად შვიდფერას ფერით კუსკუსი...
მზეო, დედაო ამ სამყაროსი;
მთვარევ, მშობელო დიდ საბადოსი,
თქვენი წყალობით ღმერთმა გვიბოძა
უზრუნველ ყოფა, შვილი გვიწოდა!..
მაგრამ მამული, თვალდანამული
რატომ დგას ისევ კვლავ დაჩაგრული?!..
შოვის ტკივილი იყო საჭირო?
უფალი ამ დროს ჩვენთან არ იყო?!..
...მტკივა და მეწვის მთელი სხეული,
შოვის გმირები, უფლის რჩეულნი...
კოლხ-იბერთ გენის სიკეთისათვის
ხარკი გაიღეთ! თამამად გეტყვით...
...მსუბუქი იყოს ქართული მიწა,
ჩემო ძვირფასნო, აბა, რა გითხრათ?!..
მართალთ სამყაროს დიდი ოჯახი
გაითავისეთ, შედით ომახით!..
ერისთვის კვდომა, თავის განწირვა
უფალში გიღირთ! სხვა რალა გითხრათ?..
მიწიერ ყოფის დიდი გამოცდა

შეიძელით და ღმერთმაც დაგლოცათ!..
ბრალი ჩემი, რომ ვარ უხილავი,
მიწისა მღილი, მთლად უხიაგი...
...სიცოცხლე ფასობს კარგი კაცობით,
იმ ქვეყნად წასვლით რჩები ნაცნობი!
უღირს-უგვანი აქაც და იქაც
მძიმე ბარგია, ამძიმებს მიწას!..
„მწყემსი კეთილის“ რჩეულ შვილნი ხართ,
გარდაცვლილნიც ხომ გმირთა გმირნი ხართ!..

პოეზია

კატინვერას დათოვლილ მთებს თვალზე ცრემლი მოსდგომია,
ჰოდა, თოვლი გაყინული მთათ ფერდთ მკერდზე მოჰკრობია...
ოჰ, დაალტო დედამინა, მოურღვია მყარი ტანი
და ლამაზ შოვს თავს დაატყდა ცოდვა დიდი, ვხედავთ თვალით!..

- ბუბუშერა ადიდდაო, წალეკაო ყველაფერი!..
ტირის, გლოვობს მთელი რაჭა; ღმერთო, რა გცოდეთ ასეთი?!
გადირია, ჭკვას გადვიდა ეს ჭანჭახი ისეც მხეცი,
ვაი, ღმერთო, რად მაჩვენე მრისხანე და საშინელი!..

ათამაშა: ხიდი, ლოდი, ხშირი ტევრი ნაფოტ-ნაფოტ,
მანქანებზე აღარ ვამბობ; სული მითრთის, სიკვდილს ვნატრობ!
ღმერთო, ჩემო სანეტარო, რად მაჩვენე ცოდვა დიდი?
ნუთუ გვაკლდა ერს, ბერს მსხვერპლი? მცირედნი ვართ, კარგად იცი!

ცრემლი თვალზე აღარ შრება, „აირია მონასტერი“!
ნუთუ ერი, კოლხ-იბერთა შენთვის გახდა მოსაწყენი?!
დამილოცე იმიერი, ის საუფლო წმინდათმინდა.
ეჰ, საბრალთო ზავი დადეს ღმერთთან, სანუგეშოდ ჩვენდა...

საქართველოს ყველა შვილი ვლოცულობთ, ვილოცებთ თქვენთვის, თქვენც ილოცეთ ამიერში, თქვენ ძალა გაქვთ უფალ ღმერთში!.. გგლოვობთ შოვი, გგლოვობთ რაჭა, გგლოვობთ მთელი საქართველო, რჩეულნი ხართ და გმირები, სამყაროში სანაქებო!..

კატინვერას დათოვლილ მთებს თვალზე ცრემლი მოსდგომია, ჰოდა, თოვლი გაყინული მთათ ფერდს მკერდზე მოჰკრობია...
შენ, მამულო, დატანჯულო, „სად გყავს შვილი დასაკარგი“?
ვაი, რამდენს უძლებს გული! წმინდა, წრფელი, არა ფარსი!..

მტკივა...

მთებმა იღმუვლეს, რისხვით, ღრიალით,
ზეცა ატირდა ცოდვის თვალებით,
ბედნიერების ფერი გამუქდა,
ჩაქრა სხივები მზისა ალების.

ერთოდა სიცოცხლე ბედნიერ ხიბლით,
იღიმებოდა ჩვილი ზენარში,
თუმც ხარხარებდა სატანა ურჩი,
ჩვილი გაფრინდა ანგელოზთ ცაში.

ქარმა დაქროლა უეცრად შიშით,
ქროდა ტკივილით აღელვებული,
ზეცად, სამოთხის კარ იყო ღია,
ლოცვად გალობდა ღვთიურ კრებულს.

ღამე სევდისფერ, შავად დაბნელდა,
არღარა იყო ცოცხალ ხილული,
მოასკდა ცრემლად, სიკვდილ-მდინარე,
ხსოვნა ჩამარხა, გახდა ყინული.

გადაიშალა დღისა ფურცელი,
გულსა ტკივილად დაგვრჩა გოდებად,
ვღვენთავთ სანთლებთან ცრემლებს მონოლილს,
ჭრილობად ვიტოვთ ჩვენ მოგონებას.

ვდგავართ გოდებად ღვთის საკურთხეველს,
ვითხოვთ შენდობას, როდემდის ნეტა?!
უფალო ღმერთო... დედაო ღვთისავ!
სანუთრომ ასე რად გაგვიმეტა?!

დაგუბული შოვი...

მყინვარმა დნობა დაიწყო,
ვერ გავთვალეთ ჩვენ შედეგი,
თავზე დაგვექცა შოვი,
ღმერთო, არ იყოს შემდეგი...
ამ ტრაგედიაში ქვეყანა,
ოჯახი შეაზანზარა,
უფალო, გთხოვ, მოგვიტევე,
ეს განსაცდელი გთხოვ, კმარა?!
ეს შენ ხარ ჩვენი დარდიც და
ცრემლი უშრობი ჩვენ თვალზე,
მაჯისცემა ხარ ქვეყნის და
ან შოვი, ტკივილი ერის...
ყოფნა სჯობდა, თუ არყოფნა,
გამომეცვალა ხმაც, ფერიც,
ღმერთო, სამშობლო გვიცოცხლე,
ღმერთო, მოგვეცი საშველი!
შოვი ყველას ტკივილია,
სულს რომ ძლიერ მიკორტნის,
ნიაღვრებად წამოსული,
ახლა შოვი დაგუბული...

ტკივილი მახრობს

განა ის ხელები მტკივა,
ასე რომ შეახმა ტალახს,
განა მე ის ტანჯვა მტკივა,
ძლივს რომ გადალახა ტანმა...
არა, სხვა ტკივილი მახრობს,
მძარცვავს ტკივილები გულის,
გესმით? მე ის ხმები მტკივა...
მწარედ რომ ჩამესმის ყურში..
მტკივა პატარების შიში,
ვაი, მიშველეო, დედა!
მომკლავს იმ ძახილის ვიში,
შვილს რომ ვერ პოულობს დედა...
სირცხვილს ვერ ვუძებნი ადგილს,
მეწვის ტკივილისგან ხორცი,
ვაი, გაშავებულ მანდილს,
დედას დადუმებულს ცოდვით...
ზეცა ჩამოიქცა იმ დღეს,
მეწყრად გადაიქცა მთები,
ვაი, შენს მოტირალ დედას,
როგორ გაუშავდა წლები...
რა ჰქნას მოტირალმა მამამ,
გული დასეტყვილა დარდით,
ვაი, ცოცხალი რომ დარჩა,
მაგრამ ლანდივით რომ დადის.
მითხარ, იმ ოჯახმა რა ქნას,
თითქმის არავინ რომ დარჩა,
ერთად დაიკარგა ყველა,

ყველა ტალახში რომ ჩარჩა...
პასუხს არავისგან ველით,
ანდა რა აზრი აქვს ლოდინს,
როცა თავს გაურბის ყველა,
როცა ხალხთან არვინ მოდის.
ტკივილს არ ანელებს გლოვა,
რეკენ ცრემლმორეულ ზარებს...
მოვა, განკითხვის დღე მოვა,
ყველას შემოუღებს კარებს...
ახლაც დარდით კვდება შოვი,
ფიჭვნარს ფისად მოდის ცრემლი,
ვაი, ამ ტანჯვას და ტკივილს,
ბევრი დღემდეც რომ ვერ ხვდებით.
განა აღარავინ ვდარდობთ?
ყველას ის სალამო გვტკივა,
მენყრად რომ გადიქცა ზეცა,
ცოცხლად რომ ჩაყლაპა მიწამ.

მე მტკივა შოვი

რამდენჯერ უნდა მოკვდე, საქართველო,
რამდენჯერ დაგეკოდოს გული,
მთელი ღამე თვალზე ცრემლ-მდინარეს,
სულ არ გეკარება რული.
ან რა დაგაძინებს, ჩემო საქართველო,
როცა ვერ პოულობ შვილებს,
მთაში გაგეფანტნენ შოვის მთაში,
არსად უნახავთო გზირებს...
შავი ნიაღვარი მთიდან წამოსული,
ლენდა ხეებსა და ტყეებს,
შენ კი შვილებს ეძებ შენს უბეში გაზრდილს,

რომ გადაურჩინო დედებს...
ცრემლად წვიმა დაგდის
შენს თბილ გულისპირზე,
არა, არ ჩერდება წამით,
სად ხართ, საქართველოს შვილნო, გაფანტულნო,
გთხოვთ, ხმა მოგვანვდინოთ წამით.
ღმერთო, შეგვენიე, ღმერთო, მოგვიტყევე,
შენი ლალატი და რწმენა,
მძიმე განსაცდელი კარზე მოგვდგომია,
მხოლოდ შენგან ველით შველას.
შვილებს გვედრებით,
ხელი შეაშველე,
კმარა ძაძიანი ცრემლი,
ღმერთო, შენ უშველე,
შვილნი დაუბრუნე
დედას მუხლდაჩოქილს თმენით.
ჩემო საქართველოვ, ძალა მოიკრიბე,
ისევ რომ წამოდგე მყარად,
შვილნი შენს უბეში ლალად გამოზრდილი,
გულში ჩაიკარი მაგრად.

მტკივა შოში

დედა ღმერთო, მოდი ჩემთან,
იქნებ ხმაც კი მოგანვდინო,
გულზე ყური დამადევი,
ბოლო თხოვნა შეისმინო.
დამეხმარე მინადქცეულს,
სანამ გული ისევ თბილობს,
სანამ მინა ქვად არ იქცა,
ვინაც მეძებს, რომ მიხილოს...

უპატრონო მკვდრად არ დავრჩე,
ემშაკის და ლაფის კერძად,
ღმერთო ჩემო, ეს რა მიყავ,
ეს რა ბედი დამენერა.
რაჭას ცრემლი არ უშრება,
ჩამოჩება ლამემ ტანი,
სულის ტკივილს ველარ უძლებს,
ეს რა ნახა თავის თვალით.
დედა შვილებს ვერ პოულობს,
ცრემლად დნება ტანჯვით მამა,
ღმერთო ჩემო, გეყოს ცოდვა,
ასე შენც რამ გაგამწარა...
ნუ დაანგრევ ლალ ოჯახებს,
ნაფერებს და ნასათუთებს,
ნუ შეფუთავ ისევ ძაძში,
საქართველოს წარმტაც კუთხეს.
მართალია, იმას ვიმკით,
წლების რიგში რაც კი ვთესეთ,
ეს ნაქარგი საქართველო,
რომ მივანდეთ ბოროტ ქლესებს.
დედამინაც გამოშიგნეს
გამოუღეს ღრუში გულიც,
ტკივილისგან დაიმანჭა
მენყერს შეავედრა სული.
ამ ტკივილში ჩაიყოლა,
ვისაც მიანვდინა ხელი,
ვისაც ბრალი მიუძლოდა
ყველამ დაიფერთხა ხელი...
დაგვეხმარე კვლავ, უფალო,
ვიცი, შენც გკლავს გულის დარდი,
ჩვენ ისედაც ცოტა დავრჩით,
არ გვყავს შვილი დასაკარგი.
ვიცი, ტანჯვას გადავიტანთ,

ცრემლსაც შევიმშრალე თ ნელა,
ამ ადგილას კვლავ ამოვა
მრავალფერი ცისარტყელა.

ტკივილი სულში დაბორგავს

არ შემიძლია ვწერო რითმები,
გახარებული გულის კარნახით,
როცა ტკივილი სულში დაბორგავს,
როგორ მოვექარგო ფიქრი მაქმანით.

ისევ ტკივილი, ისევ წუხილი,
ფიქრები გულში ცრემლად იღვრება,
არ ყოფნის ტკივილს გაფერმკრთალება,
წუხილს ვერ შეცვლის გადავიწყება...

აზრებით ისევ შოვში დავდივარ,
დაიბანაკა აზრმა მენყერში,
მე მომიტევეთ, თუ ვერ შევძელი,
ლექსი მენერა მზესთან შეხებით...

როცა გოდება ისმის მიწიდან,
დედას მოუხმობს პატარა სული,
დღეები ჭირთა თმენას ვერ უძლებს,
ტკივილს არ უჩანს ჯერ დასასრული...

როგორ იმღეროს მითხარით, გულმა,
როცა ჩვენს ცაზე მწუხრის ბინდია,
ფრინველთ შეწყვიტეს ცაში გალობა,
დაღონებული ტირის ნიბლიაც...

მე მაპატიეთ, თუ ვერ დავწერე,
სიცოცხლით სავსე დილის პორტრეტი,
ტკივილი მზარავს მინის გოდების,
ჯერ მე დედა ვარ - მერე პოეტი.

ღმერთო, გვაკმარე გლოვის ზარები,
დედებს ნურასდროს ნუ გაამწარებ,
ნუ კლავ პატარას, ნუ სპობ სიცოცხლეს,
ნუ შლი მომავლის ნათელ ნაკვალევს.

არ შემიძლია ვწერო რითმები,
დღეს სიხარულით გაჯერებული,
როდის გინახავთ ხარობდეს ვინმე,
როს სიკვდილი გვდევს ამხედრებული.

რამდენი ურმის გადაბრუნება,
მითხარ, როდემდე უნდა გამოგვჩრქეს,
ხომ უნდა დადგეს ერთხელ საშველი,
მშვიდობის გზა ხომ უნდა გამოჩნდეს.

განგაშის ზარები

განგაშის ზარები რეკენ მწვერვალებზე,
ცრემლი დაედინა ტყის მწვანე ტატნობებს,
სატანა ხარხარებს, ტაშს უკრავს ემმაკი,
დაგვიცინის ბოროტად, უკვირს, რა გვაგლოვებს.

შეირყა დედამინა ამდენი ცოდვისგან,
ტალახში ჩაიხრჩო მომავლის ბავშვობა,
არ უნდა გარჩევა ტყვილის და მართალის,
უფალო, გვაკმარე ტირილით დაშრობა.

ცამ პირი დაალო, წარღვნა მოგვივლინა,
მინა განგვირისხდა, აგორდა, აზვირთდა,
შთანთქა უცოდველი პატარა სულები,
ცოდვები შენს წინაშე ასე გაგვიდიდდა?!

გაშავდა შოვის ზეცა, გუგუნებს ზარები,
შვილს დედა ეძებს და ვერ ჰპოვა ღვარცოფში,
მზეც გადაიკარგა, დაქრიან ქარები,
ბავშვი ჩაიკარგა ულმოზელ ქაოსში.

დადუმდა ტყეები, გაშავდა ველები,
ტირიან დედები, ცრემლს ღვრიან მამები,
შენ ჩემო რაჭავ და შენ ჩემო რიონო,
დაგვაშვრე ტკივილით, შეგვმოსე ძაძებით...

ასეთი ტკივილით რამდენჯერ გვატკინე,
შვილები რამდენჯერ ჩაყლაპა მენყერმა,
როდემდე მითხარით, სანამდე ცრემლები,
ბავშვები დაგვიხრჩო სამართლის შერჩევამ...

გუგუნებს ზარები, ცაში განგაშია,
ტალახში ამოსვრილან პატარა ხელები,
დასრულდა ბავშვობის ლამაზი ზღაპარი,
ტირიან დედები, არ შრება ცრემლები...

ლაფში ქარი არხევს ტალახის საქანელას,
სადაც გუშინ ლალი პატარა ქანაობდა,
ემმაკმა ჩაიყოლა მისი ლალი სული,
სატანა უდარდელი ღვარცოფში ბანაობდა.

შენყვიტე, უფალო, ამდენი ტკივილი,
შენყვიტე შვილმკვდარი დედების გოდება...
ყველა შენთან მოვალთ მუხლს ჩოქვით სანთლებით.
ოლონდაც ეს ტკივილი ნუ განმეორდება.

უფალს ქალიან უყვარხარ...

(მეგი გუტაშვილის ხსოვნას)

მკათათვის მზეო,
დამწველო,
რამდენი ცრემლის დამტევო,
ლოდებო გულდაბზარულო,
დაუნდობელო ხევებო.
წყაროზე გოგო რომ მიდის -
არ ჩაუსაფრდე, ავსულო,
გვირილასავით ხატულას,
ყაყაჩოსავით საჩინოს.
...მზეჭაბუკს დააგვიანდა,
არ გაიტაცო, უგულოვ,
არ ეამბორო ეშხიანს,
მკლავზე არ გადაიწვინო.
არ შეწყდეს სიყვარულის ხმა,
ჩიტების ფრენა,
ფლურტული,
არ დაუმსხვრიო ხელადა,
არ დარჩეს გულგაბზარული.
თეთრი თავშალით ვიცანით,
ნაურთმევია ქარებსა,
დედას რა ვუთხრათ,
რით შევძლოთ:
შევტირით მზეს და მთვარესა.
ო, რა საზარლად ზრიალებს,
ლოდები ათასწლიანი,

მზეც ნაადრევად ჩავიდა,
ამ ცოდვა-მადლის ტრიალში.
რალა შენ გელოდებოდა:
შავი წყალი და ზიანი,
ან როგორ უნდა გეზიდა,
ზვავი ჩამონყდა - ტიალი.
დალალებს გვარცხნის ნისლები,
მწუხარე - გულდარდიანი,
...მზე ჩავა, მაგდოს შეხვედები,
(ისიც შენსავით ღვთიანი).
ქარი გიტირებს,
მინდორიც,
ანგელოზები შვირალის,
იებით მოიქარგება:
ბუბა და სამაროვანი.
უფალს ძალიან უყვარხარ...
ზეცის კარს გიხსნის,
გინამლებს,
ეფერებოდი ბილიკებს,
ლოცავდი კანარკუნურებს.
ისევ ნიაღვრად იდინებს
ცრემლი ჭანჭახის,
ბოყოს წყლის,
სავალ გზას გაგიადვილებს:
თედორწმინდა და
ჯერგომი....
„კლდემ გასძახა კლდესაო,
მეგი დარჩა ჩვენსაო,
მეგიმ გასძახა მთებსაო,
საყურა დამრჩა თქვენსაო“...

შოვი არ დაშრა...

არ დაშრა ამ ქვეყნის ცრემლები,
ლეღესვით თანდათან დიდდება.
აგერ აქ დედა შვილს ვერ პოვნის,
ამ ცოდვით სამყარო ინვება.

აქ გუშინ ნალკოტი ვეღები,
გამხდარან დედათა სატირლად.
დგას ყვეღან სიკვდილის კედლები,
ხეღებიც მოთქვამენ საშინლად.

გულცივნი გამხდარან ეს მთებიც,
მზეც ბრალობს ამ ქვეყნის ბედ-იღბალს.
ისევე შავებში დეღები,
ცას ერთვის იმათი ცრემლის ზღვა.

შენ შეგთხოვ, უფალო, ვედრებით,
უნამლე შვილმკვდართ გულს ზეციდან.
ისმინე ცოდვილი მვედრებლის,
ეს თხოვნა თავმდაბლად ჩემიდან.

მე მტკივნა შოში

სხვა სიცოცხლე და სხვა ამაღლება,
სხვა გაზაფხულთა მწუხრის ფერები,
სხვა ოცნებათა ამონათება,
სხვა ზარი, სხვა ხმა, სხვა სიმღერები.
სხვა ორთაბრძოლებს ვეჩვევი, ღმერთო,
სხვა ფერი გახდა სული მლოცველი.
სხვა ცისქვეშეთში მომხედე, ღმერთო,
სხეული მტკივა მეწყრით მოშთენილს.
სხვა შემოდგომით მოვალ შენთანაც,
სხვა სიყვარულად მიწად მოვლენილს.
ჯერ ეს სიცოცხლე არც კი მესწავლა,
ყვავილს მივგავარ ძალით მოწყვეტილს.
სულ სხვა სანყისი და სულ სხვა ბოლო,
სხვა განგება და სულ სხვა ღმერთები,
ენამე, სულო, ესაა მხოლოდ,
რითაც სამყაროს გზებს უერთდები...
და სულ ესაა, ეს ცა და მიწა
და ოცნებებით სავსე დღეები,
თქვენს მარადიულ და უკვდავ მიზნად,
დაუპყრობელი სიმაღლეები
და შენი ჟამი-მზის გზებს რომ ერთვის,
ვით უსაზღვრობის წამი მცირედი
და სულ ესაა და კიდევ ღმერთი,
როგორც ჯვარცმული სულის იმედი.

ღანი ზიხაქაშვილი

მე მტკივნა შოვი...

მე კი დღეს ისე მანუხებს
რაღაც,
სულში ნვიმები დამდიან
დარდად...
მანძილი ბევრად დიდია -
შორი -
ჩემი ტკივილი გამხდარა
შოვი!

ქვეყანა ჩემი...

შოვი

ორად გაიყო ფიქრი, აზრები,
ორად გაიყო ქვეყანა ჩემი,
არ ვიცი, საით მივექანებით,
ან რას გვიმზადებს დღის ბოლოს ბედი...
მე ჩემი ქვეყნის მალეღვებს დღენი,
ამ ქვეყნის ფიქრით დამძიმდა მხრები,
მომნატრებია ბავშვობის წლები
და უდარდელი ცხოვრება ჩემი...
მხრები გაშალე, ქვეყანავ ჩემო,
ნუ დაგიშვია ძლიერი ფრთები,
ცრემლი შეიშრე ლამაზ თვალებზე,
ხვალ უკეთესი დღე გათენდება...
ორად გაიყო ფიქრი, აზრები,
ორად გაიყო ქვეყანა ჩემი,
არ ვიცი, საით მივექანებით
ან რას გვიმზადებს დღის ბოლოს ბედი!

შოშს...

გადაიშალა ერთი ფურცელი...
გუშინ დღე იყო,
ახლა ღამეა...

და ქრელაქრულა
ჩვენი ხურჯინი
ყალბი სიტყვებით
ისევ სავსეა...

ვუცქერ საკუთარ სინდისს -
მრცხვენია!..

მე რა მანაყრებს?!
სადღაც ბავშვს შია!..

სადღაც, ვილაცა ცრემლით იძინებს,
დედას კი -
თალხი კაბა აცვია!..

თუ ნათელი ცა გლოვით ბნელდება,
გულგაგლეჯილი
სული შავია!..

თუ საქართველო
გლოვობს ბედკრული,
მე რა მაცინებს,
რა მიხარია?!

გვაკმარე ტანჯვა,
ცრემლი,
სიკვდილი,
მზე დაგვანახე,
დედა-მარიამ!

ვანიო ახაუჩიძე მიიწო

გლოვის დღეები ულიმიტოა...
ვერ გადავშალე ჯერ ეს ფურცელი,
ვერ ამოვშალე გლოვა გონიდან,
შავ ზოლად გასდევს ზმანება ვრცელი,
ვითარც ზარები მცემს თავს გონგი და
ვერ იყვავილა ჩვენში ხარებამ,
გული დაცლილი ულხინო რტოა,
უღელში ჯვარცმა მუდამ რად ება,
მკათათვე როა? დედალვთის როა?!
დედაო ღვთისა, დედა მარიამ,
არა ბლაოდეს შვლის ნუკრი მთაში,
ბულბული მღერდეს ვარდთა არიას,
არ გაუწვიმდეთ ბახალებს გზაში!

მტკივა შოვი

რაჭის მთებში ჩაკარგული,
მთის ნალკოტი, მტკივა შოვი,
აგვისტოში მერამდენედ,
ირეკება ზარი გლოვის.

ტყე რომ გაჩეხეთ, მის ნაცვლად,
რას სთავაზობდით ბუნებას,
შვილებს რა უნდა უამბოთ,
რა ენა მოგიბრუნდებათ?!

ვაჟას სიტყვები გახსოვდეთ,
თუ არ ხარ კაცი მხდალია,
„ტყე შეუნახე შვილებსა,
მამა ხარ, შენი ვალია“!

გამოვფხიზლდეთ

ფრთები გავშალე,
ცაში ავფრინდი,
მინას დავხედე,
სულ მთლად გავგიჟდი.
ყველა კუთხეში,
დენთის სუნია,
ცრემლია, გლოვაა
და ტირილია.
სადღაც მდინარემ გადარეულმა,
არც კი დაინდო, წინ რაც აღუდგა.
სადღაც მთა მოწყდა და მთელი მიწა,
სოფელს ზედ თავზე გადაატარა.
არვინ დაინდო,
დიდი, პატარა,
მიწის საბანი გადააფარა.
ლმერთო, შეგბედავ და მინდა გკითხო,
ასე სასტიკად ვისჯებით, რატომ?
ნუთუ დაგროვდა იმდენი ცოდვა,
ნუთუ ბოროტმა კეთილსა სძლია?
...და თუ ასეა მაშინ კი მართლაც,
მეორედ მოსვლა გარდუვალია.

რამდენჯერ მოვკვდი?!

ნელა იღვიძებს შოვში ბუნება,
დაჰქრის სინაზით დილის ნიავი
და სასიმღეროდ გამზადებული
მზე ყვითელგულა უხვსხვიანი.

მაღალი მთები ლოცავენ ზეცას,
ორბივით მზირალთ ცაც ეფერება,
დაბლა ლაღადი მწვანე ჯეჯილთა
თბილ მიწის გულებს ზედ ეკერება.

ვინ იფიქრებდა? თურმე წალკოტში,
შავ ანაფორებს სატანა ქსოვდა...
მერე შუადღე მგლისფერში ჩაკლა,
მსგავსი სამყაროს ჯერ არ ახსოვდა.

არწივის გუნდმა შეჰკვივლა წამსვე,
ერთად მოვარდა სიკვდილის კვერი...
დიდს და პატარას შემოხვევია,
ცოტა გადარჩა, განირა ბევრი.

ნისლებს თქორივით ედება ყველგან,
ერევა წითლად ღვარცოფს ჭავლები
და ელვარებით ველარ ბრწყინავენ
ქვეშ მოყოლილი წმინდა თვალები.

ყველა სურვილი ერთად დამინდა,
კმარა! სატანჯველს არ უჩანს ბოლო!
მე მუხლებმოყრილს უფალთან დღემდე
ამაზე ფიქრი შემომრჩა მხოლოდ!

შოჰს

ვერ გავიღიმე გულლიად,
ტირილიც ველარ გავბედე.
ლამეს ვათენებ თვალლია.
აგვისტო, მოხველ რა ბედზე.

ვერ დავივინყე ბუბა მთა
ჩამოშლილ-ჩამონგრეული.
რა სიტყვით უნდა აღწერო,
მამა რომ დარჩა ეული.

რომელი ერთი იტიროს,
ალბათ, გაუშრა ცრემლიო.
ტკივილებს ვერ მოიშორებს,
დრო რომც გავიდეს ბევრიო.

რა გააღიმებს გულლიად
ან რაღას არგებს ტირილი.
ივლის იმ ელდით ბოლომდე
სულის სასტიკი ტკივილით.

დავდივარ მთაში თუ ზღვაზე,
სოფელში ან თუ ქალაქში.
ვერ დავივინყე შოვი და
სიცოცხლის მოკვლა ტალახში.

შოვი საქართველოს ტკივილია

...წუხელ ჭანჭახში თავს იხრჩობდა ღვარცოფი მწყრალი,
შოვის ჭალებში ზუზუნებდა აშარი ქარი,
მწუხარე დილა თენდებოდა გლოვისა დარი,
სიცოცხლე სიკვდილს ნებდებოდა, ტიროდნენ მთანი...

ცოდვის მორევში წყალს მიჰქონდა ლამაზი ქალი,
ღამენათევი ცოდვილობდა პოეტის ქნარი,
რა გულსაკლავად, სევდიანად კვნესოდა ქარი...
დაკარგულ ცხედრებს დასტიროდა ფოთოლთა ჯარი...

წუხელ რაჭაში ზარებს რეკდა მწუხრისა ზარი,
ნისლიან მთებით მოდიოდა სიკვდილი ჩქარი...

აღარც მზე იყო და აღარც...

შოვში დაღუპულებს

ამოიკენესა მინამ ხმამაღლა,
ამოაყოლა ცოდვა და მადლი,
უცებ ჩამოჰკრა მწუხრის ჟამმა და
გოჯა და გოჯა ჩამონვა თაღნი.

შავად მოზავავდა აგვისტოს დილა,
შეშინებული რეკავდა ზარი,
თვალცრემლიანობს პატარა ცირა,
აღარც მზე იყო და აღარც ქარი...

ველარ მოასწრეს ცათამდე სრბოლა,
ბოლო წამებში მძვინვარე ღამით,
მენწყერში ავლეს ძაძები გლოვად
და გადაშავდა ქარიტი მთვარის.

დარდი და სევდა ტალახში ცვივა,
შეშლილი ჩანდა ბედის „მხატვარი“,
მე გეთხოვებით, მე გული მტკივა,
სიცოცხლის ხაზი ნეტავ, სად არის?!

რად გამახსენეთ, გული რომ ქრება,
რად გამახსენეთ სიკვდილის ხელი,
ქართულ მინაზე მოვარდა დელგმა,
მოთქვამს, მოლელავს ერი და ბერი!

როგორ ჰყვაოდა რაჭის ყვავილი,
როგორ გახუნდა დღეს ყველა ფერი!

შოპიანთა შორეთი

შოპი დაღუპულ პატარებს

...არა, არ მახსოვს, მუცლადყოფნისას
მინა რომ იყო, ჰო, ბევრი მინა: ბუბა და მთები,
მინდორი, ველი, მზიანი დღენი, ტყეები, ჩქერი,
ჭრიალი ხეთა, ტალახი სველი...

არადა, იყო, ნამდვილად იყო, ის დღეც იყო და
ის ღამეც იყო...

ხო - ხოოო...

- რამდენს ვეტყოდი მინას, გულისხმეთქების ნიშნად,
ღმერთო, ეს ცოდო-ბრალი დედამინაზე იშვა?

- ნეკნებს გააკრეს ღამე, გულთან, მარცხენა მხარეს
და ერთმა ღმერთმა იცის, ტალახად როდის გვაქცევს.

- მინას შეეტყო დაღლა, გოგო-ბიჭების ახლოს,
სასწაულს ველი ახლაც, იქნებ გიპოვონ, გნახონ.

- არ მახსოვს-მეთქი, არა, მუცლადყოფნისას მინა,
რა უსაშველოდ მტკივა... ბავშვი ტალახში იწვა...

ყველაზე მეტად, ბები, ცოცხლები იყოთ, მინდა.

ცამეტი გაბიჟება

ცამეტი ცრემლი დაეცა ვერეს,
ხემა დაფარა ზამბახის ყელი,
ვერანა ვერე თქორავდა მერე,
ლამე მოვარდა ავი და სველი.

ცამეტი წამი დააკვდა ტალღას,
ნაქვალორღალით აივსო დღენი,
ვერ გაახარებს გოგონა პალმას,
კისკისი შეწყდა, სიმღერაც - ძველი.

მერე ცამეტჯერ გაგიჟდა ვერე,
არაზნის დილა შიშისგან კრთოდა,
ეხეთქებოდა ღრიალით ზეკარს,
წყალთან მომდგარი სიკვდილიც თრთოდა...

და მერე ვერე ცამეტჯერ მოკვდა,
ცამეტი კვიმით, ცამეტი გვიბით,
ბედს ვილაც წერდა ზვირთების აქეთ,
ზამბახის ყელი წაიღეს იქით...

შოპი

(თოჯინიან მამას)

ბუნებამ ეს რა მარგუნა,
სულში ტრიალებს მენყერი,
გული დარდებისგან შფოთავს და
ტკივილისაგან ვერ ვდგები.

ან რა მზემ უნდა გამათბოს,
უთქვენოდ მგონი ვთავდები,
ბედისგან მიტოვებული,
მონატრებით თუ დავთვრები.

საფლავის ქვაზე ჩამომჯდარს,
თვალეებს მისველებს ცრემლები,
მა, ჩემო ანგელოზებო,
დედას ჩასჭიდეთ ხელები.

უთქვენოდ რაა სიცოცხლე,
ან ეს ჩამქრალი კერია,
სხვა გზა არ დამრჩა იქ წავალ,
იქ წავალ, სადაც მელიან...

შოვის ცრემლი

ლექსებს ველარ ვნერ, ტკივილია, გულს რომ მისერავს,
დღეს საქართველომ კიდევ ერთი ძაძა ჩაიცვა,
არ მინდა! აღარ, რომ გაიგო, ყურო, მთის ენა,
კიდევ ერთი დღე ჩაესვენა, დარჩა დაისად.

მთა დაიძრა და გული დაბლა ჩამოიყოლა,
მზედ აჭრილ სულელებს ველარა ვხდით სამოსს, ლაფიანს,
შავი სიმღერა რად ასწავლე, ყვავო, იმ ყორანს?!
შავ ყელიდან რომ მჩხავანა ხმით ამოაფრქვია.

რა ბედენაა, ღმერთო ჩემო, ეს რა ვიხილე?!
ტალახიანი აგვისტო მზეს მკლავზე ესვენა,
ცრემლით დამბალი ძაძა ეცვათ ერთხმად მზის სხივებს,
რა მელექსება, თუ კაცი ხარ! რა მელექსება?!

შოპი

გუშინ რომ ბაღში სტვენდნენ შაშვები,
ყორანი ყორანს გადუჭახჭახებს...
მიატოვებენ მინას ბავშვები
და წამოსცდება გმინვა ჭანჭახებს...
გულები დარჩათ ტალახში მშობლებს,
დალასლასებენ ფერმკრთალ ლანდებად...
ვის პირმშოს ართმევ, ვის დააობლებ,
დროო, უდროოდ რატომ ღამდება?
ვილაც მდიდრდება არმად ნაშოვნით,
ვილაცას ბოლო ლუკმა ერთმევა...
სინდისი დავგმეთ, უფალს დავშორდით
და მიგვატოვეს სულის ღმერთებმა.
შერჩება ხსოვნას ტკივილი მწარე,
მოუშუშებელ, სისხლმდენ იარად...
მოუქვითინა ნასოფლარს მთვარემ
და ჭირისუფლად ჩამოიარა.

ღვარცოფს გაყოლილი

დულს გულში ცრემლი,
წამლეკი ყოვლის...
გუგუნებს ელდად -
ვერე და შოვი...
ჩვენ ცოცხალთ გვითრევს
ლაფი და მწვირე...
თქვენ ცამ შეგმოსათ
ქათქათა მოვით.

შოპი...

ყლორტებს ჯერ არ გადაფურჩქნულს
შენს წიაღში მარხავ,
მზე ღრუბლებში დამალულა
მტირალ სახეს მალავს.

მამა შიშით გადასცქერის
დეღემას გადარეულს,
გულზე ჯანლი დასწოლია
ჩოხაჩამოხეულს.

ჩამოიქცა ნათელი დღე,
ვგლოვობთ ამდენ ცხედარს,
ეს პატარა, მცირე ერი
ვინრიტებით წვეთად.

სიხარბისგან ვჩეხავთ ხეებს,
სისხლით გაპოხილებს,
მინა სტაცებს დედას შვილებს,
ვით მკერდიდნ ლილებს.

კვენესის, ოხრავს დინჯი რაჭა,
შოვი სიმწრით იწვის,
ცრემლიანი ჩემი ერი
მიცვალებულს ითვლის.

გლოზა...

სახეს იხოკავს ქარი აშარი,
გლოვის ზარები რეკენ ზეციდან,
დედა დაეძებს თავის პატარებს,
ტალახში ჩაფლულს ხომ არ შესცივდა.

მწვანედ დაფარულ ლამაზ გორაკებს
გული გაერღვათ, სული აკივლდა,
სიკვდილმა ბავშვთა ლალი სიცოცხლე
გიშრის მძივივით ურცხვად აკინძა.

ხელაპყრობილი კელაპტრით ხელში,
ვედრებით ცრემლი თვალში დამშრალა,
ვერ გაიშალა ვარდების კვირტი,
ჩამარხა მინამ, მთების ნაშალმა.

რა გაგვამრავლებს, როცა ამდენი
ტალახში ჩარჩა ძე და ასული,
დაფენილია ყველგან ძაძები,
ბედმა დაარქვა უკვე წარსული.

ეს რა გრიგალმა გადაგვიარა,
წამოგვეწია ღვარცოფი გზაში,
მზის სხივად მოხვალთ ან წვიმის წვეთად,
ანგელოზებად გაფრინდით ცაში.

პერეს

აიყრებიან ღრუბლები,
დაეცემიან მთებსაო,
ატყდება ჭექა-ქუხილი,
მეხი ეცემა ხესაო.

ვერე, პატარა მდინარე,
დაემსგავსება მხეცსაო,
ღვარცოფად გადაქცეული
ღრიალით ჩადის ხევისაო.

ბევრსაც წაართვა სიცოცხლე,
ამოუბნელა თვალთაო,
მათმა ნატანჯმა სულეებმა
სუფევა პოვეს ცასაო.

მინც არ გავინირებით,
უფალი მოგვცემს ძალსაო,
მოვინანიებთ ცოდვებსა,
ასე გადვიხდით ვალსაო.

ავდარსა დარი მოჰყვება,
გამონათებს მზეცაო,
ვერეც კალაპოტს მოძებნის,
არ გაგვიმეტებს მეტსაო.

რაჭის ტრაგედია

ასეთი სასტიკი რატომ ხარ,
ბუნებავ,
რაც გეჭირდა, ის აღარ
გვაკმარე,
როგორ გაიმეტე ამდენი
სიცოცხლე,
შოვი ღვარცოფით
დაფარე.
გლოვობს რაჭა და მთელი
საქართველო,
შავ ძაძებს იცვამენ
ქედები,
ღმერთო, შენ გაბარებთ დაღუპულთ
სულებს,
ცაში დაუმკვიდრე
ედემი.

მე მტკივნა შოში

ფოთოლიც ტირის,
ცრემლი სდის ღვარად,
წუხს, რომ არ შესწევს
სხვის დაცვის ძალა.
შერცხვა სიცოცხლის,
თავი დახარა
და შეერია ღორღსა
და ტალახს.

ბუბა

რად შებურე ბროლის პირი,
რად უსმინე ყვივლს სვავთა,
ბუბა, ფერი რად იცვალე,
რატომ დაიბერტყე კალთა?!
„ბუბა, ტურფად გამოჭრილო“,
რად მიჰყიდე სული ქაჯთა,
სტუმრად მოსულთ შენს კალთებთან
ლვარძლის პურით დახვდი, რათა?!
ეგ გული რამ გაგიყინა,
მზე სულ მუდამ გადგას თავსა,
შენს სიტურფეს შეჰხაროდნენ,
ვინ ელოდა შენგან ავსა?!
ტარგატეხილ დანის პირით
დაგვისერე გული ხალხსა,
ცრემლს ვერ ვიშრობთ, გაჰყოლია
სული უდროთ წასულთ გზასა...
ვერ გადუვა ვერა ძალა,
თუ ბუნება ბრძანებს რასაც,
დაგამჩნია ცოდვის კვალი,
დაგახვია ნისლი თავსა...
გასუდრულა არე-მარე,
ჩქამიც აღარ ისმის არსად,
ცას ვარსკვლავად დაეფინა
ნარჩევ სულთა სხივი დასად!

რატომ...

გემშვიდობებით, სამშობლოს მთებო,
ველარ გვიხილავთ ანი, მშვიდობით!
შუბლზე სიკვდილი თუკი გვეწერა,
რას მივხვდებოდით, ან რა ვიცოდით!

ტალახში გვერგო სულის ამოსვლა,
ტალახმა ბოლო ნანა გვიმღერა,
მერე დაგვხვია თავისი გარსი
და ველარავინ ველარ გვიშველა!

ასე დასრულდა ჩვენი ცხოვრება,
რომელსაც კარგად არც კი ვიცნობდით,
ახალგაზრდულად გვიყვარდა მთები,
თუ გაგვწირავდა, ან რა ვიცოდით!

რატომ შეჰყარე ღრუბლები ჩვენზე,
ეჰ, ბედო, ნეტავ, რატომ გაგვწირე?
რატომ მოგვწყვიტე სამშობლოს გულზე
და ყველა ჩვენზე რატომ ატირე?!

როგორ არ ვუთხრათ ბედს სამდურავი,
როცა ჩვენს შეყრას ერთად ლამობდა,
ვინც რომ ამ ტალახს ვერ გადაეურჩით,
სიკვდილი მხოლოდ ჩვენზე ლალობდა!

ვაი, ქვეყანას, შვილების მტირალს,
ვაი, სამშობლოს, ცრემლებდადენილს,
ერთიც არ ჰყავდა დასაკარგავი
როგორ გიტիրოთ, შვილო, ამდენნი!?

ისევ რაჭა

გლოლაში გლოვა ჩამომდგარა,
შოვში ღამეა და უკუნია,
ბუბას ყინულივით ცივი წყალით,
მთელი ველ-მინდვრები მოურწყია.
ჭანჭახს, გააფთრებულს ვერვინ თოკავს,
დღეა, მაგრამ ისმის ღამის ექო,
ეს რა ტკივილები დაგვაყარე,
ჩემო საყვარელო რაჭის მთებო!
როგორ მიყვარდი და როგორ მძულხარ,
უკვე საჩემისოდ ველარ გცანი,
როგორ მინდოდა, რომ ღამელია,
ამ ზაფხულს შენი მჟავე წყალი...
რად გახდი ასე უკარება,
რატომ ჩაგვისახლე გულში დარდი,
რაჭველს რაჭველობა მიხაროდა,
ახლა ასე უცებ გავერანდი!
ჩემი წინაპრების სისხლი მიხმობს,
ლებში ვენაცვალო მინდა მინას,
მაგრამ ეს ამდენი ტკივილები,
უკვე მთელ სხეულში ჩაიტვირთა.
გლოლაში გლოვაა და სიბნელეა,
შოვო, სამოთხეს რომ შეგადარეთ,
ასე უცებ როგორ მოიღრუბლა,
მინა ცოცხლად როგორ მოგვაყარე!

პოეზია

როგორ მტკივა, ჩემო რაჭავ,
შენი დიდი სატკივარი,
მიჭირს, სიტყვებს ვერ ვპოულობ,
როგორ გითხრა სამძიმარი.
გული როგორ დაგიამო,
როს დავდივარ ცოცხალ-მკვდარი,
შენს სამოთხედ ქცეულ შოვში,
როცა ჯოჯოხეთი არის.
როცა დარი გაგიავდრდა,
ხმა გაისმა შესაზარი,
როცა შენს შვილთ საბნად ხურავთ
ეს ბნელეთის ნიაღვარი.
როცა მოძმე მოყვასს ეძებს,
არსად არ სჩანს მათი კვალი,
როცა ცოდვით დაფერფლილა,
მინას წინაპართა ძვალიც...
დღეს შვილია ყველა ჩვენი,
და-ძმა, დედა, მეგობარი,
ტირის მთელი საქართველო,
შეძრულია მთა და ბარი.
მწუხარეა დღეს ბუნებაც,
მოჰგლეჯია მის შვილს მხარი,
რაჭის ულამაზეს ზეცას
დაჰკიდვია გლოვის ზარი.
მზესაც სხივი დაუნამავს,
ღრუბელს ჩაუცვია შავი,
ჭირისუფლად მოჰფენია,
ღვარცოფს, დილის წმინდა ცვარი.

გული მტკივა, სული მეწვის
და ამ ტკივილს არ აქვს ზღვარი,
რა მიძიმეა სატარებლად,
ჩემო რაჭავ, შენი ჯვარი.
ჩემო მუხავ, ძირმაგარო,
რად შეგიდგა ფესვებს წყალი,
ასე მწარედ რად იხადე,
შენი მშობლიური ვალი.
ჩემო ტანჯულო სამშობლო,
განა გაკლდა სატირალი?!
ღმერთმა ასე რად გაგვწირა,
ყველასია საფიქრალი...
ღმერთო, ცოდვილთ მოგვიტევე,
დღე მოგვეცი გასახარი,
შენთან გამოფრენილ შვილებს,
ცად გაუღე სამოთხისა წმინდა კარი.

ბუბა

ბუბა, რატომ აატირე
შენი გვარის ჩემი დაო,
მიკვირს, როგორ ვერ გაიგე,
განწირული დედის ხმაო.
მან ხომ შეილი მოგაბარა,
შენს კალთებზე აძინაო,
ასე მწარედ რად უმღერე
ტკბილი იავნანინაო.
ასე როგორ შეგეშალა,
მასპინძელო რაჭისაო,
შენთან სტუმრად მოსულ შვილებს
არ აცადე სიტყვის თქმაო.
კალთა ისე დაიბერტყე
ყველგან ცრემლი დასცვივდაო,

ცოდვით მიწას ძვალნი იძრა,
ქართლის დედაც ატირდაო.
გზა-გზა ყველა გადათელე,
არ დატოვე ხე და ქვაო,
შავი ნისლით გადაბურე
მონმენდილი ლურჯი ცაო...
ნეტა, უფრთო ანგელოზთა
მსხვერპლი რისთვის დაგჭირდაო,
მათ ცრემლებად და ტკივილად
ნუთუ ქვეყნად რამ ღირდაო?!
ასე რატომ გაგვიჯავრდი,
კეთილ კალთა რაჭის მთაო,
შენთან ყოფნას ხომ შენს შვილებს,
არაფერი ერჩინაო...
გსაყვედურობ, მაგრამ ვიცი,
გული შენც რომ გეტკინაო,
როცა მამას დაუნახე
ხელში შვილის თოჯინაო.
როცა და-ძმამ, დედაშვილმა
მზეს ბოლოჯერ შესცინაო,
როცა წარღვნა ჯოჯოხეთად
გაიშალა შენს წინაო.
შენც ატირდი, ამაყგულავ,
ცხარე ცრემლი გედინაო,
როცა ნახე იის ნაცვლად
მკერდს შვილები გეფინაო...
არა სჯობდა, ჩემო ბუბა,
გლოვის ნაცვლად გველხინაო,
ამ ცქრიალა გოგო-ბიჭებს
შენს კალთებზე ეფრინაო?!
ვაი, ვაი, რომა სჯობდა
თავი გამოგეჩინაო,
ვაჟკაცურად სხვა გზით გევლო,
შვილნი გადაგერჩინაო.

მახსოვს ცამეტი

განვიმდა უცებ, გადაუღებლად,
ცამ თითქოს დარდის დაცალა კალთა...
მდინარე ვერე იქცა ტალღებად,
არც მინა, არც ცა აღარსად ჩანდა.

ხმა ეხლებოდა ქალაქის ქვიტიკის,
სასჯელი იყო, თუ განაჩენი?!
ვნახე ის ღამე და აღარ მიკვირს,
რომ არ ხორცდება ქრილობა ძველი.

ბევრის ოცნება გაქრა უკვალოდ,
თავგანწირულიც ვირწმუნეთ ბევრი,
ახალგაზრდობა, ჰოი, უფალო,
იმედიანი დღის გადამრჩენი.

მახსოვს ცამეტი, გარეთ ვარ, თუ შინ,
ვით უიღბლობა, ვით განჩინება,
უსაყვარლესი ქალაქის გულში,
ის მარადიულ ტკივილად რჩება.

სამაჩაბლოს სამკიმარი

ცამ ვარსკვლავთა დაფიონი ჩამოშალა
და თავს იხრჩობს ბუბას წყალში მთვარე,
დედამინა ტკივილისგან შეიშალა,
მწუხარების ლეშხი მიწვავს თვალებს.

სად გაფრინდნენ ანგელოზნი თეთრი ფრთებით,
მინის ტალღა სამოთხის კარს ფარავს,
მწვერვალები, ცრემლიანი მწვერვალები,
რაჭას ველარ უამებენ ვარამს.

ტყეებს შერჩა ბილიკები მათეული,
სიხარული გაჰყვა მინის ნაშალს,
ღამეები, ოცნებებში გათეული,
უცაბედად, თვალში ცრემლად დაშრა.

ველარ უძლებს, ტკივილისგან მოსთქვამს ქარი,
გული ისევ შოვის ტანჯვას ერთვის,
სამაჩაბლო, ჯერაც ცრემლებშეუმშრალი,
მუხლმოყრილი სანთელს ანთებს შენთვის!

გულში ლოცვის ტაძარია აგებული,
დამორჩილდა სული ამდენ ვარამს,
ო, სამშობლოვ, სიცოცხლე ხომ მათეული,
შენ გაკლდება, შენ გჭირდება ხვალაც!

ჩაიხერგა უნდობლობა შესაზარი,
ორგულობა კლდესაც აცლის ძალას,
ვინ მტერია, ვინ მოყვარე, ვინ ხიზანი,
ეს განცდაა, დღითიდღე რომ გვბზარავს!

დელგმად იქცა გულში დარდი ვერტეული,
როგორც ტოტებს შემორტყემული ხალა,
მინას ღებავს შეწირულთა ძონეული,
მენყერად რომ ამოსკდება ხანაც.

მტანჯველ სიზმრებს, რახანია, ვერ ვიცილებ,
მზეგადამქრალ მზერას როცა ვნახავ,
ო, სიცოცხლევე, რა უბრალოდ გაიწირე,
იმ მენყერმა, შოვში, ჩვენც დაგვმარხა!

შოდის კლდეს კი, სიხარულის ჩქამიც არ ძრავს,
აღარც მინის სიყვარული გვშველის,
ჭირისუფალ რაჭის ტყეებს მოსავთ ძაძა,
მოზარე ვართ, მოზარე ვართ შენი!

საკვიდრეპელი ღვთისმშობელს!

მნუხარე სამოსზე ეკლის გვირგვინია,
ჩამქრალი დღეების ნაკანრი კვალია,
ყვავილის ფერიებს რად მოუნყენიათ,
ცაზე ცისარტყელას რად არ უხარია?

დულს ცრემლის მდინარე, მინის გულს რომ ერთვის,
რა სიმნუხარეა... რა სიმნუხარეა...
დაკარგულ ანგელოზთ ეძებენ და ვერ ვთვლით,
ცისკენ გაფრენილან, დედაო მარიამ!

ტყეების ღამეულ ფიქრს ავედევნები,
ფოთლებზე ტკივილის ნაცვენი ცვარია...
ლორლიან დაღმართზე კვალია ცრემლების,
ლურჯი კესანების უკვე ნაკრძალია!

დარდიან კალთაზე შოვი გისვენია,
ნილხვედრი მამულის გზა შესაზარია,
შენ შემოგავედრებ, თუ რამ დაგვრჩენია,
სიცოცხლე მოგვმადლე, დედაო მარიამ!

შენს სულში მარადი ნუხილი თვალს ახელს,
ძის სიყვარულის და გოლგოთის დარია,
ო, ამის ატანა გვასწავლე, რაც ვნახეთ
ბუბას ეშაფოტზე, წმინდაო მარიამ!

ნეტავ რად დაგვჭირდა განირვა ასეთი,
განირვა ამგვარი, სად ნაეკლარია...
მწუხარე ზარების მოთქმა კი ქარს ერთვის,
დაგვიცავ, დაგვლოცე, დედაო მარიამ!

თავდახრით გიყურებ განცდით სინანულის,
შენ უკეთ შეიცნობ, რაც ცოდვა-ბრალა,
ო, მაგ სიმწუხარის, ო, მაგ სიყვარულის,
ალარც დანდობაა, ალარც საზღვარია!

ვიცი, მათ, რჩეულებს, გზა აქვთ საფიცარი,
სად უფლის ლოცვაში სულს მიუხარია...
იქ ყველა კარგია, არდასავეინყარი,
არდასაკარგია, დედაო მარიამ!

შოვზე კი, უცხო რამ ფენილი სხივი თრთის,
იმ ანგელოზების მზირალი თვალია,
განწირულ ანგელოზთ ქვეყნად ვინ დაითვლის,
ცაც მათით ბრწყინდება, დედაო მარიამ!

ჰოპი

წყალი და მინა შეიქმნა მთელი,
დამძიმდა გზა და გაჩნდა ბზარები...
ჩამოსკდა ექო დამანგრეველი,
მთები დაიძრა გლოვის ზარებით.

ფესვმოგლეჯილი, ტანმოგლეჯილი,
ამოგლეჯილი მოაქვს ხეები,
გულს მეხეთქება კლდეს მოგლეჯილი
ქვები, ლოდები, მთელი ტყეები.

საზარელ სურათს უყურებს თვალი,
ჯოჯოხეთური დადგა დღეები...
ვერავინ გშველის, ვერავის ვშველი,
ლაფში მაქვს გულიც, ხელიც, ფეხებიც.

რწმენა კი უცდის, იმ წუთს და იმ წამს,
არა, ვერ ჩათვლის მათ დაკარგულში,
იმედი მოკვდა, როდესაც მიწამ,
სამივე ერთად ჩაიკრა გულში.

გაქვავდა კაცი თოჯინით ხელში,
ხელებგაშლილი ვის მოეხვიოს?
დაფლეთილ გულს და დაგლეჯილ სხეულს
როგორი რწმენითლა მოერიოს?!

ცრემლებით ისევ იწვიმა ზეცამ,
იჯდა ლოდევით, ფიქრს მოგლეჯილი,
ველარ გაუძლო ალბათო, დედამ,
წყალს რომ მიჰქონდა კალთიდან შვილი.

გაქვავებული იდგა ბუნება,
ხმას ვერ იღებდა ქარი ჩამდგარი,
დანაშაულის თვალწინ ყურება,
მათ მხრებზე იყო სიზმრად დამდგარი.

სიკვდილმისჯილებს ჰგავდნენ კლდეები,
ალარ ბორგავდნენ მინის ზვირთები,
ტალახშემხმარი იდგნენ ხეები,
გულზე ეკიდათ ცოდვის ტვირთები.

დრო არ კურნავდა, დრო წერდა დღეებს...
ხევებში ქარი ისევ კიოდა,
ჩამოეფშვნიტათ ტალახი ხეებს,
მაგრამ ვილაცას ვილაც სტკიოდა...

გადაიდარა, გადაშრა გზები,
უმანკო, ნორჩი გაჩნდა ბალახი,
იქ, სადაც იყო გოდების ხმები,
გულზე ნაწოლი ქვა და ტალახი.

13 ი ვ ნ ი ს ლ ა მ ე ს

თეთრი ბუმბული ვიპოვე,
ბუმბული იყო გედის,
ვარაზის ხევში ვიპოვე,
როგორც ღრუბელის პლედი.
უცებ დაიწყო წვიმა და
უცებ ადიდდა ვერე,
ვერემ და შავმა ღრუბლებმა
დარდები გამიბევრეს
და ღამე გახდა უკუნი
და ღამე გახდა ბნელი,
ვერავის ვერ მივანვდინე
დასახმარებლად ხელი...
იყო გოდება, ვაება,
ყველა ითხოვდა მაშველს,
ანგელოზები უხმობდნენ
ლურჯ მონასტრისკენ ბავშვებს...
კრთოდა ცხოველთა სამყარო,
ფრთები დასცვივდა ფრთამალს,
ზოპარკში მდედრი ხოხობი
ხევში უხმობდა მამალს...
„წყლის ძალა მოგცეთ ღმერთმაო!“ -
ილოცებიან ჩვენში
და მართლაც ძალა ჰქონია
ვერეს-ვარაზის ხევში...
ატირებული თბილისი
დღემდე ვერ იშრობს ცრემლებს,
შავი კაბები აცვიათ

ივნისის თვეში ტყემლებს.
თეთრი ბუმბული ვიპოვე,
ძირს დავარდნოდა ძერას,
ჩასძინებოდა იმ ღამით
ვერაზე ბედის მწერალს!..

მამეხიცი „თამაშობან“ თოჯინებით...

არ დაელია მწუხრის დღე რაჭას,
ცრემლი, ტირილი, გმინვა და გლოვა,
შავი ღრუბელი შავ ბანარს კვანჭავს,
რომ ჩამოახრჩოს მგლოველი გლოლა.

უკვე რამდენჯერ აკივლდა ქარი,
უკვე რამდენჯერ აბლავლდა ბუბა,
კავკასიონის პატარა ღარით
თვალზე ცრემლი ვერ, ვერ დაიგუბა...

მონყდა ყინული მთების კალთას და
კივილი მორთეს შოვში ნაძვებმა,
ამ ტრაგედიით ღიმილა მზეც კი
სირცხვილისაგან დულს, ილანძება!...

მაცნე მოვიდა მამისონიდან,
ძალიან ცუდი, ცუდი ამბებით,
წელს „იავნანას“ ქალების ნაცვლად -
„იმღერებენო“ შვილმკვდარ მამები...

ო, მამატიე, უფალო, ღმერთო!
შენს წინაშე რომ ამის თქმას ვბედავ:
კიდევ კარგი, რომ მამამ იპოვა,
შვილის თოჯინა, თოჯინა - ბედად!..

ჰო, ალბათ, ყველას გაგიკვირდებათ,
მამამ შეიცნო თოჯინა რითი? -
თავად თოჯინას თურმე ეჭირა,
ტალახიანი „დედიკოს“ თითი...

შავი ჩაიცვეს შოვში ბავშვებმა,
შაშვიც ტირის და სიმწრით ჭახჭახებს,
მზე მთვარეს ველარ ეთამამება,
ტალახი მოსავს ბუბას, ჭანჭახებს...

„ჩასძინებია“ რაჭას გლოვაში,
ვერსად გაიგებთ ჭრიალს ურმების,
დადუმებულან შორს, ჭიორაშიც,
გუდასტვირნი და ჭიანურები...

(ედღენება შოვში დალუპულთა ხსოვნას)

ვისვრით ლაფს, ლაფს ვისვრით,
ქვა-ლორლსაც...
და ასე, ყელამდე ვისვრებით...
ვიღლებით ერთურთის „შემოსვით“,
ერთურთის ძაგებით ვიღლებით.
ასპარეზს ვერ ვუთმობთ გატანას
და მერე, ვითარცა „გმირები“,
პირქუშად დავეძებთ გვირგვინებს,
მყინვარის დიდებით ვირთვებით
და ამ დროს, ნამდვილი მყინვარი,
დარდის და ყინულის ფილებით,
დაბლობის სიფიცხით იშლება
(დიდებავ! - რა უცებ მიღრები?!).
და ვიდრე, ლაფს ვესვრით ერთმანეთს,
ჩვენ — ძალმომრეობის გმირები,
ლაფისფერ ლაბადებს იცმევენ
მგზავრები — ცის პილიგრიმები!
ჩვენ ვლენავთ ტალახის დარაბებს,
ისე რა ნამდვილნი, ფლიდებიც...
ვერ ვშველით, ვერ ვშველით განაჩენს,
მიდიან ბავშვებიც, დიდებიც...
ოდესმე, ჩვენ ჩვენი ნაგვლეკავს,
ცოდვისფრად ჩვენც გადავბინდებით,
ცის გაღმა დარაბებს შეხსნიან
(იქ არ დაგვჭირდება „გრიმები“),
და თუ აქ ვერაფრით ვუშველეთ,
დახუნძლულთ ტალახის გირებით,
მაშველად ჩაგვეჭიდებიან,
მგზავრები - ცის პილიგრიმები!

შოვის ცრემლები!

დაღონებულან შოვში ხევები,
ამოლტილ ნაძვებს სიო არ უმღერს,
ხსოვნად შემორჩათ გასუდრულ ხეებს
სასონარკვეთილთ ხმათა ღრიალი!

ნისლიან მთებში სიტურფე შობილი
მოვარდნილ მენყერმა დაფარა ღვართცოფით,
დარჩა საუფლო მთლად წალეკილი,
მთის ტალახით და შლამიან ლაფით!

დასკდა ცის კიდე ავარდნილ წივილით,
დაახშო სმენა განწირულ ტკივილით,
უფალო, არა ჩანს არსაით მაშველი,
ბავშვები წაილო მენყერმა ტირილით!

სულ თოთო ბავშვები ზეცას აფრინდნენ,
ოთხი წლის გიო, ვერა და ვერ ნახეს,
შლამმა დაძირა, თუ წყლის ნიაღვარმა,
ბებია, დედა გლოვობენ იმიერს!

გახევებულა მდუმარედ შოვი,
წარღვნილ ხეობას ზეცა დაჰყურებს,
შფოთი და ღელვა თითქოს შოშმინობს,
ვაი, ვიშვიშით ისევ ქრის ქარი!

მზის მცხუნვარებამ გაახმო ლავა,
აზელილ ტალახს შეახმა მორი,
კიდევ რამდენი ჩაკირა ლავამ,
დაუტირავი ცხედართა შორის!

ტირილი, ნივილი, გაქცევა, ნაქცევა,
მაშველად კი ყველას წინ დახვდა სიკვდილი,
არავინ ფიქრობდა შოვში წამოსვლით,
გზას მოუჭრიდა სიცოცხლეს სიკვდილი.

უფალო, რად მოხდა ეს ცოდვის კერა,
რად დაისაჯა ხალხი უბინო,
უფალო, როგორმე, ხელი შეგვაშველე,
ვინც დაგვრჩა საფიცარი, ყველა დაგვილოცე!

შოვის ტკივილი, სულში დაღექილი
რეკავენ ზეცაში მწუხრის ზარებად,
მამულს კი დაკარგულ თავის შვილებზე,
ტირილით ეღვრება ცრემლები გუბეში!

შოჰს

ბუბას ზათქმა თუ დაუსხა ქორთა რეტი,
რომ ჯახჯახით თანატოსსაც* უხმო წელს.
ვით აზიდულ სვეტთა ბოლო ქოთარეთით*, -
სასულეთა - ყრმათა, ლაფთა უხმანეს*.

რაბი, ბრმათა სასიკეთოდ მო იმ შოჰსაც,
„ზესთან“ შეყრის,
ოჯახთ, მიე პირი* და...
მინავ,
შენც ხარ! -
ასე როგორ მოიმშიე,
ცოცხალ ლუკმას რომ ვერ გაცლით პირიდან?!

*სიკვდილის ღმერთი;

*სფეროს ფორმის სვეტისთავი;

*ნაუჭირეს;

*უფლება.

ვერე და შოვი...

ვერე და შოვი, შოვი და ვერე,
ვფიცავ, კარგა ხანს ვერ დავიჯერე,
რა ტრაგედია იქ დატრიალდა,
სანამ არ ვნახე ამ ჩემი თვალით
და ამ ხნის კაცი შემძრა მთლიანად.
სულ ცოტა ხნის წინ ვერეს ადგილი,
სულ ცოტა ხნის წინ ხევი რაჭისა,
ვფიქრობ, არავის ჰქონდა გათვლილი,
ზაფხულში ასე დიდი ჯანყისა.

ნუთუ უფალი ასეთ მსხვერპლს ითხოვს,
თუ ვცოდავთ ისე, ვერა ვგრძნობთ თითქოს,
თუმცა, ბავშვებმა რა დააშავეს,
ასე ადრე რომ ემსხვერპლნენ ცოდვებს.
აი, კითხვები, რომელიც დამდეგს,
აი, დღემდე რომ კითხვებს მიტოვებს,
რომ ასე უცებ, მოულოდნელად,
წამებში გაქრა მათი სიცოცხლე.

„ოი, დედანო, მარად ნეტარნო,“
ქვეყნად მოისპოს ეშმას მოდგმისა,
როგორმე უნდა გადავიტანოთ,
ეს უცნაური ხანა ყოფისა.
ისე აღვდგებით ყველას წინაშე,
დღემდე პასუხი მტერმაც ვერ აგოს,
საქართველო კი დედამინაზე,
სანამ მზე ათბობს, მუდამ გვენახოს.

უფალო, სად ხარ?

ყინულის ლოდი, უზარმაზარი
მოსწყდა ბუბას და დაბლა დაეშვა,
მან შოვის მიწას დასცა თავზარი
და გზა გაუხსნა დარდს და კაეშანს...

გავეშებული მოსჩქებს ღვარცოფი,
არავის ინდობს, არვის ახარებს,
გაშალა შხამი, გაშალა ცოფი,
ერი ცრემლსა ღვრის, ეშმა ხარხარებს...

ზვავის გრუხუნნი, ხალხის კივილი,
შოვისას ხატავს საზარელ სურათს,
კურორტს ეწვია დიდი ტკივილი...
დედამინა კი ჩვეულად ბრუნავს.

და აბობოქრდა ტალახის ზვავი,
განწირულ სულთა გაძნელდა სუნთქვა,
ლორღით ევსებათ პირი და თვალი...
ბევრი მათგანი დაფარა სულმთლად.

შთანთქა ღვარცოფმა კაცი თუ ქალი,
უმანკო ბავშვნი დამარხა ცოცხლად...
სამგლოვიარო აჟღერდა ქნარი
და საქართველო ცრემლებით მორწყა.

რამდენი დედა ატირდა მწარედ,
ძაძამ მოიცვა, კვნესამ და ურვამ,
როგორ გაუძლოს ტკივილებს ამდენს
დედის თვალებმა და დედის გულმა?

ბევრს საფლავიც კი აღარ ელირსა,
სულ ნაწილ-ნაწილ დაფლითა ზვავემა,
ვერ დაეპკურათ ცრემლი დედისა,
ანგელოზებად აფრინდნენ მალლა.

ზოგი განსაცდელს ძლივს გადაურჩა,
მთელი ოჯახიც ზოგი ამოწყდა...
უფალო ღმერთო, ნუ ჩამთვლი ურჩად,
თუ საყვედურის სიტყვა წამომცდა!

ვერ დავაფასეთ ნამდვილად შენი
ვერც სწავლებანი და ვერცა ჯვარცმა,
გთხოვ, მოგვიტევე ცოდვები ჩვენი,
ეშმა ხარხარებს და შენ კი სად ხარ?!

ღმერთო, არ გაგვწირო

რა დღე გაგვითენდა, რა დღე გაგვითენდა,
ჩემო ქართველებო, ჭირი გაგვიბევრდა,
ნატანჯი ქვეყანა ცრემლით დაგვისველდა,
გული დაგვინწყულდა და მზე დაგვიბნელდა!

სასო წარგვეკვეთა, შიშით ვუცქერთ ხვალეს,
ნისლი დაებურა ჩვენს იმედის თვალებს,
ჭანჭახი და ბუბა გვიბრუნებენ ვალებს,
რაც ვერემ დაგვაკლო, მათ გადაგვითავეს.

უცებ გაეღვიძა მენყერს, მიძინებულს
და მხარი აუბა ღვარცოფს გაგიჟებულს,
უნყალოდ ეკვეთა შოვის მინას-ქებულს
და ახლა კი ვხედავთ ალგვილს, აოხრებულს...

დაფარა ქვა-ლორღმა შოვის მინა შავი,
დაფარა სახლები ტალახით და ზვავით,
ჩაყლაპა ღვარცოფმა მოზრდილნი და ყრმანი
და დაახშო მათი დასახსნელი გზანი.

ერთგვარად მოექცა ადგილობრივთ, სტუმართ,
დასვენების სიტკბო შეუცვალა ურვად,
უნყალო სტიქია მათ მოექცა მტრულად,
ექებენ, ტალახმა ვინც დაფარა სრულად...

საქართველოს მოსავეს კვლავაც გლოვის ზარი,
ნათელს იყოს ყველა სტიქიისგან მკვდარი...
ხალხო, მივხვდეთ, ღმერთი ჩვენზე არის მწყრალი,
ამას გვანიშნებენ მდინარეც და მთანიც.

ყველამ დავიჯეროთ, ჯერ არ არის გვიან,
ვეხსნათ სატანის გზებს, ცდუნებებს რომ გვგვრიან,
უფლის გზას შევუდგეთ - ნათელსა და დიადს,
დღეს წმინდანთ ხატები ჩვენთვის ცრემლებს ღვრიან.

ლხენის დღენი გვინდა, მიგვატოვე, ჭირო!
სიყვარული გრწყავდეს, ქართულ ვაზის ძირო,
მტერმა არ დაგვჯაბნოს, მტერმა არ დაგვცინოს,
ღმერთო, არ გაგვწირო! ღმერთო, არ გაგვწირო!

13 ივნისის ღამეს

ნუთუ ეს იყო რისხვა,
ღვთისგან სასჯელი მწარე,
რაც თავს გადახდა თბილისს
ცამეტ ივნისის ღამეს.

ვინ იფიქრებდა, ნამი
ერთი პატარა წვიმა,
გაგიჟდებოდა ისე,
ჟამს შეგვიქმნიდა კვიმატს.

მაგრამ გაგვწირა, იქცა
კოკისპირულად მერე
და გადარია სულმთლად
პატარა ციციქნა ვერე.

გადააქცია წვიმამ
ისეთ სისხლისმსმელ მხეცად,
რომ მის ბობოქარ ტალღებს
ბევრი გაექცა ვერსად.

და დაერია ერთად
ყველას - მდიდარს და ლატაკს,
მათ პატარებს და დიდებს,
მათ ქონებას და სახლ-კარს.

ხოცავდა დაუნდობლად
დედებს და ძუძუმწოვრებს
და ერთმანეთში რევდა
ადამიანს და ცხოველს.

როცა დაწყნარდა ვერე
და ჩაეძინა მორევს,
კვენესა-ტირილით თვლიდნენ
მიცვალებულთა გორებს.

და დასტიროდნენ მწარედ
ამდენ შენირულ ზვარაკს,
გლოვის ზარსა და ცრემლში
თავს დაათენდა ქალაქს.

იქნებ გვაფრთხილებს ღმერთი,
(გთხოვთ ნუ ჩამითვლით ბოდვად),
აქაც ტრიალებს იქნებ
სოდომ-გომორის ცოდვა.

აღბათ ეს იყო რისხვა,
ღვთისგან სასჯელი მწარე,
რაც თავს დაატყდა თბილისს
ცამეტ ივნისის ღამეს.

ტკივილი

შოვი ტკივილისგან
ნელში გადაიმტვრა,
ავსილა ღვარცოფად,
უცოდველ პატარების
სიცოცხლეს
სიკვდილმა აჯობა.
მზე სადღაც დასრულდა,
შოვი გაცოდვილდა
ნუთებში, ნამებში,
მხოლოდ ღმერთმა იცის,
შიშის ქარიშხალი
განწირულთ თვალებში.
სიკვდილმა ქორწილი გამართა,
რვალის ქმნა ცილობა, ნაილო
სიკეთე, სიცოცხლე,
თვით დედაშვილობა.
ტკივილის მთები
იშვა
ჩამოჯდა ზღვა დარდი მილეთის,
უფლის გზას გაუყვნენ
ორჯერ დამარხული
ლამაზი შვილები.

შოვი

ტკივილებზე წერა როგორ მეძნელება,
ღმერთო, დამინყნარე სულის აგონია,
წუთით ამ ყველაფრის მზარავს წარმოდგენა,
თვალეებს ველარ ვახელ, ცხადი არ მგონია.

ამ დიდმა ტკივილმა შეძრა საქართველო,
მე როგორ მიღხინდეს, სხვას რომ ასე უჭირს,
„როგორ შეგეშველოთ - რა მოვიმოქმედო“,
უფალს ვვედრებ მხოლოდ, ჩემი გულის წუხილს.

„ურემი გადაბრუნდა და... გზა გამოჩნდა“,
გონში მიტრიალებს ბრძენთა შეგონება,
დიდმა ტრაგედიამ ყველა დაგვამუნჯა,
დილა გათენდა და... ცხოვრება გრძელდება!

მინისფარი სიკვდილი

(ეუძღვნი შოვის ტრაგედიას)

ჩამოიშალა, ზვაგად მოდის მინა და ღორღი,
გულგაყინული ყინულები ამ ზვავს ეკვრიან,
მტირალი ბავშვი კოტეჯიდან მარტოკა მორბის,
რად აზიარე, ღმერთო, ბავშვი ბილიკს ეკლიანს.

ხიდზე შემოდგა წყვილმა ფეხი აკანკალებით,
ჩაჰკონებია ქალი ვაჟის დაღლილ მარჯვენას,
ჯოჯოხეთს მოჰგავს ჩამოშლილი მათათა კარები,
სიკვდილი მოდის, აღარ ტოვებს მცირე არჩევანს.

მოდის და მოაქვს მძიმე ტანჯვა, გარდაცვალება,
შოვს ტრაგედია თალხად აწევს ლამაზმთებთანს,
ცივი ღიმილი შეჰყინვია ლამაზთვალებას,
რომელსაც თვალი სველი სილით ამოვსებია.

გაქრა მინდორი, სილამაზე დაკარგა ჭალამ,
აქ სიცოცხლისთვის, არსობისთვის მძიმე ომია,
რა ქნას ცოლ-შვილის დამკარგავმა საბრალო მამამ,
რომელსაც დღემდე სხეულები ვერ უპოვია.

გლოვობს მამული, ათასნაირ ჭირის მნახველი,
მდუმარედ უმზერს ტრაგედიას ირგვლივ ტყე-ველი,
მაღალო ღმერთო, უკვდავყავი მათი სახელი,
შენს გვერდით ცაში დაუმკვიდრე სასუფეველი.

დღე გათენდა ლამაზი და მზიანი,
მიესალმა დამსვენებლებს რაჭა,
ოცნებების ასრულება დაინყო,
ცის კიდურზე მოფრიალე რაშმა!

ცას იკლებდნენ მაკრატელა მერცხლები,
სიყვარული გვირილებად თოვდა,
მზე ღრუბლიდან უღიმოდა ბუნებას
და მდინარეც ქვიდან-ქვაზე ხტოდა!

გაიეღვა, ცაზე გაკრთა ნათელი,
მერე უცებ ჩამოზნელდა ზეცა,
მერე, მამამ-შვილი ველარ იპოვა,
თავის სამ შვილს დაეძებდა დედა!

- აქ რა ხდება? კითხვამ კითხვა გაკვეთა,
- რა და ხევი მოგლეჯილა თავთან,
მას თან მოაქვს ყველა სახლი, კოტეჯი,
ხეები და რაც კი გზაზე დახვდა!

ხევი, მაგრამ რა ხევია ასეთი,
ყველაფერი უცხო სიზმარს ჰგავდა,
გათენდა და იყო თითქოს სამოთხე,
დაღამდა და ყველაფერი გაქრა!

აიქოჩრა ტალღა ჯოჯოხეთივით
და სიკვდილი აქ ყველაფერს ხრავდა,
არაფერი, არაფერი დატოვა,
გვამების და ზღვა ტალახის გარდა!

ერთი, ორი, სამი, ოთხი, ხუთი და
საქართველო ველარ ითვლის გვამებს,
ეს, რამდენი შავი წუთი ჩავკეცეთ,
ვერ ვიშორებთ ატკივებულ წამებს!

ჰო, მენყერმა ყველაფერი ჩაყლაპა,
ველარ ვარჩევთ კაცებსა და ქალებს,
ვეძებთ ბავშვებს, ხსნა არსაით აღარ ჩანს,
მსგავსი არა-უნახიათ თვალებს!

აქა-იქ თუ გაიღვია იმედმა,
ეს იმედიც, ცივია და შორი,
საქართველოს დიდ ტკივილად დარჩება
უიმედოდ დარჩენილი შოვი!

დილა იყო ლამაზი და მზიანი,
როგორც გემის მოფრიალე აფრა,
აქ მენყერმა დღეს მოსტაცა ნათელი,
დაღამდა და ყველაფერი გაქრა!

შოვის განსაცდელი

ღამე იყო იდუმალ აღვსილი,
მალშფოთებდა დარდი, იჭვები,
ბუნება გარინდებულა
მის იდუმალებაში ვიჭრები.
თვლემს გარემო უტყვი
აღშფოთებით სარკმელს ვაწყდები,
ვცდილობდი მის საიდუმლოს
ნეტავი ვითარ ჩავწვდები.
ვდარდობ ძალიან, ძლიერ,
ჩემს დარდს არ ვმაღავ, გიტყდები,
ღელავს სულის აღმაშფოთებლად
სასაფლაოზე ტიტები.
ცოდვა ღულს დედამინაზე,
მაშფოთებს მასზე ფიქრები,
ღმერთო, უფალო, გვაშორე
ნიაღვარული წვიმები.
ვით წაილეკოს ვარამი
მღულარე ცრემლთა ღინებით?
განსაცდელიდან ამოვალთ
მჯერა მრავალი ღმრთის ნებით.
ვყვირი, უჩუმრად ვტირივარ,
დარდისგან გამიშრა ყელი,
ყოველმა ერთურთს ჩაეჭიდოთ
განსაცდელის ჟამს კვლავ ხელი.
სივრცეს გავცქერი იდუმალს,
ფიქრებს ერთვიან ფიქრები,
ღელავს სულის აღმაშფოთებლად
სასაფლაოზე ტიტები.

წინო ხოსთიაშვილი (ნაქა)

ვერეს...

თრიალეთის ქედი ქუხდა,
ვერეს ნაეფარა ქუდად,
ბეთანია ცრემლსა ღვრიდა,
მტკვარი გლოვის ზარსა სცემდა.

ღმერთო, ხალხი რატომ იმკის,
სხვის ჩადენილ ცოდვის სამკალს,
მნამს, ურემი დაენევათ,
ვინც უგულოდ, გზასა წნავდა.

ვერეს ხეობა

ცამეტი იენისი, დღე არის გლოვის,
ზესკნელს და ქვესკნელს შორის.

ტალახით, წვიმით და მორით,
ნალეკა უბანი ორი.

ღრიალებს ვერეს ხეობა,
დღესაც განვიმდა გლოვით.

ცოცხლებს და გარდაცვლილთ შორის,
ვერ გვიპოვია ორნი.

დასტირის...

აღარ ისმის გუდასტვირი, რაჭა შაორს დასტირის,
ჭალას წყალი დამშრალა და სუფრას უმლის ხვატი ჭირს.

ტაში ბიჭო გიორგუნა, აღარ ისმის, აღარ და
ვინ და როდის იორგულა, ვერ გაიგებ, დაღამდა.

საქორწილო ხვანჭკარათი, დღეს შენდობას იტყვიან,
ბადაგტკბილი ნაცრემლარი დღეს მწარე და უტყვია.

ბედო, რად ხარ მუხანათი, რად ჩააქრე სანათი,
შესანდობარს რატომ ითხოვს საქორწილო ბარათი.

ჯერ შეუმშრალ ცვრიან ბალახს ცელი რატომ ბალახობს,
ველზე ახლად ამოზრდილი, ჯეჯილი რად ტალახობს.

უნანაოდ აკვანს არწევს დედა თავშლით ცრემლს იშრობს,
რაჭას გლოვის დღეებია, ბავშვიც არა თამაშობს.

სხვა ქარტიხილი...

გადაუარა შოვს ცოდვის დელგამამ,
ატეხილია სხვა ქარტიხილი.
უსტუმროდ დარჩა დღეს საქანელა
და სიო არხევს ჯაჭვებს ნელ-ნელა.
მზიანი დღეა, ნისლი წევს სულში,
ვენები ლამით მაქვს დატბორილი.
დედას შემოხვდა შვილის საკინძე,
შვილს შერჩა დედის „სარაფნის“ კიდე.
შვილი იბრძოდა მამის იმედად,
მამას თოჯინა ერგო იმ-ერთად.

მაშველ-მშველელი ხედავს ვერ შველის
და გული...

გულო...

გული უსკდება.

ამის მომსწრეს და ამის დამნახველს,
სისხლძარღვებს სისხლი ტბორებად ახვევს.
მზის სხივიც კარგავს ძალას ამ დილით
და სულს ედება ნისლი ისლებად.
გულში დავანთებ ხსოვნას სანთლებად,
არ გინერიათ თქვენ დავინწყება.

რას დაგაკლებს წვიმა, ქარი...

ნიკორწმინდა გედგა მცველი,
სალოცავი წმინდა მხსნელი,
რას დაგაკლებს წვიმა, ქარი,
თუ არ ჩაერია მრუდედ, არაკაცთა, კაცის ხელი?!

შენც ტირი...

მზეს ვეძებდი ნიკორწმინდას,
ვერ ვიპოვე, ლამი წვიმდა,
შენს იმედად დარჩენილებს,
ვერ შველოდი,
დაგვტიროდი,
წალკოტს, ლამად გადაქცეულს,
მონყვეტილ მთას შენც ტიროდი.
ვხედავ, ველარ ზიდა ღმერთმაც,
ვერცხლთმოყვარე კაცთა დღენი.
ტყეს რომ ჩეხავ, მიწას ჰყიდი,
ხვალ რას ელი...

სხვას რას ელი?!
გუშინ დავრჩით უსუსური,
კლდეკარივით ვიმსხვრეოდით,
რაჭის მთებში ჩაიკარგა,
დაგვიდუმა ბუბამ შოვი.
...და ნალკოტი ნაილეკა,
ყველგან რეკავს
გლოვის ზარი.
თავდახრილი გლოვობს ერი,
სხვისი ცოდვით ჩამქრალ სხივებს.
გლოვობს ერი, ტირის ღმერთიც,
უცოდველნი-ცოდვისათვის,
რისხვით რომ აღგავა შოვი.

შოვის ნაკვალავი...

ვაჟა-ფშაველას

„ბუნება მბრძანებელია“, ვაჟავ!
ამოეკვეთა რაჭას, მეორედ.
ღმერთო, ჩამოფექ უძირო ტბასთან,
ჯვარცმად არასდროს არ განმეორდე!

სალხად ვერ დაგედი, საქართველო!

ვერ მოიშუშე, საქართველოვ, ნაჭრილობები,
მოუშუშებელ ტკივილებზე წაგვეფარა ლამის ტბორები.
რაც ვერ წაგვართვეს, ომებით და მავთულხლართებით,
ანადგურებენ დამენყრილი, ბნელი ძალები.

**ვუსამიძრავ
სრულიად საქართველოს!**

ი ს ე ვ დუმილი
და ისევ ცრემლი...
- ასე როდემდე,
როდემდე ვივლით?

ჯერ იყო ვ ე რ ე,
ახლა კი შ ო ვ ი,
საქართველო კვლავ,
დღე დადგა გ ლ ო ვ ი ს.

ს უ ლ ი ტკივილით
როგორ აივსო...
ფ ი ქ რ ი მომავლის,
ს ე ვ დ ა მ წაიღო...

ცრემლი დატოვა

...ნავიდნენ,
სულში სევდა გათოვდა,
მოლოდინმა კი,
ცრემლი დატოვა...
ფიქრი არ წყდება,
ცოდვას აწყდება,
სინანულისთვის -
გვიხმობს განგება...

გვესება გული -
ნატანჯი ფიქრით,
დამუნჯდი თითქოს,
ვერაფერი თქვი,
დამდგარა, რადგან
დრო, ზეცის სიტყვის,
განურჩეველად შენთვის,
თუ სხვისთვის...

ამოდის მზე და
ანათებს „სხვა-ფერ“,
მთვარე ნალვლიან,
ვერცხლისფერს
აფრქვევს...
უთვალავ წლებით,
მოესწრნენ რამდენს,
ვარსკვლავს შეუცნობს,
თვალს ადევნებენ...
უერთდებიან -
ხან ბნელს, ხან ნათელს...

პოეზია

უკიდევანოდ მიფეთქავ, გულო,
სიზმარსა ჰგავხარ, ავო ზაფხულო,

სასწაულია...
მთა რომ გრგვინავს,
მინა გრიალობს,
სატკივარო,
უზომოდ
მოვლინებულო...

უცოდველ სულთა მსხვერპლშენირვით -
შეძრწუნებულხარ,
ზე-ცამ „უსიტყვო“-დ
გაგაოგნა, ადამიანო.

შოშის ტრაგედია

მოჯარდა და იძრა მიწა,
ტყე-ლრე მწარედ ხავის,
ჯოჯოხეთმა თუ აიშვა
ერთიანად თავი?
სალმოზაო, არნახულო,
გზა სად უნდა ვძებნო?
ვაი, ცოცხლად დამარხულო
დადფიცნო და ძმებო!
ნიაღვარო, რისთვის ცდილობ,
ვიყოთ შენი წერა?
ვაი, ბაგეს მონყვეტილო
მწუხარების ბგერავ!
აქ ვერ აღწევს სანატრელი
ხმები გულისცემის,
აქ დაღვრილა მთელი ერის
დასაღვრელი ცრემლი.
ცა ნისლს იდგამს ტიარადა,
დღემ იცვალა ნირი,
აქ ბალახი კი არა და
ქვაც კი ცხარედ ტირის.
მოდის წარღვნა და მერეხი,
ამ საზარელ ლამეს,
ტალანებში გულხენეში
კერპები თუ აღდგნენ?
მთა იშლება, სკდება ბორცვი
ხელში გვრჩება არც რა,
ჩვენ ვიხილეთ ჩვენი ხორცის,

ჩვენი ჯიშის ჯვარცმა.
ვარ ამ ამბით ნანამები,
სისხლის მეღნით ვწერე,
ვხედავ დამფრთხალ პატარების
ცისკენ გაწვდილ ხელებს.
ხლერს ღვარცოფი კლდეს, ვით ლებანს,
მომხმარეს სით ვუხმო?
ლამე თავზე მათენდება,
მათენდება უხმოდ.
ნუთუ მიწის მოთხრას ლამობ,
დაბურულო ცაო?
ჩემს გულშია სამუდამოდ
ძმათა სასაფლაო!
აქ ვერ აღწევს სანატრელი
ხმები გულისცემის,
აქ დაღვრილა მთელი ერის
დასაღვრელი ცრემლი.

მე მტკივნა შოში...

არ გვპატიობს ღალატს და შურს ჩვენ უფალი...
ვინაიდან ეს ქვეყანა
უფლის არის...
რალად უნდა გაკვირვება, სიტყვა მხდალი...
ვილოცოთ და სულ ვადიდოთ მაცხოვარი...
- ველარ ვიცლით?!
არ გვცალია?
მერამდენედ...
ცოცხლად გვმარხავს, ცოდვა-მადლი სულ ტრიალებს...
არც კი მიკვირს სამყაროსგან არაფერი,
რადგანაც დღეს ქართველები ცოტა არის...
- ქართველობა არ ყოფილა მთლად ადვილი,
უნდა იყო სულით-გულით მეომარი,
ოდითგანვე ათი მცნების ყმა ერთგული,
დღეს კი მოძმეს არად აგდებს მოღალატე...
- ნამეტანი მოინდომეს ჩვენმა ძმებმა,
გააშიშვლეს და გაკაფეს ტყე და ხევი,
ჰოდა, ვიმკით ძალზედ მძიმე განსაცდელებს,
რადგან ფულში გაყიდულა დღეს საყდარიც...

ჰოჰს

სევდიან ფიქრის არ მინდა განსჯა,
ტკივილი ჩვევად გვექცა თუ არა,
რაჭის მთებიდან დაძრულმა ცრემლმა
დღეს საქართველოს გადაუარა.

რაჭა

მთებმა მრისხანედ დაიგუგუნეს,
საქართველომ კი შავი ჩაიცვა,
მოვარდნილ მენყერს შერჩა პირისპირ
და რაჭამ თავი ველარ დაიცვა.
რამდენი შვილი დაობლდა, ღმერთო,
რამდენმა დედამ ჩაიცვა თალხი,
ცრემლები მახრჩობს და სული მტკივა,
გულს მეკიდება მტანჯველად ცეცხლი.
რატომ გაგვწირე, მამულის მთებო.
ჩვენ შენი ფასი ქვეყნად ვინ გვყავდა,
ყოველი დილით, ყოველ დაისზე,
კვლავ შენი ცქერა გვსურდა, გვიყვარდა.
ღმერთთან მიდიან სიცოცხლეები,
სულნი კეთილნი, სულნი უბრალო,
თბილად მიიღე, გულში ჩაიკარ
და უპატრონე, შეგთხოვთ, უფალო!

შოვი...

ზეცად ჩამონვა უკუნი
და დედამინა იძრა.
რაჭის მდინარე ადიდდა,
დღე ლამედ გადაიქცა.
გარბის ქალი თუ ბავშვი,
დედა, მამა და შვილი,
რა ტანჯვა გამოიარეს,
ველარ გაუძლეს ტკივილს.
დღემდე ეძებენ და-ძმას,
დღემდე ეძებენ მრავალს.
უფალო, ცოცხალი დარჩნენ,
ნუ მოაცილებ მათ თვალს.
ჯერ ხომ არ მოგვშუშებია
13 ივნისის გლოვა,
3 აგვისტოს ისევ
გლოვის ცრემლებმა თოვა.
ძნელია, წინ რომ აღუდგე
სტიქიის განრისხებას,
ადამიანო! ხეს რომ ქრი
ეურჩები ბუნებას!
არასდროს დამავიწყდება
სვანეთში მიწის გმევა,
ზვავს შეენირა ალალი
ჩემს შვილებთან გაზრდილი გელა.
რამდენი, რამდენი, მოვთვალო,
რამდენი ითხოვდა შეველას!
ახლა განკითხვის დრო არ გვაქვს,

ერთად ვილოცოთ ყველამ.
იქნებ ძებნილნი ცოცხლები ნახონ,
ღმერთისგან ექნეთ შველა.
დალუპულთა ოჯახებს კი
ჩვენი ნუგეში შველის?
ჩვენც მათთან ერთად ვგლოვობთ,
ყველა შვილია ჩვენი,
უფალო! მანდ გაუფრთხილდი
ზეცად მათ ნატანჯ სულებს,
ეს ტრაგედია მუდამ გაგვყვება
ყველას, საქართველოს შვილებს!

შოვის ტრაგედია

შოვის ტრაგედია ჩვენ არ გვავინყდება,
ღმერთო ჩემო! ორ ანგელოზს ისევ ეძებენ.
რატომ, უფალო, რატომ აწვალე?
მათი სხეული სასაფლაოს ვერ მიაბარეს.
რად არ ვიძიებთ,
ბუნება ასე რატომ განრისხდა,
ხეს ასს რომ მოვჭრით,
მის ადგილას ერთსაც რომ არ ვრგავთ.
ხოდა, ბუნება არ გვპატიობს,
სიცოცხლეს ვუსპობთ,
ხეც ცოცხალია და ჰაერსაც
ჩვენ მისგან ვსუნთქავთ.
უნდა ვიფრთხილოთ ბუნებასთან,
ჩვენც გაგვიფრთხილდეს.
შოვის და ვერეს ტრაგედიამ გაგვანადგურა,
იქ ნატანჯი სულები კი ჩვენშია მუდამ
და იქ ნატანჯ სულებზე ვილოცოთ უნდა.

იყო

მწვანეში იყო ჩაფლული შოვი,
სიცოცხლე ქუხდა, კერა ღვიოდა
და რაჭველების კედელ-კუთხიდან
მხიარულება გამოდიოდა.

დამსვენებელი არ აკლდა რაჭას,
უცხოელებიც მიუდიოდა.
შემოგარენიც ლამაზი იყო,
გვერდზე მდინარე ჩაუდიოდა.

რას ვიფიქრებდით, თუკი უეცრად
ღვარცოფ-ტალახი წამოვიდოდა,
დამსვენებელი გოგო-ბიჭები
უკან ცოცხლები არ მოვიდოდა.

დედა პატარა ციცქნა შვილებით
რამდენი ძებნეს, ძლივსლა იპოვნეს.
მათი სულები უფალთან არის,
მამა კი „შვებას“ საფლავთან ჰპოვებს.

უფალო, შეგთხოვ, არ განმეორდეს
და ტრაგედია შოვის გვაკმარე,
იქ დაღუპულთა ნანამებ გულებს
არ დავივიწყებთ, გულით ვატარებთ.

ვილოცოთ ყველამ მათი სულისთვის,
ხატის წინ ვანთოთ წმინდა სანთელი.
ჩვენი ლამაზი საქართველოსთვის
ღმერთმა მოგვმადლოს დღენი ნათელი.

ჰოჰი

ხმაურით მოსწყდა მთის სიმაღლეებს,
ნაკადი მთის და ჩამოწვა ბარად,
გზა და გზა ლენა, რაც კი შემოხვდა,
აღარ დაინდო სიცოცხლე მრავლის.

გლოვამ მოიცვა დღეს საქართველო,
ისევ განახლდა ჩვენი ქრილობა,
თითქოს გაყურდა ძველი ტკივილი,
ერი ცდილობდა ფეხზე დადგომას.

ძნელია ალბათ სიკვდილს ჩახედო,
ხვდები, რომ მიწა დაფარავს წამში,
სიცოცხლის წამებს ითვლიდით ალბათ
სასონარკვეთის დაგიდგათ ჟამი.

გაუსაძლისი ტკივილი სუფევს,
ერი შეკრულა ერთ მუშტად ვხედავთ,
საშინელება, რაც თავს დაგვატყდა,
ტკივილის კვალი დარჩება მუდამ.

და-ძმას ეძებენ მშობლები ისევ,
მამა მეუღლეს და სამ პატარას,
გადარჩენაზე ფიქრი არაა,
ცხედრების პოვნას შესთხოვენ უფალს!

დადუმებულან ტყის ბინადარნიც,
არც არა ისმის ფრინველთ გალობა
ტყეც გარინდულა დღეს სიმწრისაგან,
მათაც კი იგრძნეს ჩვენი ვაება.

ვაი, სიკვდილო, რაღას გვერჩოდი,
დილა ავბედი რად გაგვიტენდა,
საშინელების მომსწრენი გავხდით,
გლოვის ზარებმა დღეს ინყეს რეკვა

გლოვის ზარები რაქან სიმძიმით

ზარებმა ინყეს ზეციდან რეკვა,
ჩამონვა წყვილიადი სულში ტკივილად,
საშველი მითხარით სად ვპოვოთ,
რატომ განახლდა შოვი ტკივილა?

ისევ დაგვატყდა ეს ტრაგედია,
ისევ ქვითინებს ერი ქართველი,
სულით ხორცამდე შეგვძრა ნანახმა,
სიკვდილთან დამარცხდა სიცოცხლე.

დამძიმდა სული, ტკივილს ვერ უძლებს,
დღეს საქართველო, ერი ქართველი,
გლოვის ზარებმა ისევ ჩამოჰკრა
და შევიმოსეთ ისევ ძაძებით.

ვილოცოთ მათთვის, ვისი სიცოცხლე
წამებმა ლამაზ წამებს მოსწყვიტა
და სამუდამოდ ვინც კი დაგვტოვა,
ვინც ჩაიხუტა მშობელმა მინამ.

ვერაფრით ვშველით, გარდა ლოცვისა,
უფალს ვავედროთ მათი სულები,
დღეს სიყვარული დავკარგეთ ერმა,
ნუთუ ამიტომ ვტირით და ვგლოვობთ.

გლოვის ზარები რეკენ სიმძიმით,
სულის კივილმა შეგვძრა ქართველნი,
მთიდან დაიძრა სიკვდილის ლავა
და მოიყოლა ბევრის სიცოცხლე.

შოვი

ავად გუგუნებდა შოვი,
ვაგლახ, ჩამოყარა მხრები,
ამგვარ სამოთხეში, ვოი!
შენყდა ანგელოზთა ხმები.

რისხვით მოიქუფრა ზეცა,
ცრემლი დაანთხია ბროლის,
მთებს რომ მდუმარება შერჩა,
ალბათ ნიშანია გლოვის.

ახლა სხვა ნისლია მთებში,
სულ სხვა იერი აქვს ფერდობს,
თქვენი მდუმარება შემშლის,
ეს რა ჩაიდინეთ, მთებო!

საქართველო გლოვობს!

თუმც გლოვის ზარი ჩამომდგარა ჩვენს ქვეყანაში...
ვტირით და სათქმელს გული მხოლოდ ცრემლებით ამბობს...
მაშინ, როდესაც ატეხილა სულის განგაში,
მაშინ, როდესაც ღმერთი გვიხმობს დათმენის ამბორს...
პოეტის სული, ვიცი ახლა რასაც განიცდის,
ისეთ პოეტის, სამშობლოს რომ მიუძღვნა გული...
სურს, წინ დაუდგეს მოსულ ღვარცოფს, დრო კი არ იცდის,
რომ ფარად დადგეს მისი ნერგი, მისივ დარგული...
პოეტო - შენი იმედი გვაქვს, შენი სიმართლის...
სიყვარულის და ქვეყნისათვის თავის დადების...
შენგან ანთილი სანთლებისგან, სულის სინათლის,
შენგან ნათქვამი საუკუნო წინადადების!..
დაე, ლებიდან გადმოსძახე შენს კუთხეს - ზღაპარს,
შენ ხარ პოეტი... და თუ ლხინი გოდებად გვექცა,
რომ შენ დაანთებ ბნელ ღამეში სამზეო ლამპარს...
რათა გაბრწყინდეს საქართველო და მისი ზეცა!
თუმც გლოვის ზარი ჩამომდგარა ჩვენს ქვეყანაში,
ვტირით და სათქმელს გული მხოლოდ ცრემლებით ამბობს
და ღმერთმა ნუ ჰქნას განმეორდეს ქვეყნად განგაში,
ისევე უხმობდეს ღვთისმშობლისა დათმენის ამბორს!

პოპი

რატომ განრისხდა ნეტავი შოვი,
უჭირს მომხდარზე ფიქრი გონებას,
ვერ ითავისებს ცოდვით და გლოვით,
წარღვნას, წალეკვას, ხმათა გოდებას.

ვამბობთ, ცხოვრება გრძელდება ისევ,
ავმა დღეებმა გადაიარეს,
მაგრამ ჭირი ვერ გავითავისეთ,
ველარ ვიშუშებთ ნატკენ იარებს.

რადგან ყოველი ქართველის გულში
და არამარტო მხოლოდ ქართველის,
თვალწინ აზვირთდა ტალღა პირქუში,
სიცოცხლეების უღვთოდ შთანმთქმელი!

ვდგავართ ხატებთან ანთილი სანთლით
და ვინანიებთ ჩადენილ ცოდვებს,
ნუთუ არა გვაქვს ჩვენ ცოდო-მადლი,
სამყაროს ნეტავ რალა შევცოდეთ?!

წილხვედრ მიწაზე ოდითგან გაჩნდა,
საუკუნეებს მიჰყვება მისხლივ,
მტერთა სიმრავლე რატომ დააჩნდა,
რატომ სწყურიათ ქართველის სისხლი?!

ან რა ვალი გვაქვს სატანის, ღმერთო,
რად განვარისხეთ, გონება გვექვჯნის,
როცა სანთელი სიკეთედ გვენთო,
ქართველებს ასერიგად რად გვებრძვის?!

მტკივა შოვი

გთხოვთ, ნუ ხმაურობთ,
უსახურობის და უხმობის
ერა მყვირალობს,
გამზადებული ტვირთი არის
ღმერთის საურმოდ,
ველარ ვმტკივანობთ.
ჩალიან ღელეს ამოაშრობს
სიმინდის გროვა,
გაახიდურებს ამონვდილ თავთავს
გადალეკილს, მინა ორგულობს.
ვინ გაიგონებს პირდახშობილ კაცის საყვედურს,
ტყ(უ)ვილად ლოცულობ?!
გთხოვთ, ნუ ხმაურობთ,
დედამინამ ტვირთი მოიხსნა,
ჩვენს გამოგონილ ღვთის ურემზე დაატომარა...
იეგოისტა.
გასნი ნიქარა,
სიკვდილის ხმა ხევში მოისმა...

სად არის მამა?!

რა საჭიროა მინა,
თუ ის გაზაფხულს ვერ ააყვავებს?!
წყვდიადისფერი დულს ქაობი--
უხვ ნადავლით გახარებული
და მოზრიალებს მშვიერი გველეშაპი
გაშმაგებული...

ამაოდ ვნატრობ,
არასოდეს ქროდეს ზურგქარი!
ღვარძლიანი ღვარცოფი ღმუის
და აბნელებს მზესაც მუქართ;
აკრძალული იმედები
თუმც კი დაიხრჩვენ,
ლოცვებმა მაინც მიაღნიეს
სხივთა ნაპირებს
და მრუმე წყალი იქცა ზედაშედ,
ნავსაყუდედ ზღვად,
რომელშიც ჩაედინება ყველა მდინარე;
თბილ ფარეხში ახლა მშვიდად
თვლემენ ბატკნები
და ლაზარეს ხედავენ სიზმრად...
გადაგორებულია ყველა ლოდი,
აკვირტებულია ყველა სამარე...
რა ვინამო დედის,
რომელმაც მიწით აწამა შვილი
(სამგლოვიაროდ თმას იშლისო,
ასე თქვეს, სტიქსიც)

შოპს...

ის დღე მძულს, რომელიც კლავს ადამიანებს,
ის დღე მძულს, რომელიც თვალს აღარ გვადევნებს,
ის დღე მძულს, რომელიც სიშავემ მოიცვა,
ხვალ კიდევ ჩვენ ჯიბრზე კვლავ უნდა გათენდეს...
არ მინდა ეს ხმები, ეს მზერა, ეს სუნთქვა,
სიმწრის კვალს მიწიდან ზეცამდე რომ აბამს
და ნაცვლად იმისა, სიყვარულს ვსწავლობდეთ,
ერთურთში დავეძებთ ტკივილის ბრმა საბაბს...
ის დღე მძულს, რომელიც ბავშვებსაც არ ინდობს,
ცას ატანს ოცნებებს ფერადს და ნაქუჩებს,
სულს მინვავს ამდენი სიკვდილი, უფალო,
გვეყო, გთხოვ, სიცოცხლე, სიცოცხლე გვაჩუქე!

მე მტკივა შოპი

ასე ერთბაშად აზვირთებულო,
ხომ ჩაიკარგე ტკივილში, შოვო,
ამ წართმეულზე უფრო ლამაზი,
ან შესაფერი რა უნდა შობო...
ამდენ სიცოცხლეს დაეპატრონე,
წუთის წინ მყოფნი აღარ არიან,
იმ დედაკაცის ხელს ჰგავს სოფელი,
წყევლა მუჭით რომ გადააბნია...
რა პასუხს გასცემ მამას ტალახში,
დაკარგულ შვილებს რომელიც ეძებს,

რა მარტივია შენი პასუხი,
რომ მიეკედლოს სისხლიან ძეძვებს...
დედა შვილებს და და-ძმას დაეძებს,
მცირე იმედის მფრქვევი თვალებით,
რა უგულო ხარ, რა ცივი, მზეო,
ამის შემყურე რომ არ ნავლდები...
ვერ დაუნუნებ ჭირისუფლობას,
ცხოვრებავ, ქვეყნად ვერც ერთ სულიერს,
რა ქნან ამდენი ტკივილთა თმენით,
თვალებში ცრემლი გამოულიე...
ნამი გკლავს ნამში, ანდა გაცოცხლებს
და ცის ღრიალიც არ არის შორი,
მაშინაც ნამი წყვეტდა სიცოცხლეს,
ტალახის ქვეშ რომ ფეთქავდა შოვი!

ღანი ყახაჯაშვილი

გლოვა ისნავლე, ერო...

დადუმებულა ცა და დადუმებულა ენა,
რაჭა გრუხუნებს ცოდვით, მთა აბობოქრდა, ლელავს...
ვაი, შვილებო, ვაი!
კლდემ ჩაგიხუტათ გულში,
შოვის ღრიალი, ბრდღვინვა, ქექად ჩამესმის ყურში.
რისთვის, უფალო, რისთვის?! კვლავ ვეკითხები ზეცას,
ვინ გადაწყვიტა, ტანზე ისევ ძაძები გვეცვას?!
იტყვი, ჩემო მინავ! ისევ იგლოვე, ერო!
ყლორტი გადატყდა წელში, ხედ ველარ იქცა ღერო!
მინა დაემხოთ სულელებს, უცებ აფეთქდა წამი,
მოდის ცრემლად და დარდად, მთას მოწყვეტილი შლამი...
სული გავივსეთ ბოდმით, ღალატითა და ავით
და ბუმერანგად მოდის, რასაც მივანდეთ თავი.
უმნიკვლო სულელებს გვტაცებს, გველი სისინებს ავად,
ვერაფერს ვშველით შვილებს, ჩვენ ვერ ვივარგეთ ნავად...
ემმას ფერხულს რომ ვცეკვავთ, უკუღმა ვანთებთ სანთელს,
განრისხებული ზეცა კვლავ სილამაზეს გვართმევს!
იტყრეთ ახლა მწარედ, ჩამოიკანრეთ ლოყა,
უცოდველ სისხლს და ცრემლებს სატანა მშვიდად ლოკავს.
და კვლავ ისევ და ისევ, ძიძგნით ერთურთის სულელებს,
ზვარაკს აყუდებთ ჯოხებს, ხეთქავთ უმანკო გულელებს...
დადუმდით, ახლა მაინც, გლოვა ისნავლე, ერო!
ზვარაკად შეინირეთ ისევ ყლორტი და ღერო!

ჩივილი!

ადიდებული ვერე,
ცოფმორეული მოდის,
როდის მორჩება წყლული,
როდის, უფალო, როდის!
შორს წარსულიდან ჯვრებით,
მოვდივართ, მოგვაქვს ლელო,
გზებზე დაღვრილი სისხლით,
ეს ჩემი საქართველო
კვლავ ზეცას უცქერს მაინც,
ფეხქვეშ ადიდდა ვერე,
ახლა ჩივილი ჩემი,
დავჯექ და ცრემლით ვწერე!
წყალმა წაიღო გული,
ან რაღად მინდა ნეტავ,
ო, მაპატიე, ღმერთო!
შენთან კამათს რომ ვბედავ.
გონი გაგვიხსენ მადლით,
ჯვარი მოგვხსენი მხრიდან
და ჭრილობები სულის,
ცრემლით მოგვბანე ციდან.
გადააფარე კალთა,
სისხლით გაპოხილ მინას,
არ დავეცემით, არა
შენი სახელი გვიცავს,
კვლავ გაბრწყინდება ვიცი,
ჩვენი მთაცა და მდელოც,
შენს გვერდით მარად მდგარი,
ერთგული საქართველო,
ხომ მაპატიებ, ღმერთო?!
სულში ადიდდა ვერე,
ჩივილი, წრფელი ცრემლით,
მუხლზე დამდგარმა ვწერე!

შოშის ტრაგედია

ერთხელაც, იმ ზვავისაგან
გადმონთხეული ტალახისაგან,
იმ ქვა-ლორღისგან მიწა პირს შეიკრავს.
ალბათ, ისევ დაიზრდებიან ხენი მალაღნი,
ჩრდილს მოისხამენ.
ველ-მინდვრად ისევ აიქონრება მწვანე ბალახი
და მდინარეც ძველებურად,
მშვიდად გასჭრის ახალ კალაპოტს.
მინდვრის შროშანი დილაადრიან
მზეს შეაგებებს ლურჯ ღიმილებს.
დაიზრდებიან ტყეში ჩიტები,
ციყვები ისევ დაიწყებენ ხეებზე ხტუნვას.
სადღაც დამფრთხალი კურდღელი ჩირგვში,
ადამის მოდგმას დაემალება.
მომრავლდებიან მელა, შველი,
დათვიც და ტურაც,
ყველა ხელახლა ააშენებს სოროს თუ ბუნაგს.
ისევ გაჩნდება, ალბათ, სურვილი,
ვინმემ ააგოს სახლები და
ქალაქის ხმაურს გამოქცეულმა,
დაღლილი თვალი მოასვენოს მდინარის პირას.
და... მზარავს ფიქრი იმაზე, თუ
როგორ გაუთხრი ბალავარს, იქ სახლს.
როგორ შეახებ ნიჩაბს და წერაქვს?!
შიში შეგიპყრობს აუტანელი,
რომ სადმე, უცებ, არ ამოჰყვეს მიწის ბელტებს,
მათში ჩაშლილი მოქმის სხეული...

ო, ღმერთო ჩემო, სული ამტკივდა!
შიში იქნება ფუძის მეგზური...
სადაც სტიქიამ დედაბუნებას
ზვარაკად უძღვნა მრავალთ სიცოცხლე
და... თქვა სათქმელი მენყრით და ზვავით,
თავზარდამცემი, ფრთხილად იყავით!

სიკვდილო, ნადი!

ჩემს ქვეყანაში სიკვდილი დადის,
დაფარა ზეცა, მზეს ვერსად ვხედავთ
და ტირის დედა წუთისოფელის,
დედა ქვეყნის, წუხს ღვთისმშობელი!
დადის სიკვდილი, უსახური და ღვთისმგმობელი,
ჩემს ქვეყანაში სიკვდილი მეფობს,
პირსისხლიანი ბავშვებს გვიკლავს,
გაზაფხულს გვაცლის,
დადის და თავის შავი კალთით შეღება
ეზო და ზეცის თალი...
ტკივილის ცრემლით წყალდიდობს,
ცრემლის აქვს ტახტი,
გაავსო ზეცა გაფრენილი სიყვარულებით
და მზის საუფლოს, უბე გული
აუვსო დარდით!
ჩემს სამშობლოში მთელი მისი უსახურობით,
სიკვდილი ზეობს და გულეზე უგულოდ დადის...
ნადი, სიკვდილო, ჩემს ქვეყანას აკმარე დარდი!
გადაიხვეწე, განგვეშორე, სიკვდილო, ნადი!

შოვის საბედისწერო ღღა...

საქართველოში ცრემლი არ შრება,
მწუხრი დამდგარა მალივ ჟამისა,
ოდითგან ცრემლით გამოვიარეთ,
ახლაც გვიხდება მწუხრი ამისა.

ქართველმა ხალხმა ღმერთის გამოცდა
მრავალჯერ მძიმედ გადაიტანა,
მაგრამ უომრად, ბუნების დარტყმით,
აი, ამაზეც ცრემლი დაღვარა.

ჩვენვე დავიცვათ მოსალოდნელი,
საფრთხე, რომელიც მთით გველოდება,
გაუთვალისწინებელს კიდევა,
აი, ასეთი საფრთხე მოჰყვება.

შოვი სასწაულს ახდენდა მუდამ,
ის სილამაზით იყო ქებული,
რაჭის სამოთხე დღეს მკვლელი გახდა,
ათას რეგიონს გამორჩეული.

იყო ხალისი და ჟრიამული,
დამსვენებლების სიცილი-კისკისი,
გარეთ კი ელვა ანათებს, ამცნობს
განგაშს, ბუნების, მიწის და ცისი.

ეი, შენ, უღვთოვ, მეტ ყურადღებას,
რატომ არ იჩენ ასეთ ამინდში?
რატომ არა გაქვს სიფრთხილის განცდა
და მოლოდინის არა გაქვს შიში.

ამდენი ხალხი, ბავშვი, ქალები,
დამსვენებელთა სულ მთელი გუნდი,
შენის ნდობით და შენის იმედით,
მთავრდება უკვე შედეგით ცუდით.

თავს ნუ იმართლებთ, უჰ, გვიანია,
ეხ, გადაბრუნდა უკვე ურემი,
ანთი, ჯებირი ააგეთ მყარი,
რომ მომავალში არ ერქვას ჩემი.

ყველას დაიცავს დიდი კედელი,
ამ ტრაგედიის გაქრება კვალი,
ნუთისოფელი ყველაფერს ყლაპავს,
თქვენც სულ ამრავლეთ ეს მომავალი.

ამ მწუხარებას მე სიკვდილამდე,
ვერ დავივიწყებ, დედის შობილი,
რადგან გული მაქვს, მეც მყავს შვილები,
მეც მყავს დაქალნი და მყავს ძმობილი.

ბასაუზრება სიკვდილთან

გააქტიურდი, სიკვდილო,
ვინ გიკვლევს გზებსა ჩვენამდე?
- რა ვქნა, მიბიძგებს ზემდგომი,
ძნელი სავალით თქვენამდე.

არ ინდობ ქალებს-პატარებს,
ბოლო ჩასუნთქვას უკრძალავ,
- მე დავალებას ვასრულებ,
შენ ამას ვერ ამიკრძალავ.

რატომ მომრავლდა ვიზიტი,
შენში ხსნა რატომ არ არის?
- მე ლუციფერის მსახური
და ვარ მარჯვენა მთავარის.

არ ინდობ, ისევ აცდუნებ,
სიტყვებით, ორაზროვანით,
- ეს მაგიური აზრია,
ხალხისთვის სულ ხატოვანი.

მერწმუნე, ბევრი ვარს გეტყვით,
არ გამოგყვებათ სამარეს,
- ვინც გადარჩება, მათ შორის
დასწყევლის გაჩენის არეს.

ჯვარი და ღმერთი ჩვენ გვიცავს,
დიდებას ვუძღვნით უფალსა,
- არ დაიჯეროთ ეს მითი,
რწმენა აბრუებს სულ ხალხსა.

არ მჯერა, წადი, გამშორდი,
მაცდუნებლო ძალო,
- ეს მიწა ლუციფერისა,
ჩვენ შეგვრჩა ეს ქვეყანაო.

მეორედ მოსვლას მოველით,
ქრისტე დაგამხობთ გენით,
თქვენი თარეში შეწყდება,
ჯურღმულში ბორკილ დადებით.

დიდება უფლის სიტყვებს და
ჩვენთვის შეწირულ ქრისტესა,
- ნულარ მიხსენებ, გავქრები,
იგი ზეციდან მიტევსა.

ხოდა, გაგვმორდი, სიკვდილო,
გზა დაულოცე მართალსა,
ნულარ აცდუნებ ჩემს ხალხს და
ნულარ აურევ გზა-კვალსა.

სტიქია ვერეს ხეობაში

დღეს გლოვის დღეა, სული მენვის,
მეც წარმოვიდგენ, მათ ადგილზე
სტიქიის ბობოქარ ძალას,
დარჩენილთ მარტო უფლის იმედად,
სტიქიით ბრძოლით გადაღლილ სხეულს,
იმედით, ლოცვით, ღრმად ერთ ჩასუნთქვას.
შიშსა და ძრწოლას ბოლო ნუთისას,
კვლავ დანებება ურჩხულ სიკვდილთან!
უკვე დავკარგეთ, რა ეშველებათ?!
ვინ გაუმკლავდეს ბუნების ძალას,
ქალაქი ისევ გაიღვიძებს, მათ ეძინებათ,
ვერ იხილავენ ხელმეორედ ამა ქვეყანას.
ღმერთო, აკმარე საქართველოს ეს გლოვა დიდი,
ჩვენ აგვისრულე ყველა ნატვრა და სიხარული,
მშვიდობა იყოს ოჯახებში, ჩვენს სამშობლოში,
უფლის წყალობა და გამრავლება საქართველოში!
ამინ!

ვ დ უ მ ვ ა რ

ვდუმვარ, დუმილმა ვიცი მაჯობა,
ასე დაიპყრო გული, გონება,
ვერ მოვიპოვე ვერც ერთი სიტყვა,
შოვის სიშავის შესადარებლად.
ვდუმვარ, დუმილმა გული დაგლიჯა,
ვითარც ტალახმა შოვის ბუნება,
ისმის შორიდან სამშობლოს მიწა,
უმანკო სულებს ესაუბრება.
რამ დამადუმა, რამ გამაჩუმა,
უმწეო დედა გზას მიიკვლევს და...
კენესის უჩუმრად, უხმოდ, მალულად,
გული მიკვდება, ველარ მიმყვება.

ს ტ ი ქ ი ა

მზემ ჩამოყარა ცხელი ცრემლები,
მინა დაადნო მის მხურვალეზამ,
ჩემო ქვეყანავ, ვერ დაგნებდები,
უნდა ვიარო სულ ნება-ნება.
თუმც ძნელი არის, აქ ვიძირები,
მინა ტალახად გადაქცეულა,
წამონოლილა ხასხასა მთები,
სულ ერთიანად ჩამოქცეულა...
დედა ძლიერი, კლდეზე მაგარი,
თურმე მთის კალთას შეჭიდებულა,

არა ყოფილა ძალა მთავარი,
შვილებთან ერთად მიწად ქცეულა,
მხოლოდ ფრინველნი თვისი ამალით
სულ ფრენა-ფრენით ზეცას წეულა,
ღვთისმშობლის მიწა, მის წილნაყარი
ვაი, რომ უცებ განყალბულა.
მოულოდნელად ის ნიაღვარი,
ამ მიწის შვილთა თავზარქცეულა.
ღმერთო, რად გვტოვებ მარტოდ, ეულად?!
უბედურება თავს მოწეულა!
ვერავინ ნახა თავშესაფარი...
უღმერთობა რად გამეფებულა?!

დღეს მე გტკივა შოვი

მძულს, საოცრად მძულს,
მძულს და მეჯავრება თავი,
დღე, დაღამდა დღე,
მთებმაც კი ჩაიცვა შავი,

შოვს, ვეძახი შოვს,
ვერ გავაგონე ძახილი,
ხეს, სიცოცხლის ხეს,
შესდგა სიკვდილის მარხილით,

მზეს, შევწყერი მზეს,
ზვავივით დამძიმდა ფიქრი,
გზებს, დავეძებ გზებს,
გულ-მკერდზე ტალახის ზვირთით!

ცელს, სიკვდილის ცელს,
მოტირის სისხლი უმანკოდ,
გველს, ცერბერის გველს,
ხარკი როდემდე ვუხადოთ!

მეც, თითქოსდა მეც,
მიმელის ქარონის ნავი,
დღეს, უფალო, დღეს,
როგორ დაგვანებე თავი!

ჰოჰს

ბუნებამ ღვარცოფად ამოხეთქა ნაგროვი ჯავრი
და კიდევ ერთხელ შეგვახსენა მრისხანედ თავი,
შემოგვახვია დარდიმანდებს დარდის მანტია,
წამი შეჩერდა, კელაპტრები სიმწრით ანთია.

ჰოჰი

ზეცას აღევლინა ცრემლი,
გლოვის ზარი,
რისთვის განსაცდელი
მძიმე და ამგვარი.
ისევ ცხედრები
და სიმწარე მაგარი,
ცუდად ამოვარდა
რაჭას ზენა ქარი,
მეწყრად გადაიქცა
წარმტაცი მთა-ბარი,
ერთი შეზანზარდა,
შოვი აღარ არი.
მათთვის აღარ მოვა
ზაფხული, ზამთარი,
ჩვენი ძლიერება
მიტხარით, სად არი?!
მე ვარო სამყაროს
მთავარი ამქარი,
დროა, გონს მოდიტო,
გვაფრთხილებს მართალი,

სანამ შეგრჩენიათ
სახატედ სახლ-კარი,
დაჰკარით, დაჰკარით,
მძიმედ გლოვის ზარი,
შოვი აღიგავა!
შოვი აღარ არი!

ვერს და შოვს

თქვენთვის აღარ მოვა მეტად გაზაფხული,
დაგტირით სიმწრით დარდით გათანგული,
ზეცად გაფრენილი სულთა კივილია,
ჩვენთან მიწაზე კი გლოვა-ტირილია.

როგორ დაიფერფლა თქვენი ოცნებები,
თქვენი მომავალი წამში განადგურდა,
როგორ დავითმინოთ ბედის ირონია,
ვერემ მოგვინელა, შოვმა დაგვადუმა.

გლოვის დუმილია, სული გაგვეყინა.
უმანკო შვილებო! ცოდვით მიწა იწვის,
სიმწრით სახეს იხოკს მთელი საქართველო,
დამხჩვალ-გაგუდული როგორ გაგამრთელოთ.

დარდის ბურუსში ვართ ყველა დანაცრული,
ღმერთო! სალოცავებს ხავსი გასჩენიათ.
უღვთოდ დარჩენილებს შვილები შეგვარჩინე,
შენთან სათხოვარი სხვა რა დაგვრჩენია.

ჩემი საქართველო ჭირისუფალია,
კვლავ შვილებს დასტირის ფეხზე წამომდგარი.
ბევრი ჭირისა და მწველი ცრემლებისგან
ქართველებში რკინად გამომდნარი.

შოჰს

მზეს ძაძები ჩაუცვია,
მთვარეს მახე დაუგია,
ფიქრის აფრა აუშლია,
მზის ტკივილით დაზაფრული,
ლამეს მკერდში ჩაუკრია.
გლოვის ზარი რეკს დღე და ღამ,
ღვარცოფს პირი დაუღია,
ჩვილი ბავშვი დედის მკერდზე,
მთიდან ბარში ნაუღია...
ხალხის ცრემლი ზღვად ქცეული,
სამართლის გზის ძეზნაშია.
სხივჩამქრალი ვარსკვლავები
სამსჯავროს გზას დასდგომიან...
სამძიმარზე - საყვედური,
ღმერთო, ეს რა სასჯელია,
ჯოჯოხეთი დატრიალდა
გული ცეცხლად დამღვენთია,
მზეს ძაძები ჩაუცვია,
გული ცეცხლად დამღვენთია...

იმედის სხივი

ღმერთს დაგვაშორა სიხარბის სენმა
და მიტომ გვიტევს ეშმაკი რქებით,
მეწყერმა, — როგორც სიკვდილის ცხენმა,
შოვიც გათელა თავის ფლოქვებით.
თუმცა არასდროს არ გვაკლდა ქირი,
არ ვწკმუტუნებდით, როგორც ფინია...
„ცხრა ლახვრის“ ნაჭრევს უძლებდა გმირი,
„ცხრაჯერ მწარედაც გაუცინია“.
ერს ახსოვს მტრების მახვილი ყელზე,
მამული ლენგის გადანალახი...
თუმც მის გადავლილ გადამწვარ ველზე,
ამოდიოდა კვლავაც ბალახი.
სამამულე რქის ფერმიხდილ ბნკალზე,
კვლავ ნედლდებოდა სიცოცხლის ღივი;
რადგან ქართველის გულში და თვალზე,
სულ ციმციმებდა იმედის სხივი.
ჩვენ დალხინებას არ ვართ ჩვეული,
მწარესაც გავლენთ ბედ-იღბლის კალოს...
ღმერთო, ღვთისმშობლის თუ ვართ რჩეული,
თქვენი იმედი არ მოგვეშალოს!

შოვის ტრაგედია

მძიმეა დღეები
ცრემლი სდის სამყაროს...
ამდენი ტკივილი იღვრება
ყოველდღე...
მრავლდება, მრავლდება
სიკვდილი ირგვლივ და
ვერ უძლებს
სამყაროც, ნუგეშსაც ვერ
ჰპოვებს...
სასონარკვეთამ შეიპყრო
იმედი...
სიცოცხლის ნუთებსაც არ
ვიციტ, სად ვტოვებთ...
არ ვიციტ, ხვალე კი
ვიქნებით ცოცხალი?
არ ვიციტ, რა ხდება,
ბედი სად დაგვტოვებს,
რა გითხრათ არ ვიცი,
რით განუგეშოთ...
გაფრინდნენ ზეცაში
ტკივილით აღსავსე...
და გისამძიმრებთ
მთლიანად ქვეყანას,
ამდენი შვილი რომ
ერთბაშად დაკარგეთ.

ბედისწერამ არ დაგვინდო

ნიკორწმინდიდან ზარის რეკვამ შესძრა სამყარო,
წამი გაჩერდა... მგონი, ღმერთმა გვაქცია ზურგი.
პირფვარის წერით მივაშურე ხატებს და მივხვდი,
ბედისწერამ კვლავ არ დაგვინდო არცერთი წუთი...

ცრემლმა არ გაჭრა? ლოცვით უფალს შეველას შევბედავ,
ეს განსაცდელიც საზღაური არის კვლავ ცოდვის.
ჩემს ერთ სიცოცხლეს დავუთმობდი იმ გოგო-ბიჭებს,
დღემდე რომ ვეძებთ - კითხვას ვბედავ, როდემდის, როდის?

უფალო, შენთვის მომინდვია მოყვასი ჩემი...
ასეთ განსაცდელს რომ გვიგზავნი - სიტყვა არ გვეთქმის.
ქართველი დედის გოდვა მტანჯავს, იმედი, შიში,
ღვარცოფგადავლილ შვილებს ფიქრში მაინც რომ ელის...

დრო გაირინდა... შავი ნისლი დაედო მწვერვალს.
გლოვის განგაშმა ჩამოჰკრა კვლავ - გაშეშდა მთები.
შავ ძაძებშია საქართველო გახვეული და
უფლისგან იღებს თვით სამძიმარს ქართველი ერი...

ნიკორწმინდიდან ზარის რეკვამ შესძრა სამყარო,
წამი გაჩერდა... მგონი ღმერთმა გვაქცია ზურგი.
პირფვარის წერით მივაშურე ხატებს და მივხვდი,
ბედისწერამ კვლავ არ დაგვინდო არცერთი წუთი..

ღამიძეა გული

ცრემლად იღვრება, იღვენთება დღეს საქართველო,
უეცარ კივილს ველარ უძლებს ეს ლალი გული,
უფლის იმედად დარჩენილი მოყვასის, ღმერთო,
გოდება ისმის და დამძიმდა ფარფატა სული...

ღვარცოფმა წამში დაადუმა ქვეყნიერება,
ქართველთ დაუთმო გაელვების ბოლო კურცხალი,
ერთ მუჭად შეჰკრა გაუსაძლის ტკივილმა ერი,
მდუმარედ გლოვობს მთა-ბარი და თვითონ უფალი...

სანამ, როდემდე ან რის გამო ვისჯებით, ღმერთო?
ნუთუ არ გვეყო წინაპართა გლოვა აქამდის.
იქნებ დათმენის, მიტევების და რწმენის ხარჯზე
შევძლოთ გადავრჩეთ, გავძლიერდეთ დასაბამამდის...

ცრემლად იღვრება, იღვენთება სამშობლო ჩემი,
უეცარ ტკივილს ველარ უძლებს ფარფატა სული.
უფლის იმედად დარჩენილი მოყვასის, ღმერთო,
გოდება ისმის და დამძიმდა ეს ლალი გული...

შოვი

ტალახს ეზილება ამოსუნთქვა,
ოხრავს სევდიანი ღამე,
გული ველარ უძლებს რეალობას,
ვითვლი გაჩერებულ წამებს...
ცრემლი შეშრობია შიშით მშობელს,
გული გაყინვია ძგერით,
ღმერთო, არ დამტოვო, დამეხმარე,
უფალს ევედრება ბგერით...
იქვე კივილია შვილმკვდარ დედის,
შვილის მიუსვენეს გვამი,
აღარ შემიძლია, ველარ ვუძლებ,
მთრგუნავს ტრაგედიის ჟამი...
ნუთუ ასეთია ბედისწერა,
ნუთუ ასე სურდა უფალს,
ანგელოზად ცაში მიწვეულნი,
ახლა გზას გადიან უკვალს...
ცრემლად დაიცალა „შოვის“ ზეცა,
მუხლი მოჰკვეთიათ გმირებს,
მინავ, რაღად გინდა, გულს იხუტებ
დედის სიმწრით გაზრდილ შვილებს...
მტკივა მათი ბოლო ამოსუნთქვა,
იმედს ჩაყოლილი ლაფი,
სიცოცხლესთან ასე ნაადრევად,
სევდით განწყვეტილი ძაფი...

ისევ...

ისევ გოდების წუთები,
მზემ აიფარა ჩადრი,
ყრუდ ტირის „შოვის“ მთები და
მთვარეც გაშავდა ბადრი...
სიცოცხლემ კვლავ აითვალა,
უკანასკნელი წამი,
სადღაც შორიდან მოისმის,
გადარჩენილთა ჩქამი...
არ გვინდობს დედაბუნება,
მკერდიდან გვგლიჯავს გულებს,
ღმერთო, ნათელი მიაგე,
იქ გარდაცვლილთა სულებს...
საკმარისია, სამშობლოვ,
შეიშრე ცრემლის წილი,
არა ჰყავს ჩემს საქართველოს,
კვლავ დასაკარგი შვილი...
გმირი ბიჭების ბრძოლა,
მოხალისეთა ჯარი,
უფალო, გადაარჩინე,
აღმართე შენი ჯვარი!

სსოჰნის მწუხრი ღლექი

(შოვი)

ლამის იალქნებიდან,
სად არ გადავინაცვლე,
მინიდან თუ ქვებიდან
ვეძებ ცათა სინათლეს...
ღელედან თუ ხევიდან
წყალს, ისევ ცრემლმინარევს,
უტყვი მყინვარებიდან
ადიდებულ მდინარეს,
მოაქვს ყაყაჩოს ფრთებით,
ჭრელა-ჭრულა კაბები,
ჭინკა გოგო-ბიჭები
რბიან მზის ნაპრალებში...
ცეკვავს ეშმა მორებზე
ფესვმოგლეჯილ ხეებით
და სიკვდილის მორევში,
კრთება მწუხრის დღეები...
ღრუბელგამონანური
ცრემლი ერთვის მდინარეს,
მახრჩობს შლამის მარწუხი
რით ვერ გამოვიდარეთ?!
ისევ დედა შვილებით,
ოჯახები მთლიანად...
სიკვდილიდან სიკვდილის,
ჟამმა გაგვატიალა...
ღმერთო, გემუდარები
სიკვდილს ზავი დაუდე,
თორემ შენ განაჩენსაც
ვერაფერი გავუგე...

ნეტავი რას მემართლები?!

შოვი

დღეს სიცოცხლეს ბრწყინვალეობა დაუკარგავს
და აგვისტოს ხნულში სიკვდილს ტკეპნის...
შმორს და მორებს ტყის ხავერდი გაუკაფავს
და კვილი ლოდებს ხეთქავს დედის!

სად ეწევა ბედისწერა სად მიმავალს,
ტყესაკაფი გამეჩხერდა ბედის,
თეთრ შროშანებს ღიმილები დაუკარგავთ,
თეთრი ბარბი თეთრ პრინცესას ელის...

ჩაფერფლილა სიყვარულის კელაპტრები,
დამსხვრეულა მზე ღრუბელის პეშეში,
ბედისწერავ, ნეტავი რას მემართლები,
აგვისტოს მზე მერამდენედ შესვი?!

კვლავ...

სიკვდილს მყინვარზე ფეხი დაუცდა,
მოსრა ბუნების ოაზისები.
სიცოცხლეს ისევ მყესი გაუწყდა
შოვში დაუშვა სისხლის წვიმები.

ჩამანულია ცისკრის კარები,
დღე სახვალის ველარ თენდება,
რაჭის მთებიდან რეკენ ზარები,
შოვში ტალახის ტალღა ეშვება.

დგას აგვისტოს მზე გულჯავრიანი...
ეს მერამდენედ ნაცემ-ნაგვემი
და საქართველოს დროშა ჯვრიანი
კვლავ ჩაფერფლილი, როგორც სანთელი.

შოპი

ვერ მოგეშველე, ჩემო მინავ, ჩემო სამშობლოვ,
შენ იშლებოდი, მე კი თურმე მრუმედ მეძინა,
„ღმერთო, გვიშველე“-ს გაჰკიოდა ირგვლივ ყოველი,
მათი გოდება მენწყერს თურმე არც შეესმინა.

მოიმღვრეოდა გველეშაპად გადაქცეული,
მზით და სიცოცხლით გულ-მუცელი ამოიყორა,
„ვაი, დედა“-ო, იძახოდნენ განწირულები
და მათი სუნთქვა ერთიანად ქვეშ მოიყოლა.

ანი რალა ვთქვათ... რა ვიღონოთ... რა დავიფიცოთ?!
ღვარმა და ცოფმა გამიშავა შოვის ცის თალი,
გლოვად დაეცა ცრემლიანი ჩემი ქვეყანა
და სამუდამოდ გულს დაგვასვა უსისხლოდ დაღი.

შოვის ცრემლები

როგორ წარმტაცი ყოფილხარ,
რაჭა - ხილულო ედემო,
მწვანე ნაძვენარში ჩაფლულხართ,
მზეს მიდრეკილო ქედებო.

დედამინაზე სამოთხე,
წალკოტი რაჭა მგონია,
ქებათაქება მთაბარის
მსგავსი არ გამიგონია.

ნათქვამს ვერ დავიჯერებდი,
ურვამ სხეული დაკოდა,
„ბუბა“ საზარლად აიძვრა,
ადრე „შოვის“ მთებს ამკობდა.

ღმერთო, ყოვლისა გამჩენო,
ცოცხალიც, მკვდარიც შენია,
ეს რა ჯოჯოხეთს მომასწარ,
ჩემი სიცოცხლის მრცხვენია.

მეგონა, მე ვეყოფოდი
სამყაროს ჩემი დარდითა,
თუკი რამ გამაოცებდა,
ვერ ვიფიქრებდი წამითა.

იესოს უთხარი...

ვერის ხევის ტრაგედია

დღეს კიდევ განვიმდა, დღეს კიდევ განვიმდა,
ამჯერად სიკვდილის მდულარე ცრემლებით,
დაუშვით დროშები, დარეკეთ ზარები
კვლავ შეიმოსენით საგლოვი ფერებით.
ამრიგად ბუნებამ შეგვრისხა, დედაო,
და თავზე დაგვატყდა გრიგალის ვულკანი.
ცოდვილთა ცოდვისთვის ისჯება უმანკო,
შეგვინდოს ცოდვილნი იესოს უთხარი...
მრავალჯერ განვიმდა სიკვდილის წვიმები,
მრავალჯერ გათენდა სიკვდილის სისხამი,
პატარა ერი ვართ, პატარა ცოდვებით,
კმარა-თქო, დედაო, იესოს უთხარი...
საძირკველს ჩაუდგა წარღვნა და მენყერი.
მძინარე ღვთისმშობელს ვუხმობდი სიზმარში,
ბრიყვია, ალალი ქართველი კაცი-თქო,
შეგვინდოს ცოდვები, იესოს უთხარი...
ვისჯებით რაოდენ მძიმეა ეს ხვედრი.
მძიმეა ქართული დროშა და ფარაჯა,
გრიგალმა წალეკა უმანკო შვილები,
საშველი? არსაით, არსაით არა სჩანს.
დალამდა, დედაო, თენდება გოდებით,
გოდებით თენდება მზიანი სისხამი,
დამლალა წვიმებმა, სიკვდილის წვიმებმა,
შეგვინდოს ცოდვილნი, იესოს უთხარი.

შოშის ტრაგედია

ხვალ შაბათია, ნეტა რას ფიქრობ,
ეხ, დედამინავ, ცოდვებით სავსევე,
როდემდის უნდა გასტაცო შვილნი,
როდემდის უნდა იბორგო ასე...

აგვისტოს ჟამი გაუფერულდა,
თითქოს, ტალახიც გამხდარა ბაცი,
შენ დედამინავ, ნუთუ არ გტკივა,
თოჯინიანი, უმწეო კაცი...

როგორ წამებით შეაკონინა,
მთელ თვეს ეძება ცოლ-შვილის კვალი,
რომ მოაგროვა, სულ ყველა ერთად,
თავით დაუფუდა ცოცხალი მკვდარი.

ხვალ შაბათია, ჯვარცმული დილა,
გაუთენდება საბრალოს მკაცრი,
ცოლ-შვილი წავა სხვა სამყაროში,
თოჯინიანი დარჩება კაცი.

ღმერთო, უნათე, წამებულთ გზები,
შენ ჩაიბარე ცოლ-შვილი კაცის,
აქ გამძლეობა უბოძე ტანჯულს,
სული გაათბე გაყინულ კაცის...

ხვალ შაბათია, ნეტა რას ფიქრობ,
ეხ, დედამინავ, ცოდვებით სავსევე,
როდემდის უნდა გასტაცო შვილნი,
როდემდის უნდა იბორგო ასე...

შოვის სიკვდილი

ცა მოქუფრული ცრემლების ფრქვევით,
ტანჯულ სამყაროს გადმოჰყურებდა,
მეც გავიყინე მყინვარწვერივით,
ხევის ბლავილი იგრძნო ყურებმა.
მთა წლები თუკი ამაყად იდგა,
ემზადებოდა თურმე ავისთვის,
რომ წაელეკა სამარადისოდ
და არ ეზრუნათ მოკვდავთ ხვალისთვის.
წყალს ისრუტავდა ჩუმად, სიხარბით
და სახსენებელ დღეს ჰქმნიდა ავად,
შოვის სიკვდილის იარაღს წვრთნიდა,
კალთა აქცია ტალახის ლავად.
მთაო მაღალო, თურმე ტყუილად
გვიამაყია შენს მშვენებაზე,
იქ დაქცევაზე არვინ ფიქრობდა,
მიზნებს ძერწავდნენ აშენებაზე.
ის ხეც მოგლიჯე, სადაც პატარას,
ჰამაკში მშვიდად არწევდა დედა,
ბევრის სიცოცხლე დასრულდა იმ დღეს,
შოვის სიკვდილი დაემთხვა ბედად.
სტკივათ, გლოვობენ, საქართველოში,
ღვრის ცრემლებს მწარეს ქართველი ერი,
განა ოდესმე წარმოიდგენდნენ? -
მთა გახდებოდა მოსისხლე მტერი.
ცა მოქუფრული ცრემლების ფრქვევით,
ტანჯულ სამყაროს გადმოჰყურებდა.....

მე მტკივა შოვი

ძენამ ალერსით გაძინა, ქარმა გიმღერა ნანაო,
ცრემლად წასულა სევდა და დარდად კი იავნანაო.
ბოლმა ღვარცოფად ქცეული, ანგრევს მთასა და ბარსაო,
უფალი დაღონებული ლოცვას ალაგლენს „მშრალსაო“,
თვით ეშმაკიც კი შეშინდა, ნახა საშინელ ჯვარცმაო,
შებრუნდა, ცრემლი შეიშრო და სინანულად დაშვრაო,
საკუთარ თავსაც კი ჰკითხა, „გიღირდა ამად ესაო?
მძინარე მიწის გულმა კი დარდი გულს ველარ იტია,
ამოხეთქილი ბრაზით კი ცა ქვევით ჩამოიქცია,
გამაფრთხილებელ ბოლო ზარს მძლავრად შემოჰკრა ტაშია
და არ დაინდო არავინ, ჩვილიც კი „ღვარში“ გახვია
და გრიალებდა ქართული, ნანამებ სულთა ხმებია...
ქეთევანს შანთი უწვავდა ძუძუ-მკერდს ტკივილ-დარდისა.
თამარი ცრემლად დაღვრილი ხუთჯვრიან დროშას ვერ შლიდა,
დავითის სული ღრიალით იდგა და ვერას შევლოდა,
გმირები ჩვენი მიწისა ახლად ხერხემალს ტყდებოდა!
ციხე ტაძართა გუმბათნი ბზარებად იმარცვლებოდა,
მაგრამ ყრუ-მუნჯი სამყარო ბრაზით აღარა ცხრებოდა,
გადარჩენილი სიცოცხლე სიცოცხლეს ევედრებოდა,
ჰოი, ტიალო სიკვდილო, ნეტავ რა გემღერებოდა,
გახევებული მთები კი მხრებში მოხრილი კვდებოდა,
გავეშებული ღვარცოფი სისხლით ველარა ძღებოდა,
შენ, მიწავ ჩვენო მშობელო, განა შენ არა გტკივა რა,
შენს დაუნერეულ კანონს კი ასე რად „გვიშლი“, ნეტავ რად...

ვედრება აღარ ვისმინეთ შენი ფესვის და ცრემლისა,
სისხლი გაგიშრეთ, გაგყიდეთ, დაუნანებლად მტერზედა,
საქართველოა, ქართველნო, რჩეული უფალ ღმერთისა,
ღვთისმშობლის კალთა გვახურავს, მაღლი გადმოდის ხატზედა,
ტაძარი „ბაზრად“ ვაქციეთ, ოქრო და ვერცხლი „მახედა“,
ფარისევლებად ვიქეციოთ, „ცხვრის ქურქში“ მგელი მჯდომარე,
ეს ნიშანია... ვისმინოთ და ნუ ვიქნებით მღუმარე.

მზე ჩამოზრძანდა

მზე ჩამოვიდა დედამინაზე,
მთვარემ ტყის პირას დაიღო ბინა,
ვარსკვლავთმრიცხველი შემოჯდა ტოტზე,
დედამინამ კი ფეხი იტკინა.

ბუნებამ პირი უკან იბრუნა,
ფრინველთა გუნდმა დროში ჩაყვინთა,
ღრუბელიც თითქოს ცას ჩაეკონა
და მტაცებელიც უეცრად შეკრთა.

მხოლოდ ძახილი, კვნესა, ვაება,
გაისმა, მაგრამ სად იყო შვება,
რალაც გრუხუნნი, მყინვარის ლლობა,
თუ უეცარი სიცოცხლის კრთობა.

მზე ჩამოზრძანდა დედამინაზე,
და ყველაფერი გაცვალა ნყალზე,
ჩვენი სიცოცხლე დაკიდა თოკზე,
სიკვდილი ყველას დაადო თავზე.

შეაკლავინე

დგას საქართველო
ნირნამხდარი და გარინდული,
დგას საქართველო
გაყინული და გაცრეცილი.

დგას საქართველო
გამხმარ ხესავით უსიცოცხლო,
ძირგამოცლილი.
დგას საქართველო
და არვინ იცის ხვალ რა მოელის.

დგას საქართველო
ორ ზღვას შუა,
იქით მყინვარი და მყინვარწვერი...
დგას საქართველო
ჭირგამოვლილი, ყოველდღიურად შეწუხებული....

დგას საქართველო
რელსებზე, თუ არა, არ ვიცით..
ო, ღმერთო ჩვენო,
გადმოგვხედე, ნულარ დაუშვებ
და ნუ შემოსავ მთელ ქვეყანას
შავი ძაძვით...

ო, ღმერთო ჩვენო,
შეაძლებინე საქართველოს რელსებზე დგომა
და მოაცილე ხშირი ცრემლი, გლოვა-ვაება.

რ ა ჭ ა ს

რაჭა, ჩემო სიყვარულო,
შოვო, ჩემო მეზობელო,
კეხვში მგზავრად ისვენებდი,
ჯავას თბილად გაივლიდი.

ახლა ცრემლი ღვარად მოგდის,
ღვარცოფს ორად გაუპიხარ,
ნაძვნარს შავი ჩაუცვია,
ლოცვას ფუჭად ჩაუვლია.

რაჭა, ჩემო სიყვარულო,
შოვო, კალთა ბუნებისა,
სიცოცხლე და სიხარული
შენში იყო, ვითარც ღვთისა.

შოვში შეწყდა სიცოცხლე და
გუბის წყალი ლეშად იქცა,
არც ჭანჭახმა დაგვინდო და
ისიც ბრძოლის ველად იქცა.

რაჭა, ჩემო სიყვარულო,
შოვო, ჩემო მეზობელო,
თვალში ცრემლი აღარა მაქვს,
ის დავტოვე სამაჩაბლოს.

გული როგორ დავინამო,
სული როგორ დავიმშვიდო,
როცა გხედავ რა დღეში ხარ,
ნელში როგორ გავიმართო?!.

პერს

რამდენი ნატვრა აუხდენელი,
პატარა ვერე აღელვებული,
საშინელ ღამეს გაცოფებული
და სიცოცხლისთვის დაუნდობელი.
თუ რამე შეხვდა, მინი-მონია,
არ დაუნდია არცა მურია,
ღვარცოფი ისე გადაირია,
გლეჯდა, ყველაფერს ხელი დარია.
ვერეს ღვარცოფმა ახალგაზრდები,
ერთმუჭად შეკრა მიძიმე ნუთებში,
თოკებით ნელში გადაბმულები,
ღვარცოფს ებრძოდნენ, ვით მეომრები.
ჭრილობებს ახლაც ისევ ვიშუშებთ,
ყოველ ივნისში სანთლებს ავანთებთ,
ზოოპარკელებსაც არ დავივიწყებთ,
ვერეს კი, ვერა, ვერ ვაპატიებთ.

შოვში დაღუპულ პატარა ანგელოზებს

ისინი უცბად გაფრინდნენ ცაში
და ვარსკვლავებად გაეკვრნენ ზეცას,
ალბათ იქიდან ლამაზ ფერებით,
ცისარტყელებსაც შექმნიან მზესთან.

თუ ვერ მოასწრეს ცაში გაფრენა
და ცისარტყელაც ვერ შექმნეს მზესთან,
მაშინ პატარა უმანკო სულებს,
გზად დაბრკოლება ხომ არ შეექმნათ.

არა, პატარა ანგელოზები,
მაშინ ველმინდვრებს მოედებიან.
გაიშლებიან ყაყაჩოებად,
ფურისულებად, ლამაზ იებად.

ყველგან მოვძებნით მათ ლამაზ სულებს,
სანთლებს დავანთებთ,
მათთვის დედები
და იმიერში წასულ ანგელოზთ
გულდანყვებილი მოვეფერებით.

სანუთროვ, ეს რა გამოიმეტე,
ო, როგორ გვტყივა სულ ყველას შოვი.
გვაკმარე ყველა უამინდობა,
ალარ გვჭირდება ზარები გლოვის.

შოჰს...

დრო უსახურად გაჩერდა თითქოს,
ღამე წყვდიადის კერავდა საბანს,
სული ზაფხულის ითხოვდა სითბოს
და მაინც ყველა ფიქრი გამწარდა.

აღარ გათენდა ზღაპრული დილა,
მდინარე გლეჯდა სამოთხის წალკოტს,
სიკეთის გრძნობა დამარხა მიწამ,
სიცოცხლეც მშვიდი უცებ დამთავრდა.

აღარ დასცალდათ ფერება დედის,
ჯერ უმანკობით დალოცვილ შვილებს,
მენყერს მიჰქონდა ყველა ოცნება,
ავდრებმა უცებ სულები წყვიტეს.

რაჭას ღვარცოფმა გადაუარა,
წარსულად იქცა ყოველი წამი
და შოვი დღესაც იყურებს ტკივილს
ტკივილს, რომელმაც დატოვა შრამი.

წარსულმა იცის როგორ სტკიოდათ,
როგორ დახუჭეს ღამაში თვალნი,
ახლა აწმყოში და სამუდამოდ
ტკივილის მუდამ დარჩება კვალი.

პოპს

ლაჟვარდისფერ სამყაროში წვიმა მოდის,
ლაჟვარდისფერ სამყაროში ზეცა კრთება,
ლაჟვარდისფერ სამყაროში იცის შიში
და უსიტყვოდ მოზიარე იცის სევდა.

სევდა ცრემლებს ისე სწრაფად ყრის მინაზე,
თითქოს ასე არასოდეს უტირია,
ლაჟვარდისფერ სამყაროში იცის შიში
და უსიტყვოდ მწუხარებით მზეც იღვრება.

მზე იღვრება საღამოთი შვიდ საათზე
და უსაზღვრო ფიქრებისგან ტანიც სტკივა,
ლაჟვარდისფერ სამყაროში იცის შიში
და სიკვდილიც დიდი ნდომით ტანგოს ცეკვავს.

მტკივა

გამირბის ფიქრები შორით და
მტკივა ნაკურორტალი შოვი.

ოცდაათი დღე გავიდა დღეს
და ორი პატარა ბავშვი,
არც ცოცხალი და არც მიცვალებული,
აქამდე არსად არ სჩანან.

ღმერთო, მოახდინე სასწაული,
ცოცხალი ამყოფე პატარები!

ხომ შეიძლება სტიქიამ და შიშმა,
ანგელოზებს დაუბინდათ აზრი და გონი
და გზაბნეული უპატრონოები
ვინმემ შეიფარა?!

ღმერთო, უსასრულოა შენი ძალა,
ჰოდა, მოახდინე სასწაული და დაგვიბრუნე,
ყველას გარდაცვლილი რომ ჰგონია,
ის ორი ცეროდენა ანგელოზი!

მტკივა.

მე მტკივა შოვი.

რა მოხდებოდა, ერთ-ერთი მეც ვყოფილიყავ,
იმ გარდაცვლილთა შორის?!

თუმცა, მე რაში მაქვს ბედი!

მე მტკივა

მე მტკივა ვერე, შოვი, გურია.
აჭარა, რაჭა, იმერ-ამერი.
ნეტავი როდის დადგება ის დრო,
როცა ვიქნებით ჩვენც ბედნიერი?
ვერაფერს გვშველის ბრტყელ-ბრტყელი სიტყვები:
ტირილი, გლოვა, მოთქმა-გოდება.
გთხოვთ, ვისაც ძალგიძთ საქმეს მიხედეთ,
სანამ ქვეყანა ჩამოგვეშლება!
რა დროს შურია და რა დროს ბოღმა,
ყველამ ერთმანეთს ჩასჭიდეთ ხელი
და საქართველო გადაარჩინეთ,
ჯერ კიდევ არის ამის შეძლება!
მე მტკივა: ვერე, შოვი, გურია,
აჭარა, რაჭა, ამერ-იმერი.
ნეტავი როდის დადგება ის დრო,
როცა ვიქნებით ჩვენც ბედნიერი?!

**შოვი საქართველოს
მოურჩენელი ტკივილია...**

შოვი...

ბიჭსა და გოგოს პერანგი იმ დღეს ჩაუცვამთ მოვის

შოვი...

ახლა გლოვანა მთებში, მინიდან ცამდე შორის...

ამოგვეგლიჯა გული,

ცას ჩამოეხა კალთა,

ღრუბლებს დაუშრათ ცრემლი,

ქარი ნანნალებს ისევ

მწუხრის ჟამია ქვეყნად, სულს ტკივილები გვივსებს

სიკვდილს დაედო ფასი,

მოკვდე სანოლში თბილად,

მენყერს და ღვარცოფს ახლა უკვდავებაში სძინავთ...

დამწუხრებულა ზეცა,

შავი ჩაუცვამს ქართველს

ღვთსმშობლის ნილხვედრ მინიდან ფრთები მოსტეხეს მართვეს!

შოვი...

ბიჭსა და გოგოს ისევ პერანგი სცმიათ მოვის...

შოვი...

ახლა გლოვანა მთებში, მინიდან ცამდე შორის...

სიკვდილო, შე სასიკვდილო!

სიკვდილო, დღეს დაგვამარცხე,
სიცოცხლის სადარაჯოზე,
„ბოროტმა სძლია კეთილსა“,
ხმა დაგიგდია წყაროზე.
ამჯერად ვგონებ დაგნებდით,
ძალა დავკარგეთ, დავდუმდით,
ცრემლი, მოთქმა და გოდება,
ხეობას ექოდ გაისმის.
დაჩეხილ გვამებს დავეძებთ,
ცოცხლად რომ მოიგერიე,
დედებს, შვილებს და ყმანვილებს,
ზურგზე რომ წამოენიე.
სიკვდილო, შე სასიკვდილო,
თავად დაგმარხეთ მიწაში,
რომ შენი ნამოქმედარის,
ხმა მივანვდინოთ ზეცაში.
უფალო, რა დაგიშავეთ?
რა ცოდვა-ბრალი მიგვიძღვის,
რომ ისევ მსხვერპლად გაღება,
დავიმსახურეთ სიცოცხლის?!

წუხელ ცხადში დამესიზმრა რაჭა

წუხელ ცხადში დამესიზმრა რაჭა,
არნახული მწვანე ფერთა გამა,
აზიდული მყინვარები მთათა,
გოროზი და მკაცრი იყო რალაც.

წუხელ ასე დამესიზმრა რაჭა,
ქედებს შორის მზე ქარვისფრად ჩანდა,
ხევში ცვენის ხმა ისმოდა ქვათა,
თუმცა შოვი მეტად მშვიდი ჩანდა.

წუხელ თითქოს დამესიზმრა რაჭა,
ტყეში ჟივილ-ხივილია ბავშვთა,
მათ ხმებს შლეგი მდინარის ხმა ფარავს,
დათოვლილ მთებს ოფლი მოსდით ღვარად.

წუხელ ისევ დამესიზმრა რაჭა,
თუმც სიზმარიც ნაცრისფერი გახდა,
ცისფერ ზეცას შავი ლენტი აკრავს,
წუხელ შოვში გლოვის ზარმა დაჰკრა.

წუხელ? ღმერთო, გამაღვიძა თავსხმამ,
გულში მწარე მუჯღუგუნმა გამკრა,
ვაი, შვილო, დედავ, მამავ, და-ძმავ,
გუშინ ხევში, ღვარცოფმა რომ გშთანთქათ.

გაცოფებულ და დამეწყრილ რაჭამ,
დაჩხილთა გვამები ღრმად ჩაფლა,
წუხელ შოვში სიკვდილმა იმარჯვა
და უფალმაც ველარ დაგვიფარა.

ღმერთო, საქართველო ტირის...

როგორ გამიბეგრდა დარდი,
ღმერთო, საქართველო ტირის...
არსად აღარ დარჩა არდი,
რომ არ განიცდიდეს ტკივილს.

ყველა კუთხეს სტკივა გვერდი,
ყველა მხრიდან მოსცხო სეტყვამ,
ველარ შერჩენია ფერდი,
სული დაულია სევდამ.

ველარ მოუკერა ჩოხას,
ჩამონახევები კიდის,
ჩვენი საქართველო ხოხავს,
ჩვენ კი საქართველოს ვყიდით.

სტკივა ყველა იარა და
სუნთქვა ეკუმშება რიდით,
მტირალ დედას რა უთხრას?! და...
მამას - ვერნახული შვილით...

ისევ ტირის საქართველო...
ბორგავს ცრემლთა მდინარე.
ღმერთო, აღარ გვინდა მეტი,
დედა-შვილმომტირალე.

შოში - რაჭა

ხანდახან ღვარცოფად მოვარდნილ
მენყერსაც ვერ დაემალები,
რისხვასაც დაგატეხს, გამოგცდის,
სიკვდილსაც კი შეებრალეები!
ბუნება პირქუშიც არ გინდობს,
ზურგზედაც დაგადნო ცოდვეები,
საკუთარ საფლავსაც ვერ ითხოვ,
უდროოდ დახუჭე თვალები...
ამტკივა წასული წამიც კი,
რომელიც ვაებად მოგუბდა,
დარდებსაც ხელახლა ამიშლის,
უფალო, რა რისხვად მოსულხარ!
შენს მკერდზე მსხვერპლია, სამშობლოვ,
რაჭას სისხლის ცრემლი დასდინდა
მდინარე ზარის ხმით თუ გლოვობს,
მინა მეორმოსვლად დაიძრა...
ქალები, ბავშვები, კაცებიც
მინამ ჩაიტანა სულ მიწყევ...
არ ვიცით თვითეულს რა გველის,
შოვი დღეს გამხდარა ტკივილი...
„ნეტარ მას, ვინც ცოცხალ არღა არს“,
მაფიქრებს და ამას განვიცდი
და ვაი, მას ვინაც გადარჩა,
მინაში დატოვა ღიმილი...
მოუკვდა იმედი ხვალისა,
დამარხა ცოლიც და შვილებიც,
ხმელეთი საზარლად გაიხსნა,

ნაილო ეს უფრო სიტყვებიც...
(რომ გელმერთები...),
ოლონდ სიკვდილთან ნუ დამაჭიდებ,
როგორც ამირანს, ღმერთს გევედრები...
თუნდაც მივება კლდის ქიმთა კიდეს,
ღვარცოფს სიცოცხლის წილ შევებმები...
ნუ ამატირებ, ნუ ამაყივლებ!
ცოდვას ნუ ზიდავ, დამწყდა ფესვებიც
და უნაპირო ნავიც ვარ იქნებ,
აქეთ - იქეთ რომ ქარს ვეხეთქები.
მაინც სიკვდილი დამინნის ბუდეს,
მზის ლუსკუმაში ჩავესვენები,
მკერდზე დასწყდება საკინძე იმედს,
იმიერ სუნთქვით თვრება ცრემლებიც.
ფარ-ხმალს ვყრი, ბრძოლის ჟინიც სრულდება
ჰარპიებს, ბედის მწერალთ რა ვუთხრა?!
და სიყვარული მრჩება ნუგეშად
ანი სიცივე ჩააქრობს გულსაც...
გამოთხოვებას არ აქვს სახელი,
ნამისყოფაა ჯვარცმის ტოლფასიც
თუ სამუდამოდ შენგან წავედი...
იქნებ ღვარცოფში მაინც მომნახო...
წაშლილ სახეზე ტკივილს დამიდნობ,
შენი თბილი და ნაზი ცრემლებით,
მინდა, იმქვეყნად საგზლად წავილო,
განცდა, რომ მკვდარიც კი გელმერთები...

ՆԱԻԻՅՈՒՆ

Մանկաների մասին..... 10
Երեխաների մասին 11
Երեխաների..... 12
Երեխաների մասին 14
Երեխաների մասին-Երեխաների..... 15
Երեխաների մասին..... 16
Երեխաների մասին..... 17
Երեխաների..... 22
Երեխաների 23
Երեխաների մասին..... 25
Երեխաների..... 26
Երեխաների..... 28
Երեխաների..... 30
Երեխաների..... 34
Երեխաների 35
Երեխաների 36
Երեխաների..... 37
Երեխաների մասին-Երեխաների..... 38
Երեխաների 39
Երեխաների..... 41
Երեխաների..... 42
Երեխաների..... 43
Երեխաների..... 45
Երեխաների..... 48
Երեխաների..... 51
Երեխաների 52
Երեխաների..... 54
Երեխաների..... 55
Երեխաների 59

ՆՈՒՆԻ ԴՅՈՒՆԻՍԻՍ	60
ԹԵՄԱ ԴԻՃԱՅԻՆԻՍ	61
ԴՆԱ ԴԻՆԻՍԻՍ	68
ԹՈՒՄԻ ԴՆԻՍԻՍ	70
ԹՈՒՄԻ ԴՆԻՍԻՍ	71
ԸՆԴՈՒՄ ԴՆԻՍԻՍ	72
ՈՒՄԻ ԴՆԻՍԻՍ-ԴՆԻՍԻՍ	73
ԴՆԻՍԻՍ ԴՆԻՍԻՍ	74
ԸՆԴՈՒՄ ԴՆԻՍԻՍ	76
ԴՆԻՍԻՍ ԴՆԻՍԻՍ	77
ՈՒՄԻՍԻՍ-ԴՆԻՍ ԴՆԻՍԻՍ	78
ԹՈՒՄ (ԹՈՒՄ) ԴՆԻՍԻՍ	79
ԵՆԻՍԻՍ ԴՆԻՍԻՍ	82
ԴՆԱ ԴՆԻՍԻՍ (ԴՆԻՍԻՍ)	83
ԹՈՒՄԻ ԴՆԻՍԻՍ	84
ԵՆԻՍԻՍ ԴՆԻՍԻՍ	85
ԴՆԻՍԻՍ ԸՆԴՈՒՄ	87
ԴՆԻՍ ԸՆԴՈՒՄ	89
ԵՆԻՍԻՍ ԸՆԴՈՒՄ	91
ԸՆԴՈՒՄ ԸՆԴՈՒՄ	92
ԸՆԴՈՒՄ ԸՆԴՈՒՄ	95
ԸՆԴՈՒՄ ԸՆԴՈՒՄ	99
ԸՆԴՈՒՄ ԸՆԴՈՒՄ	101
ԸՆԴՈՒՄ ԸՆԴՈՒՄ	104
ԸՆԴՈՒՄ ԸՆԴՈՒՄ	105
ԸՆԴՈՒՄ ԸՆԴՈՒՄ	107
ԸՆԴՈՒՄ ԸՆԴՈՒՄ	108
ԸՆԴՈՒՄ ԸՆԴՈՒՄ	109
ԸՆԴՈՒՄ ԸՆԴՈՒՄ	114
ԸՆԴՈՒՄ ԸՆԴՈՒՄ-ԸՆԴՈՒՄ	115
ԸՆԴՈՒՄ ԸՆԴՈՒՄ	116
ԸՆԴՈՒՄ ԸՆԴՈՒՄ	117

ԸՆԸՆ ԳՅԸՆԸՆ ԶԻՅՅԻՆԸՆ	119
ՏՈՏՈ ԻՄՏԻՆՅՅՅՅՅՅՅՅ (ՏԵԻԵ)	120
ԸՆՆ ՏՆՏՆԵԵ	124
ՏԵԸՆ - ՏԵՏՈ ՏՆՏՆՅԸՆԵԵ	125
ԳԻՅԵԸՆ ՏՆԸԸՆՆՆՆ	127
ՏՈՏՆՏՈՏ ՏԵԵՅՅՅՅՅՅՅՅ	129
ԸՆՅՅՅՅ ՏՆԸՆՅՅՅՅՅՅՅ	130
ՏԵԸՆ ԵՄԻՄՏՆՅՅՅՅՅՅՅՅ	131
ՏՈՏՈ ԿՅՅՅՅՅ	134
ՃՅԸՆ ԿՅՅՅՅՅՅՅՅ	137
ՏԵՄ ՅՅՅՅՅՅՅ	138
ՆՅԻՄ ՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅ	140
ԸՆԸՆ ԸՆՅՅՅՅ	141
ՏՆՆ ԸՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅ	142
ԸՆԸՆ ԿՆԻՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅ	144
ՆՅՆ ՅՆՏՆՅՅ	146
ՈՆՈՏՈՏՆՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅ	148
ԸՆԸՆ ՅՅՅՅՅՅՅՅ	149
ԵՆԻՆՆ ԻՆՏՆՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅ	153
ԵՆՅՅՅՅՅՅ ԻՆԻՅՅՅՅՅ	155
ԵՅՅՅ ԻՄՆՅՅՅՅ	156
ԸՆԸՆ ԻՅՅՅՅՅՅ	158
ԵՅՅՅՅՅ ՏՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅ	159
ԵՅՅՅ ՏՅՅՅՅՅՅՅՅՅ	160
ՏՆՏՈՄ-ՏՆՏՅՅՅՅ ՏՅՅՅՅՅՅ	161
ՏՈՏՈ ՏԿՆԻՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅ	163
ԵՅՅՅ ԳՅՅՅՅՅՅՅՅ	165
ՈՅՅՅՅՅՅ ԳՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅ	167
ԵՅՅՅ ԳՅՅՅՅՅՅ	169
ԵՅՅՅ ՏՆԻՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅ	170
ՏՆՏՅՅՅՅ (ՅՅՅՅՅՅ) ՏՆԻՅՅՅՅՅՅ	171
ՏՆՏՈ ՏՆԻՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅ	172

978-9941-8-5926-7

9 789941 859267